

**DOBŘÁ
ADRESA**

Z obsahu

Vladimír Novotný a Viki Shock
z Olomouce

Tomáš Koloc na koleji

Katja Plut ze Slovinska

Dvě přílohy od nás

Obsah:

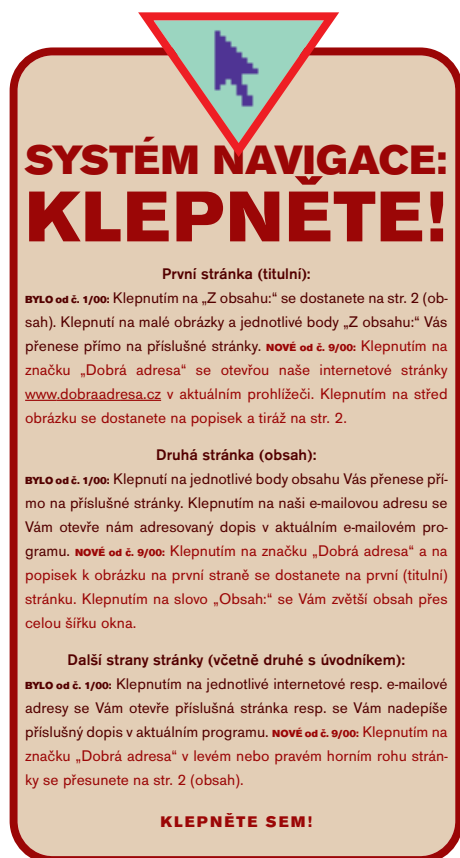

Přílohy

Příloha „den poezie“ (57)

Esej Josefa Švédy

Opusy o nevěře (71)

SYSTEM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

O čem se (ne)mluví

Vladimír Novotný: **Jak porota přišla o porotce** (4)

Viki Shock: **Podivuhodní kouzelníci a jiní magoři** (8)

Tomáš Koloc: **Balada o smutných očích studentových** (14)

Martin Groman: **Václav Majer** (18)

Jakub Šofar: **Třikrát do živého!** (22)

Jakub Šofar: **Šosky 23** (25)

Rozhovor

Naše nakladatelství jsou příliš poděšena fatvou,
rozhovor s Janem Katolistou Turkyně (26)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery

Tomáš Novotný: **Průzkumníci** (30)

Literatura

Katja Plut (36)

Hudba

Jakub Šofar: **Cílené dudlání** (38)

Kafe Evy Hrubé (40)

Strž DA (recenzní prostředek)

Historie: Martin Groman: **Setkání ve vile u jezera** (42) /

Literatura: Zuzana Fialová: **Golem** (44)

Ze vtipných emailů (52)

Média

Miroslav Cingl: **Weblog sobě** (54)

Podobrazník

Honza Hanzl: **Výpadek** (56)

Na titulní stránce: Viki Shock, „Strop olomouckého Konviktu“, 2003

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 11, ročník 4. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Vítejte v zimním čase, venku zalézá mráz za nehty, pasá-ci pečou pomfrity a obchodní domy se už už vánočně ověšují chvojím a kometami, Santa Clausové vystrkují růžky. Podzim s pouštěním draků zvolna vymizel, drží jej už jenom hrstky nadšenců a staromilů.

A tak, pokud k nim nepatříte, nebo až vám dráček uletí a vy se přijdete ohřát domů k čaji neb rumu, můžete se začíst do listopadové Dobré adresy. Předpokládáme u vás dlouhé večery, a tak jsme vám přidali nějaké ty obsáhlejší texty, abyste neměli to čtivo hned za sebou. Vladimír Novotný a Viki Shock se přihnali se svými reportážemi, glosami a přílohami až z Olomouce, kam se na podzim z teplých krajů slétávají básníci, aby si pírkou probrali, křídélka protáhli, vesele zacvrlikali a trochu se i poškádlili, však se dočtete. Tomáš Koloc poradí všem studentům, jak levně bydlet, a pro milovníky historie jsem vlastnoručně uklohnul první část životopisu sociálního demokrata Václava Majera (vytýká se mi, že jsem aristokrat, krasoduch, katolík a pravičák, tak to honem koukám popřít činy a oslavuji levici). Historii se tentokrát věnuje také Štefan Švec (pamatujete si na něj ještě?), který z Glasgow poslal objevený rozhovor s Janem Katolistou Turkyně (toho z DA už taky znáte). Nechybí ani tradiční části jako Šofarovy fotosky a CD bazar, Kafe Evy Hrubé (do zimy zvlášť dobré), Cinglova média, Kučerův Literaturistický průvodce, z veselých e-mailů nebo Strž mimo mne s novou autorkou Zuzanou Fialovou. Hana Chmelíková nám poslala své překlady slovinské básnířky Katji Plut. K delšímu zastavení doporučuji esej Josefa Švédy Opusy o nevěře (poznámka k dílu Milana Kundery). A tak nám text vybuchl snad jen v Podobrazníku, to ale poznáte, až se k němu prokoušete.

Prostě bohatá žeň textů a myšlének, jak se psávalo kdys v literárních i jinak kulturních listech. Ale, jak jsem byl pravil, konzervativnost je mi zduše vzdálena; ještě abych vám tak barvil náladu do podzimního okru a ponoukal vás k usrknutí ze šálku čaje neb otevření láhve Beaujolais (to bude ostatně v listopadu také nové). Nu, pěkný podzim, do Vánoc je ještě daleko, pouštějte draky. V souladu s dnešní fotografií končím prostým AMEN.

Martin Groman

Dobrá adresa všude
V s vámi!
tramvaji,

na houbách, v kavárně
i ve vaně!

Již brzy vyjde
v tištěné podobě!

Str. 17

Ti pak v souladu s regulemi slam poetry
(pod kuratelou zkušených manažerů
dostavivších se až z Němec) přednášeli
na veřejnosti své verše
a porota – sestavená nikoli z lidí
ledajakých – posuzovala jejich vystoupení.

Jak porota přišla o porotce

Olomouci se letos už potřetí za sebou v říjnu konal několikadenní festival Poezie bez hranic. O jeho průběhu se v našich médiích poměrně dost psalo, přičemž se zvlášť zdůrazňovaly zejména momenty ne-literární nebo mimo-literární: co tvrdil ten či onen zahraniční poeta, co pak se dělo v sále, proč se někdejší punková hvězda neobešla bez ochranky, anebo z jakého dobrého důvodu přítomné olomoucké intelektuálky neskrývaly nikoli snad své pohoršení, nýbrž své rozpaky a koneckonců bez skrupulí i zjevnou znučenost. Nic se však s největší pravděpodobností nenapsalo (kupříkladu Literární noviny se o tom v č. 43 v obsáhlé reportáži z Olomouce nezmínily ni slůvkem) o jedné překérní epizodě, která se

udála takříkajíc před zraky všech nebo skoro před zraky všech: totiž o vykazání jednoho z porotců ředitelem festivalu. Nikoli rovnou z festivalu, nýbrž aspoň z poroty.

Na programu festivalu Poezie bez hranic bylo totiž také finále soutěže v tzv. slam poetry. Ještě předtím se konala první soutěžní kola a do Olomouce tudíž dorazili jejich vítězové, čili finalisté, ne-jednou už autoři víceméně dostatečně známí. Ti pak v souladu s regulemi slam poetry (pod kuratelou zkušených manažerů dostavivších se až z Němec) přednášeli na veřejnosti své verše a porota – sestavená nikoli z lidí ledajakých – posuzovala jejich vystoupení. Přitom se udělovaly známky nikoli od jedné do pěti jako ve škole, nýbrž naopak od pěti bodů (což bylo nejvíce) k jednomu bodu (což bylo nejméně). A když přišla řada na hodnocení poetického výkonu středogeneračního básníka, výtvarníka a prozaika Mariana Pally, došlo k následující kauze.

Jeden člen poroty, totiž Radim Kopáč, coby mladý a mnohokrát nekompromisní (leč také nekompromisně nadaný čili prozíravý) li-

Zleva: vyloučený kritik Kopáč, prozaik Michal Šanda
a soutěžící básník Vít Kremlíčka,
Olomouc 2003, foto Viki Shock

terární kritik dal najevo svou nelibost nad Pallovou kreací nesmlouvavým gestem: promptně přidělil Pallovi nikoli nejnižší známku, tj. jediný bod, nýbrž dokonce všehovšudy 0 (slovy: nula) bodů. A sotva tak učinil, byl, jak již jsme naznačili, ředitelem festivalu a známým nakladatelem Martinem Pluháčkem (duší Petrova) prohlášen za neobjektivního (čili víceméně za nesvéprávného) a ruče vypoklonkovan z poroty. Ta pak hodnotila a posuzovala dál a měla víc než dobře na paměti, že Marian Palla je velký kamarád Pluháčka Martina a že ti dva spolu mluvějí – a že kdo chce s řediteli žít, musí s nimi zadobře býti (i bít). Nakonec ředitelův favorit soutěž vyhrál a například podle Literárních novin „patřilo vítězství

zaslouženě Pallovi, který u diváků i poroty zabodoval svými krátkými a vtipnými básněmi ze života.“ Sic.

Martin Pluháček tedy s největší pravděpodobností využil dílčí porotcovy chyby či spíše jeho pokusu svého druhu, jenž byl jistě do určité míry v rozporu s pravidly, aby okamžitě porušil pravidla mnohem obecnější a puncovanější – aby totiž zamezil právo porotce na vlastní názor. Jistěže by mělo být lhostejno, že tento odlišný, cizí názor se neshodoval s jeho názorem, bezpochyby právě tak subjektivním a neobjektivním, jiným, než byl postoj vybraného porotce, bezpochyby více objektivním a méně subjektivním. Tím vnesl do světa literárních soutěží zcela nový moment, který rozhodně nepo-

**Tím vnesl do světa
literárních soutěží zcela
nový moment, který
rozhodně nepochází
z dávných či nynějších
časů dobrých mravů
a dozajista nenáleží
k literární fair play...**

chází z dávných či nynějších časů dobrých mravů a dozajista nenáleží k literární fair play: porotcův názor přece vždy bylo nutno respektovat, a pokud byl jeho postoj dejme tomu do nebe víc než volající svou neobjektivitou, ostatní porotci ho jednoduše přehlazovali. A pokud ne, potom asi nešlo o mimořádnou neobjektivitu, nýbrž o to, že se stanoviska porotců proti sobě vyhrotila.

A na tom není zhola nic divného! Trahuje se celkem právem, že kupříkladu poroty rozhodující o každoročním udělení Státních cen za umělecký překlad a za krásnou literaturu jsou vybírány velice pečlivě, aby do jejich řad nepronikl žádný člověk nezasvěcený, neznalý věci, neorientující se v našem literárním životě či ve vývoji písemnictví českého, a přesto se na zasedání těchto porot mohou střetávat názory a postoje absolutně protichůdné. (Ani letos tomu nebylo jinak, prozatím jsem však, neboť píši tyto řádky 16. října, tj. v předvečer udělení státních cen, stále ještě vázán mlčenlivostí.) A již několikrát se stalo, že hlasování poroty rozhodlo o novém laureátovi státní ceny ve velice těsném, ba nejtěsnějším poměru čtyři ku třem – a ti tři, kteří podobně žalostně o vlas čili o hlas neuspěli, mohli pouze sportovně, s přirozeným smyslem pro fair play, bezmocně skřípat zuby a v kuloárech se od postoje svých úspěšnějších kolegů v náznacích distancovat.

Anebo to řešit i jinak: takový M. C. Putna, když shledal, že na státní cenu neprosadí svého kandidáta, tj. Ivana M. Jirouse, se zkrátka a dobře natruc přestal zasedání poroty zúčastňovat a nedostavil se pak ani na slavnostní předání ceny vítěznému kandi-

dátovi (tehdy Josefu Škvoreckému) v Míčovně Pražského hradu. Leč doposud ještě nikdo svého odpůrce neprohlášoval během jednání za neobjektivního a nikdo se nedomáhal jeho okamžitého vyhazovu z řad poroty – a pochopitelně si tak nepočínala ani instituce, která rozhodovala o složení poroty (u státních cen jde vždy o Ministerstvo kultury ČR). V Olomouci si však stanovená instituce počínala zrovna takhle – dokonce přímo ředitel festivalu Pluháček, ač pochopitelně nešlo o žádný zločin proti lidskosti: pouze a všehovšudy o okamžité potlačení názoru Radima Kopáče, že poezie Mariana Pally prý není tím pravým ořechovým veršováním. Sluší se podotknout, že nahněvaný Kopáč celou záležitost nenechal ležet ladem a ve svém referátu v Mladé frontě Dnes si s gustem či se šmakem rýpnul do protěžovaných (podle jeho názoru) pivně-knedlíkových veršů Pallových.

Jenže česká poezie a vůbec život v poezii je bujný oř a záhy se vyrojily zvěsti, že Pluháček si nepočínal jako samozvaný tyran a neústupný diktátor, nýbrž jako člověk veskrze humánní, kterýžto naopak svým počínáním nekompromisnímu mladému kritikovi zachránil život. Anebo ho přinejmenším zachránil před ublížením na zdraví, neboli před inzultováním, které by na průběh celého festivalu Poezie bez hranic vrhlo ještě bezprecedentnější stín. Kdo ví, jak to bylo, zřejmě nikdo už nám nepodá zaručené vysvětlení, wie es eigentlich war, leč šíří se následující šproch – a aby na něm nebyl pravdy troch! Když Kopáč svou „neloajalitou“ vůči favoritovi málem překazil či zmařil Pallovy vyhlídky na konečný triumf, do věci se

prý rozhodli vložit místní bohémové moravští (budeme jim takto říkat s evidentním váháním, neboť šlo přece po několik dnů o poezii bez hranic!), a ti se podle zaručených zpráv rozhodli, že si to s Kopáčem sami vyřídí. A to hnedle a ručně k tomu. Poněvadž jim kritik sáhl nikoli snad na principy, ale na kumpána, a toho bohdá nebude, aby. Praví se, že jistí přítomní se dali neprodleně na útěk před samozvanými mstiteli (či před jejich záměry), aby náhodou neutrpěli též újmu v rámci „lidového“ hněvu.

Inu: ó časy, ó mravy. Svěho času autor úspěšných románů pro ženy Michal Vie-

Jak porota přišla o porotce

Nebe nad večerní Olomoucí, foto Viki Shock

wegh natloukl deníkáři Slomkovi a byla toho plná Praha. Když si Jiří Menzel počkal s rákoskou na proraďného producenta Sirotku, také toho byly plné Čechy. Leč Martin Daneš už psal o zbytečných nadějích svého hrdiny-spisovatele, jenž nabančil kritiku Peňásovi co se do něho vešlo v bláhové víře, že toho budou plné noviny a že vypravěčova kniha se bude lépe prodávat. Marné volání! Kritik (šlo jistě o fikci) všechno popřel a v klidu se vylízal z výprasku. Jenže teď se není možné dopátrat pravdy, zda na festivalu byl zlý hrdina ten či onen, co se v Olomouci vlastně událo a co si máme (aspoň

v duchu) počít s tím či oním. A mezitím kamsi do dálav odvála nikoli nepřipadná úvaha na téma, zda je Pallova poezie knedlíková nebo není knedlíková.

Zdánlivě jde o zcela bezvýznamnou epizodu, navíc Marian Palla, který má své cítěle i odpůrce, nepatří do nějaké „elity“ současného českého básnictví, a tudíž jest potřebnější hádat se raději o rozumné. Leč tato epizoda může mít symbolický význam: vždyť stále častěji se přihodí, že když u nás zazní názor, který nekonvenuje jakémusi mravu nebo ještě častěji nemravu natotata zavedenému, následují tuze hrubá slova, tu-

ze hrubá gesta, arciže zcela bez věcných argumentů. Nyní na festivalu Poezie bez hranic toliko porota přišla o porotce a jeden básník cizokrajný nechal ochrankou vykazat básníka tuzemského. Dohromady se tedy nic zvláštního nepřihodilo. A tak bude asi záhodno připomenout slova Elišky Krásnohorské z její červenoknižní Svěhlavičky, abychom poněkud odlehčili celé to povídání o našem nynějším neliterárním i literárním Kocourkovu: „S takovými prskavkami bývá někdy kříž.“

Vladimír Novotný

V kdysi tolik oblíbeném kultovním a také silně páchnoucím restauračním zařízení Ponorka se tento rok konal jen jeden pořad, snad právě z důvodu výše zmíněného smradu, a sice vernisáž výstavy obrazů mladého, avšak předčasně zesnulého básníka a výtvarníka Václava Ryčla, spojená s autorským čtením jeho povídek...

Podivuhodní kouzelníci a jiní magoři

reportáž z 3. ročníku básnického festivalu Poezie bez hranic, Olomouc, 8.–12. října 2003

Třetí ročník festivalu Poezie bez hranic začal již tradičně ve středu odpoledne vernisáží výstavy obrazů v galerii Mona Lisa. Loni zde vystavovala svá výtvarná díla básnická skupina Luzní (Wernisch, Šanda, Salava), letos to byl polský karikaturista Tomasz Broda. Jeho karikatury významných světových básníků a prozaiků většinou zobrazovaly autory během každodenních úkonů: například Václava Havla myjícího si nohy v umyvadle, zakrváceného Milana Kunderu při holení žiletkou atp. Škoda jen, že nebylo možno zakoupit barevný katalog obsahující fotografie objektů sešitých z nejrozličnějších materiálů, jako jsou třeba rohlíky, mrkev, cedník či kartáč na šaty. Ke koupi se nabízel jen výše zmíněný čistotný ex-prezi-

dent na pohlednicích. Vlastně byly zadarmo, a tak jsem si jich vzal hned pět – ale to sem nepatří. Václav Havel se sice v průběhu festivalu dostavil do Olomouce osobně i s chotí a se svým kamarádem Jirkou Kuběnou, ale mýt si nohy jsem ho neviděl. Tak nevím.

V kdysi tolik oblíbeném kultovním a také silně páchnoucím restauračním zařízení Ponorka se tento rok konal jen jeden pořad, snad právě z důvodu výše zmíněného smradu, a sice vernisáž výstavy obrazů mladého, avšak předčasně zesnulého básníka a výtvarníka Václava Ryčla, spojená se čtením jeho povídek, které vydává v těchto dnech nakladatelství Petrov. Knížka měla být původně vytištěná v den vernisáže, ale víte, jak to chodí v tiskárnách, nikdy nic nedodají včas. Texty četli pánové Huptych, Macháček a Kahuda, kteří zároveň knihu redakčně připravili. Na závěr večera bylo možno shlédnout dvacetiminutový dokument České televize o životě Václava Ryčla v psychiatrické léčebně, kde strávil podstatnou část svého krátkého života. Nebylo to příliš veselé. Jeho autobiografické prózy v přednesu Václava Kahudy zněly opravdu přesvědčivě, na-

Vyrušující Magor odváděný magorem z ochranky ze čtení Jello Biafry. V pozadí z plakátu přihlížející maskot festivalu básník Leoš Slanina. Olomouc 2003, foto Viki Shock

Herec Philippe Robert
recitoval verše
známých i neznámých
autorů za bubenické
improvizace Régise
Boularda, který
nezapřel jazzové
kořeny a mistrně tak
doprovázel prostorem
levitující básně.
Obdobným způsobem
přednášel své texty
světoznámý anglický
básník jamajského
původu Levi Tafari,
kterého doprovázel
brněnský reggae band
Jahly sound. Když si
přimyslíte dostatečné
množství vypitého
alkoholu, nebyl to
úplně špatný večer.

opak básně v podání Miroslava Macháčka a Mirka Huptycha působily o něco hůř, za což ale nemohli jen přednášející. Ryčl byl zkrátka lepší prozaik než básník. Vystavené Ryčlovy kresby a malby svou expresivitou místy upomínaly na Aléna Diviše, místy na l'art brut. Brutální byl i dobrovolný odchod Václava Ryčla z tohoto světa, ke kterému se odhodlal před devíti lety. A vida: devět let po smrti a už má knížku v tiskárně – tomu se říká nesmrtnost!

První den festivalu ukončil úvodní gala-koncert v pavilonu E. Kromě skupiny Jablkoň se tu představilo originální hudebně-dramatické duo z Francie. Herec Philippe Robert recitoval verše známých i neznámých autorů za bubenické improvizace Ré-

gise Boularda, který nezapřel jazzové kořeny a mistrně tak doprovázel prostorem levitující básně. Obdobným způsobem přednášel své texty světoznámý anglický básník jamajského původu Levi Tafari, kterého doprovázel brněnský reggae band Jahly sound. Když si přimyslíte dostatečné množství vypitého alkoholu, nebyl to úplně špatný večer.

Pominu-li vystoupení rakouského básníka Franze Josefa Czernina, na němž byla nejvtipnější diskuse, v níž se jeden starý pán zeptal, zda se básník chystá restituovat Černínský palác, pak nejsilnějším zážitkem následujícího dne pro mě byli Podivuhodní kouzelníci. Pokud vám to připomíná název antologie stalinistických básní z přelomu

Podivuhodní kouzelníci a jiní magoři

Martin Pluháček, Olomouc 2003, foto Viki Shock

40. a 50. let s podtitulem „čítanka českého stalinismu v řeči vázané“, kterou v 80. letech vydal v anglických Rozmluvách tehdy v Německu žijící básník, kritik a esejista Antonín Brousek, pak jste na správné stopě. Diskusi s panem Brouskem o tom, proč tato antologie vznikla a proč vůbec vznikly samotné tyto příšernosti, vedl Petr Hruška, který rozhodně není rozeným moderátorem. Naštěstí vše zachraňovaly odlehčující vstupy Recyklované (dříve Recitační) Skupiny Vpřed Lumíra Tučka. Ta se totiž stylizovala do party pracujících – socialistické úderky, která chce přednést divákům báječné básně, jež pro ně napsal třeba soudruh Kohout, případně jiné budovatelské zrůdy. V nádherně přiblíblých rudých kostýmech připomínajících dobovou atmosféru stalinistické éry pak deklamovali tyto sračkovité verše, které však v jejich přednesu působily podivuhodně kouzelně. Výbuchy smíchu provázely skvělý přednes naivních či záměrně debilních rýmovaček jako je např. Delegátka od Věry Červenkové: Naše máma na Sjezd jede / v závodě je první – / Kluci, co ta nedovede! Na konec zazněla z úst Antonína Brouska závažná slova o tom, že tyto ideologické blafy nelze brát jen jako hříchy mládí, jak se to snaží zlehčovat třeba Pavel Kohout. To bychom neměli zapomenout!

Zajímavé na letošním ročníku básnického festivalu bylo zastoupení politicky angažovaných autorů. Například Afroameričan Amiri Baraka (proslavený pod svým někdejší jménem LeRoi Jones jako beatnický básník) doporučoval na tiskové konferenci přítomným novinářům, že by si měli

Socialistická úderka R. S. Vpřed v akci, Olomouc 2003, foto Viki Shock

přečíst spisy Karla Marxe, obdivovat Mao Ce-tunga a ke všem čertům poslat ruského básníka Brodského, který prý – zbabělec jeden – utekl z Ruska na západ, aby tam za svoje protiruské básně dostal spoustu cen. Těžko říct, jak na tak pitomé nápady pan Baraka přišel. V Americe je salonní komunismus módní ještě dnes, jinak si to nedovedu vysvětlit. Také slavný italský básník Edoardo Sanguinetti se netajil svou výrazně levicovou orientací, a tak polovinu jeho autorské čtení tvořila idiotská přednáška o přednostech revoluce a totalitních režimů. Na závěr plameně vykřikl, že nesouhlasí s revolucí v Mexiku. Na chvíli jsem znejistěl a přemýšlel, zda mi v ranních novinách neušlo něco o masakru ve Spoje-

ných státech mexických. Pak jsem si oddychl, neb jsem pochopil, že pan Sanguinetti zřejmě myslel revoluci z let 1914–1917, kterou vedl a slavně vyhrál Emiliano Zapata. Nakonec ho ale stejně zavraždili. Viděl jsem o něm kdysi film v hlavní roli s Paulem Newmanem nebo to byl možná Marlon Brando – ale to už je vlastně jedno. Fakt je, že názory pana Sanguinettiho nejsou příliš aktuální.

Vrcholem pátečního večera mělo být autorské čtení Američana Jello Biafry, bývalého zpěváka kultovní punkové skupiny Dead Kennedys, která se před pár lety dala znovu dohromady – bez Biafry sice, ale zato pro prachy, jak aspoň tvrdí Biafra. Ten se věnuje vlastním aktivitám ve vlastním hu-

Naštěstí vše
zachraňovaly
odlehčující vstupy
Recyklované (dříve
Recitační) Skupiny
Vpřed Lumíra Tučka.
Ta se totiž stylizovala
do party pracujících
– socialistické úderky...

Podivuhodní kouzelníci a jiní magoři

debním vydavatelství Alternative Tentacles, není zkrátka nad to být alternativní a nezávislý. Biafrův nástup byl opravdu famózní, deklamoval text připomínající vyhlášku stanného práva v jisté zemi. Hádejte v jaké. Ba ne, nebudu vás napínat. Bylo to ve Spojených státech amerických. Uvědomil jsem si, že o policejním státě vystresovaných pitomců, jakou USA ve skutečnosti jsou, už v tomto duchu psalo nejméně před padesáti lety nejméně padesát tisíc básníků a nejméně padesát jich tu máme přeložených, takže jsem nepochopil, zdali nám chce Jello B. sdělit něco nového a nebo se věnuje jen kydání tisíckrát přehazovaného hnoje. Co myslíte? Nebudu vás napínat. Byl to ten přehazovaný hnůj, což většina diváků poznala velmi brzy a za půlhodinu už tomuto velkému řečníkovi, který by se se svou vyřídilkou mohl klidně stát guvernérem Kalifornie místo terminátora Arnolda, odešly dvě třetiny posluchačů.

Zapomněl jsem se zmínit, že po prvním přečteném textu se Biafrovo čtení pokusil narušit Ivan Martin Jirous, pro své charakteristické vlastnosti přezdívaný Magor. Svým silným hlasem vykřikoval něco o tom, že v roce 1977, když byli Plasticí souzeni v komunistickém Československu v souvislosti s Chartou 77, požádal jejich člen Paul Wilson Biafru, aby jim poslal nahrávku Dead Kennedys a Biafra tak neučinil, poněvadž je fašista. Vtip byl v tom, že americká skupina Dead Kennedys v roce 1977 ještě vůbec neexistovala a punkeři, kteří vzkázali Plastikům, že jim nic nepošlou, poněvadž jsou fašisti a serou na politické procesy v komunistickém Českosloven-

sku, byli britští Sex Pistols. Posluchači se smáli, Biafra se smál, dokonce i ten chlápek od ochranky, co něžně přidržoval Magora za ručičku, se chápavě usmíval. Jen jeden člověk v první řadě strašlivě křičel na Magora, aby šel už konečně do prdele – a skutečně! Tuto reakci Ivan zřejmě nečekal, a tak opravdu odešel. Jen ještě předtím vylil na zem pivo z lahve jako důkaz své neporazitelnosti. Prostě Magor.

S napětím byl očekávaný sobotní večer v pavilonu E, který byl ve znamení v Čechách dosud nepřilíš známého fenoménu slam poetry. Co to vlastně slam poetry je, předvedli němečtí básníci Timo Brunke, Wehwalt Koslovsky a Jaromir Konecny. Ano, máte pravdu Konecny se původně jmenoval Konečný a emigroval do Německa. Jestli je Koslovsky původně Polák a Brunke třeba Holanďan, to už jsem nezjišťoval. Timo Brunke při přednesu svých básní tančil tango, valčík a možná že i lambadu. Wehwalt Koslovsky povětšinou křičel nebo se snažil přednášet co nejrychleji a přitom se co nejkomičtěji pitvořit. Mně to aspoň komické připadalo. Nakonec přečetl několik textů Jaromir Konecny, jehož projev byl relativně normální. Nicméně všem divákům již bylo jasné, že slam poetry je především akce a show, že nejde ani tak o obsah básně jako o její provedení a přednes. Může to být báseň zvuková, pohybová – třeba něco, co u nás kdysi zkoušel Ladislav Novák a dneska dělá Petr Váša.

Po německé ukázkě slam poetry se konalo první národní finále této disciplíny u nás, které proběhlo ve dvou kolech s krátkou přestávkou. Hlavní a jediná vý-

hra byla 10 000 Kč. Bylo náhodně vybráno sedm porotců, přičemž Martin Pluháček, šéf nakladatelství Petrov a celého festivalu nabídl členství v porotě také známému literárnímu kritikovi Radimu Kopáčovi. Ten souhlasil, neboť nevěděl, co ho čeká. Z deseti postoupivších soutěžících z pražského a brněnského předkola bylo přítomných devět básníků (jediná básnířka soutěže se pro nemoc omluvila), mezi kterými nechyběli Vít Kremlička nebo Marian Palla, tedy právě autoři víceméně klasičtí, ačkoli se odvážím tvrdit, že Kremlička je daleko lepší básník i deklamátor nežli Palla. Originální vystoupení, při němž zdemoloval mikrofon, předvedl Alex Švamberk, originální byl i hiphopový básník Cossiga, zaujal Jiří Č. Ulrych z Plzně, ale třeba také Jaroslav Pízl. Pak ovšem vystoupil Marian Palla a Radim Kopáč jeho show ohodnotil nulou. Po přestávce přišel Martin Pluháček s tím, že jeden z porotců je zaujatý, a proto bude vyloučen z poroty a jeho body nebudou zaneseny do celkového hodnocení. Hádejte kdo byl vyloučen a kdo vyhrál? Nebude vás déle napínat. Vyloučen byl Radim Kopáč a nula se transformovala v jedničku, to když se Marián Palla, dobře prodejný kmenový autor nakladatelství Petrov, stal vítězem festivalu v něčem, co vlastně vůbec neovládá. Mimochodem: hlavním mediálním partnerem festivalu byl Salón Práva, jehož šéfredaktor Zdenko Pavelka již týden před začátkem festivalu otiskl rozhovor s Marianem Pallou, který do Salónu pravidelně přispívá svým kresleným rádo- by humorem. A byl to právě milý Zdenko,

Rozený moderátor Petr Hruška zpovídá podivuhodného autora Antonína Brouska, Olomouc 2003, foto Viki Shock

který odkráčel s úsměvem a s kouzelnou kalkulačkou do zákulisí spočítat body porotců. Ale všechno to samozřejmě byla jen shoda neobvyklých náhod, která na výsledek soutěže jistě neměla žádný vliv. Při troše dobré vůle se tomu dá i uvěřit, co říkáte?

Doporučoval bych, aby se na příští slam poetry hlásili jen básníci, kteří pracují se zvukem, jakým je například fenomenální Holanďan Jaap Blonk (kterého jsme v Olomouci také viděli, ovšem mimo soutěž) anebo fyzičtí básníci jako Alex Švamberk či Petr Váša či beatboxoví a rapoví básníci jako Cossiga a jeho dva kolegové z Brna. Básníci, kteří publikují knižně by pak v takovéto soutěži neměli vůbec co pohledávat, neboť

slam poetry je něco zcela jiného než autorské čtení.

Nedělní program jsem už nestihl, což mě mrzí, protože z Bratislavy přijel Egon Bondy a etnická skupina Požoň, aby zapěli a zahráli staré pražské hospodské písně. Celkově to letos nebylo špatné, jen té politiky bylo trochu moc. Co třeba na příští rok pozvat nějaké manýristy, kteří si kompletně vymýšlejí vlastní světy, abychom se pořád nemuseli otravovat s nudnými komentáři typu levice versus pravice. V dnešní době globalizace je to už opravdu poněkud trapné a otřepané téma. Co třebaš papeže? Anebo Madonnu?

Viki Shock

S napětím byl
očekávaný sobotní
večer v pavilonu E,
který byl ve
znamení
v Čechách dosud
nepříliš známého
fenoménu slam
poetry.

O
čem
se
(ne)
mluví

Balada o smutných očích studentových

Úvod

Chtěl bych tento článek pojmut jako popis exemplárního případu jednoho studenta-proletáře v „zemi volného trhu“. Podklady k němu jsem nemusel nijak složitě shánět, protože k nabytí vědomostí o podobných věcech mi pomáhá sám život. Průměrným objektem výzkumu tohoto „sociologického jevu“ jsem totiž já sám.

Je tomu půl roku, co jsem odešel ze školy. Nebyl jsem sám a v budoucnu nás takových asi bude čím dál víc. Tvzení, zhusta šířené dnešními médii, že vysokoškolské studium je stále hrazeno státem a vystudovat může každý, kdo se na vysokou školu dostane a úspěšně jí projde, není tak docela pravdivé. Začnu od základních věcí materiálního charakteru.

Ubytování

Pokud jste přesporní, musíte se do školy nějak dopravit, jste-li z větší dálky, někde se ubytovat, a také sehnat alespoň základní prostředky na přežití. Když studenti, kteří nedostanou kolej (jejíž cena se v době mého studia pohybovala od 650 do 1200 korun) a jsou nu-

ceni hledat priváty (na nich nejnížší taxa za lůžko se na oblasti pohybuje někde kolem tří tisíc korun) a shánějí své bydlení až v době nástupu do řádného studia (kolem 20. září), najdou i všechny priváty už většinou beznadějně rozebrané. V takovém případě existuje několik základních druhů řešení, mezi studenty obecně používaných.

Možnosti

Ad 1: Dojíždíte za drahé peníze přímo z domova, necháte si od kolejní správy potvrdit, že vás neubytovala a pobíráte od státu příspěvek na dopravu. Vstáváte brzo ráno, vracíte se pozdě večer a jste unavení.

Ad 2: Vzpomenete si, že máte na druhém konci republiky příbuzné, k nimž se for-

Peníze za dvoutýdenní brigádu padly na kolejní nájemné pro skupinku kamarádů a od té doby jsem brigádu přes tuto pracovní agenturu pro jistotu neabsolvoval.

málně přihlásíte, což vám zvýší šanci, že vás ubytují (nejčastěji používané řešení).

Ad 3: Vzpomenete si na chronické one-mocnění, které vás od dětství provází, ale které jste doposud hrdě a sportovně přehlíželi (nebo si je vymyslíte), a dáte si jeho existenci potvrdit od odborného lékaře, což zvýší vaši šanci, že vás ubytují ze zdravotních důvodů. (U mužů častá praktika těch, kteří podobný trik použili už u odvodních řízení do naší NATO armády. Z vlastní zkušenosti mohu doporučit.)

Ad 4: Bydlíte na kolejích načerno u kamarádů, u nichž je vám dobře, máte na zemi pohodlný spacák a karimatku a klíč od pokoje se nechává v elektrické skříni přede dveřmi. Když přijde kontrola, jste zde „stále na návštěvě“. Varianta je vhodná i pro

studenty-proletáře, kteří kolej sice legálně dostali, ale nemají na zaplacení nájmu. Odhlásí se tedy z řádného nájmu, bydlí však dál na pokoji načerno a na jejich místo se dostane nový potřebný. (Z vlastní zkušenosti mohu doporučit.)

Ad 5: Tzv. „Šedé ubytování“: Někdo dostane legální umístěnku na pokoj na kolejích, ale zároveň se dozví, že se dostal do jiného města, na školu, kterou chce studovat víc. Na své jméno tedy umístí na pokoj potřebného, který za něj a na jeho jméno platí nájem, dokud na to kolejní správa nepřijde. Když on sám na své kýžené škole nesežene ubytování, je možné se ubytovat stejným způsobem na jméno někoho, kdo zase odešel jinam. Tento řetězec jsem si nevymyslel; uvedený případ se skutečně udál v Hradci Králové a skončil tragikomickou pointou: první ubytovaná v řetězci zemřela při auto-nehodě, zůstaly po ní dvě mrtvé duše a správkyni kolejí trefil šlak, když po obdržení zprávy o úmrtí své ubytované tentýž večer uviděla nositelku jejího jména, jak si v umývárně čistí zuby.

Ad 6: Poněkud kuriózní případ, kdy dvě dívky, které byly zdaleka nemohly sehnat ubytování a po měsíci přemýšlení si na ostrůvku uprostřed rybníka Běřička postavily dobře maskovaný stan, v němž měly všechny věci, pořídily si čln a každé ráno a večer prostě při- a od-kormidlovaly „domů“.

Ad 7: Počkáte do pololetí, kdy se vyhazuje a odchází, a koleje i priváty se poněkud uvolní.

Úživa

Z výše vypsanych sedmi řešení jsem během svého studia já sám postupně využil čtyři. Mnohem větší starost než ubytování mi však dělala jedna základní věc, již jeden můj známý nazývá vznešeně úživou. Jsa

v podstatě „samoživitelem“, dostal jsem se do nezáviděníhodné situace. Když jsem konečně dostal kolej, jejíž nájemné bylo na dolní hranici taxi (650 Kč), čítal můj pravidelný měsíční příjem 700 korun (přídavky na děti). S příchodem na školu jsem byl okamžitě přijat jako redaktor studentského časopisu a vedoucí pořadatel studentského divadla poezie. Moje časové možnosti si vydělat byly tedy omezeny ze dvou stran – studiem a kulturní aktivitou, která se, jak známo, v dnešní době zásadně neplatí. V této situaci jsem měl několik možností řešení, které jsem všechny postupně využil.

Možnosti

Ad 1: Brigády

Studentské brigády jsou většinou organizované přes pracovní agentury, které dodávají levnou pracovní sílu převážně nadnárodním společnostem. Nevím zda můžu jmenovat ony podniky, ale jejich jména, myslím, nejsou důležitá (a z těch čtyř velryb, které loví na našem trhu si můžete jejich názvy pohodlně dovodit). Studenti vysokých škol, vedeni „manažerem“ (je vždy stejný, má půlkulaté hradní brýle, třídní vous, nejnovější boty, mobil a základní školu) doplňují potraviny či „zrychleně doplňují potraviny“ (dělají totéž, ale s kolečkovými bruslemi na nohou), čistí regály, prodávají nebo pracují u pokladny, to celé za mzdu čtyřicet korun na hodinu běžně dvanáct hodin denně. Mnohem lepší je však za tři sta korun na den překládat cukr z kamiónu do kamiónu. Na dvě stě tun cukru v padesátikilogramových pytlích nás tehdy bylo najmuto deset studentů (v průměru čtyři sta pytlů na každého) a asi tři sta vos. Indického cukru, který plul lodí přes Suezský průplav do Francie a litevští šoféři ho převáželi na Ukrajinu, valem ubývalo. Vyvrcholením mého působení v nadnárodní ekonomii se stal den, kdy jsem se nechal zapsat na brigádu do

Balada o smutných očích studentových čem

megamarketu, čerstvě založeného českými „hejrupáky“ ve stylu anglosaských příkazů, papírků a čárově-kódových vrátnic. Když jsem přišel na výpomoc, nikdo po mně nic nechtěl. Jen jsem přerovnal krabice banánů na místo, kde byla před chvílí svítidla, na výkazu ze studentské agentury si napsal počet hodin za čtrnáct dní, odešel domů a už jsem se v tržním impériu neobjevil. V dokonalém tržním mechanismu se vloudila procedurální chybička zvaná člověk, na kterou dodnes nikdo nepřišel. Peníze za dvoutýdenní brigádu padly na kolejní nájemné pro skupinku kamarádů a od té doby jsem brigádu přes tuto pracovní agenturu pro jistotu neabsolvoval.

Ad 2: Doučování

V době mého příchodu doučovali hradečtí studenti své obory za šedesát korun na hodinu. Mohu se pochlubit, že jsem byl jeden z prvních, kteří tzv. „milionářskou daní“ (kdo na to má, ať platí) zvýšili všeobecně užívanou taxu na sto, což není zrovna fér, protože při doučování českého jazyka a angličtiny se vám dostane i jiných protihodnot, než jsou peníze; poznáte spoustu zajímavých lidí. Například katolickou či protestantskou studentku farmacie z Porýní, z nichž každá má na Vánoce jiné zvyky, kuvajtského komunistu, jehož tatínek vlastní ropný vrt a jemenského zubaře, který od 11. září 2001 na setkání vysvětluje každému Čechovi, že Arabové neloví děti a nežerou jim hlavičky.

Je-li vaše tvorba přínosná pro vlast, která je Bruselu silně nepohodlná, zatrhnou vám tipec a nazdar Kašpar. Jste-li navíc raněni tím, že nejste typický student dnešní vysoké školy...

Ad 3: Efektivně šetřit

se dá, pokud máte v pokoji kulinářsky vzdělaného kamaráda a kotel rýže. K rýži se podává zvláštní omáčka složená z paštiky májka, jednoho vejce a moučného zápražku rozmíchaného v kečupu (vše zalevno z kolejní lednice). Dále se pořádají spanilé jízdy po blízkých švestkových sadech a po návratu se vaří rýžový nákyp. Spolubydlící, který umí otevřít konzervu nožem (po dědečkovi, který to uměl bajonetem) zastává názor, že do každé rýže je třeba přisypat erární kari, kterého je v kuchyni spousta, kvůli pocitu luxusu. Takto se dá přežít až čtrnáct dní, načež všechny ušetřené peníze dáte za jeden vydatný oběd s moučníkem a bonboniéru, která spolubydlícím kompenzuje suroviny (např. kari), které jste jim sebrali z lednice.

Ad 4: Sociální stát

vám něco zaplatí, až když křivě odpřisáhnete, že denně dojíždíte z Prahy do Hradce a necháte si to potvrdit na kolejích, na nichž bydlíte načerno (viz ad 4 v kapitole Ubytování) a dávky vám do životního minima dorovná, až když přinesete potvrzení žaloby na oba rodiče pro neplacení výživného. Krom toho je třeba často jezdit do Prahy na obvodní úřad sociálního zabezpečení v Praze, nosit tam příslušné paní bonbóny a patřičně nastrojen ji zahrnovat úsměvy, když se předtím pečlivě umyjete a navoníte.

Ad 5: Stát se tzv. „eurosvazákem“

(terminus technicus používaný studenty dnešních vysokých škol), důsledně hlásat evangelium volného trhu a nechat se podporit strýčkem z Bruselu. (Předem vyloučeno.)

Ad 6: Mimoškolní umělecká práce

I kdybyste byli ověnění cenami a bábrlaty a publikační činností až za hrob, účinkováním v rádiu a v televizi a místopřísežným prohlášením Jiřího Žáčka a jednoho profesora literatury ze Sorbonny, že je vaše tvorba přínosná pro vlast, není vám to nic platné. Je-li vaše tvorba přínosná pro vlast, která je Bruselu silně nepohodlná, zatrhnou vám tipec a nazdar Kašpar. Jste-li navíc raněni tím, že nejste typický student dnešní vysoké školy: studentka ze střediskové obce úplně dotovaná z domova, protože její rodiče mají našetřeno z doby, kdy se za socialismu v JZD platila mzda i přebytky, osoba bez velkých ambicí, ale s fotografickou pamětí, pak je váš osud zpečetěn. Vaše studium se položí finančně i ideově, zatímco uvedená spolužačka se plynule stane vysokoškolskou učitelkou

Závěr

To, co jsem napsal je pravda, čistá pravda a nic než pravda a týká se to i vysokoškolských učitelů-proletářů. Příště si probere-me, jak student-proletář emigruje.

Tomáš Koloc

Dobrá adresa všude
s vámi!
V tramvaji,
na houbách, v kavárně
i ve vaně!

Již brzy vyjde
v tištěné
podobě!

Cena za jeden kus jen **95,- Kč**
+ poštovné od 15,- Kč

Objednávejte!

E-mailem: dobraadresa@firstnet.cz

Poštou: Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5

Způsob platby:

- Dobírkou: 95 Kč/kus + 30 Kč poštovné
- Převodem (z účtu, složenkou, složením částky v hotovosti na přepážce ČSOB) na náš účet u ČSOB: 95 Kč/kus + 15 Kč poštovné. Naše číslo účtu je 216093103/0300.
- Fakturou – na náš účet u ČSOB: 95 Kč/kus + 20 Kč poštovné. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky, ve které budou všechny údaje nutné k převodu. Faktura bude u sborníku.

Do objednávky napište:

- 1) počet kusů – jinak zašleme kus jeden;
- 2) adresu, kam vám má být sborník zaslán;
- 3) způsob platby: a) dobírkou, b) převodem, c) fakturou;
- 4) v případě platby převodem uveďte buď číselný variabilní symbol (maximálně 10místný a pokud možno unikátní – telefonní číslo, rodné číslo), který užijete při převodu a podle kterého vás poznáme, nebo svůj e-mail, na který vám váš variabilní symbol zašleme.

První sborník textů z Dobré adresy

Jediný sociální demokrat, který v únoru 1948 podal demisi

„Chudý vesnický chlapec opustil jako čtrnáctiletý školu, aby si mohl vydělávat na chleba.“ Těmito slovy jako vystřiženými z amerického románu o cestě za slávou a úspěchem začíná jeden z dějepisců sociální demokracie, Karel Hrubý, biografii politika Václava Majera. Tedy biografii – přesně celé dvě stránky. O mnoho více soustavné pozornosti se Václavu Majerovi zatím nedostalo.

Na počátku jeho kariéry nic nenasvědčovalo tomu, že se stane ministrem; mladý sociální demokrat se živil jako horník. Nejeden pozdější ministr komunistické vlády po únoru 1948 se podobně dělnickým původem prokázat nemohl. V druhé polovině 30. let minulé-

ho století se Václav Majer stal předsedou sociálně demokratického Svazu domkářů a malorolníků. Po Mnichovu 1938 se podílel na zakládání Národní strany práce, která tvořila jedinou povolenou protiváhu vládní Strany národní jednoty. Po okupaci republiky se zapojil do odboje. V roce 1940 emigroval přes Maďarsko a Jugoslávii do Francie, kde vstoupil do československé vojenské jednotky a prodělal s ní těžké ústupové boje.

V roce 1963 vzpomínal Václav Majer na svůj útěk do Francie a na svou vojenskou anabázi takto: „*Spolu s Václavem Holubem jsme na počátku února 1940 unikli jen o vlasek nacistickému zatykači, ale do Francie jsme se dostali až po třech měsících.*“ Při přechodu maďarsko-jugoslávských hranic byl zatčen a mnoho měsíců držen v maďarském vězení, kde mu hrozilo vydání do rukou gestapa. Na francouzském konzulátu v Bělehradě raději podepsal papíry ke vstupu do cizinecké legie; následovala cesta vlakem přes Jugoslávii, Řecko a Turecko a lodí z Bejrútu do Marseille. Život legionáře tak nakonec ochutnal jen dva dny. Byl přeřazen k naší jednotce v Agde. „*Byli*

Václav Majer

22. 1. 1904

až 26. 1. 1972

český politik

– realista

i dobrodruh

Svou kariéru zakončil Václav Majer v exilové Radě svobodného Československa

jsme ještě v civilu, mnozí z nás dlouhou cestou, skrýváním a žalářem poznamenání a rozedraní, ale vítala nás na půdě Francie československá vojenská jednotka s československou vlajkou, hudba hrála hymny a jednotka vzdala: K počtě zbraň!“ Cestou na frontu zažíval epizody, kdy Francouzi v ještě neokupovaném území, už připravovali vše pro příchod Němců; hákové kříže v poli pro přistání letadel, ubytování pro vojsko. „*Naše víra v sílu a odolnost Francie byla vážně otřesena. Poznávali jsme, že nebyla na osudovou válku připravena ani vojensky, ani politicky, ani mravně.*“ Například našim vojákům na frontu dodali zbraně, ale už ne rozbušky. V zákopech také dlouho nepobyl, den po příjezdu, začal ústup a těžké boje. Z přístá-

vu Sète se decimované československé jednotky přeplavily do Velké Británie. Legendární Churchillovu řeč o krvi, slzách a potu poslouchal už na lodi do Anglie. Při plavbě do Doveru se také (skoro ve čtyřiceti letech) naučil kouřit.

U Beneše

Socialista Majer mohl už v Anglii pozorovat chování komunistů, kteří se většinou zúčastnili Španělské občanské války, ve Francii už zůstat nemohli a do Čech se vracet nemělo smysl pro nikoho, tím méně pro ně. Vřadili se tedy do našich britských jednotek a už zde vyvíjeli propagandistickou činnost.

Další z československých politiků v exilu Karel Ladislav Feierabend to po letech ve svých memoárech popsal slovy: „*Takzvaní španěláci, kteří se vstupem do československé armády vysvobodili z internačních táborů ve Francii, vedeni několika skrytými i otevřenými komunisty – jedním z nich byl Vlado Clementis – zahájili mezi vojáky nebezpečnou kampaň. Vydali hesla, že válka je ztracena, že dříve či později i Anglie bude kapitulovat, že je to konečkonců jenom imperialistická válka a že je nutno armádu rozpustit a žádat prostřednictvím Sovětů, které mají s Hitlerem smlouvu, generální pardon a zajištění bezrestného návratu domů... Rozvratnický pokus selhal. Několik set mužů, poněkud španěláků a komunistických agentů, bylo z českosloven-*

Jediný sociální demokrat, který v únoru 1948 podal demisi čem

ské armády v Anglii vyřazeno, Angličané je internovali ve zvláštním táboře pracovních oddílů.

Ve Velké Británii, kde pobýval od června 1940, se Václav Majer zapojil do tzv. Benešovy zahraniční akce. Smyslem bylo samozřejmě mezinárodní uznání kontinuity Československa v jeho předválečných hranicích. V letech 1942–45 byl Majer členem Státní rady československé v Londýně a mezi roky 1944–45 jejím ministrem průmyslu, obchodu a živností. Ideové rozdíly známé z první republiky v exilu ztratily na síle. Národní socialisté byli sice rozpoznatelní od sociálních demokratů, ale pro Beneše v USA či Anglii pracoval i ne jeden československý komunista. Pravice byla z exilové politiky takřka odstraněna, a tak se posun politického spektra doleva zdál být jednoznačný a nesporný.

V listopadu 1941 se zástupci států střední Evropy v USA, v New Yorku zavázali po válce spolupracovat. Víze poválečné spolupráce byla jakýmsi hitem národních exilových vlád, různě se vracela a zase zmírала na neshody. V Londýně například začal vznikat plán na poválečnou zemědělskou spolupráci. Feierabend přijal členství v přípravném výboru jako soukromá osoba, ne člen vlády. Práce skupiny byla podmíněna narůstajícím vlivem SSSR; neměla ohrozit jeho postavení. Feierabend vypracoval pro skupinu memorandum o stavu zemědělství v ČSR. Program skupiny byl prostý, i když v důsledku rozporný: půda bude po válce

v soukromých rukou a bude patřit těm, kdo na ní pracují. Program se také vyslovil pro scelování a pro vybudování demokratické družstevní organizace. Zaručoval demokratické svobody. Feierabend ve svých vzpomínkách tvrdí, že na přání Beneše do něj vložili zmínku, že při provádění programu budeme spoléhat na SSSR; nechtěl vzbudit zdání, že jsme protisovětský; Benešovu válečnou politiku by toto ohrozilo. Tak se taky stalo – klausule o SSSR byla vložena. Jenže Sověty odmítly dát s federalizací střední Evropy souhlas; ucelená střední Evropa by se jistě ovládala mnohem problematičtěji, než jednotlivé a leckdy se přehlížející národní státy.

Někteří exiloví politici, mezi nimi také Václav Majer, po tomto zásahu z Moskvy program odmítli jako zbytečný. Majer měl tehdy napsat: „*Proti našemu tvrzení, že jen na základě soukromého vlastnictví lze budovat zdravé zemědělství, stojí skvělé výsledky kolektivního obhospodařování půdy v Sovětech.*“ Podle Feierabenda uvažoval Václav Majer v této fázi války ještě pod vlivem marxismu a nedovedl se dobře orientovat v rozhárané situaci své strany, sociální demokracie.

V Praze 1945–1948

Po válce se Václav Majer stal ministrem výživy, poslancem Národního shromáždění a členem předsednictva Československé sociální demokracie. Tato strana ale byla už od války infiltrována tzv. tajnými členy KSČ, jakým byl třeba první poválečný premiér – sociální demokrat a Benešův dlouholetý spolupracovník – Zdeněk Fierlinger. Majer se tak ve straně octil na pravém křídle a začal novou politickou praxi rozlišovat mnohem plastičtěji než za války v Londýně.

Když po volbách 1946 uklidňoval Zdeněk Fierlinger vedení strany, že je vše v pořádku, protože společně s komunisty mají většinu, rozešel se Majer (aspoň podle his-

torika Karla Kaplana) dokonce vnitřně se svou stranou a začal předvídat svůj pád. Požadoval výměnu předsedy strany. Snažil se jednat s národními socialisty, ale k podstatnější dohodě, o kterou usiloval, nedošlo. Když byl odvolán předseda strany Fierlinger, patřil Majer mezi horké kandidáty, nebylo ale jisté, zda jeho volba projde, a tak byl nakonec zvolen Laušman.

Dne 12. září 1947 se sociální demokracie dohodli s KSČ, že se budou vzájemně podporovat v otázce milionářské daně. Václav Majer, podobně jako mnozí jiní pochopil, že celá kampaň kolem tohoto zákona je jen politickou a předvolební hrou komunistů, a tak se rozhodl s ní nesouhlasit. Když komunisté zveřejnili v Rudém právu jména politiků, kteří hlasovali proti milionářské (ve společnosti tehdy velmi populární) dani, chtěl Majer podat demisi. 13. září ho ale přijal Beneš a odmítl demisi přijmout. Oblastní organizace sociální demokracie začaly Majera po této epizodě podporovat.

Když došlo ke znárodnění cukrovarů, které spadaly do Majerova resortu, pokusil se prosadit, aby byly raději združstevněny, což dávalo majitelům v rámci možností určité omezené šance, jak dál vést své vlastní podniky. Zprvu jej nekomunističtí ministři podpořili, po soustředěném útoku komunistických členů vlády nakonec ale ustoupili nejen oni, ale také Majer. Vyslovoval se např. proti sloučení sociální demokracie a komunistické strany na Slovensku, které mělo posílit blok proti slovenské Demokratické straně. Přesto situaci po válce považoval za danou a nezvratnou.

Nicméně neměl iluze o plánech komunistů, chtěl, aby sociální demokracie vystupovala na levici samostatně, odděleně od KSČ. Komunisté a levé křídlo sociální demokracie vedené Fierlingerem se snažili Majera diskreditovat. Už zmíněný Karel Kaplan například připomíná, že nasmlouvání levicoví novináři měli napsat štvavé články proti Majerovi a Peroutkům Dnešek je měl

Václav Majer byl jediným ministrem Gottwaldovy vlády, který na jednání kabinetu protestoval proti rozhodnutí nepožádat USA o pomoc v rámci Marshallova plánu a respektovat tak Stalinovo veto naší účasti. Na první prosincové schůzi v roce 1947 komunisté ve vládě na oplátku na Majera zaútočili a činili ho osobně odpovědným za zemědělský úpadek.

tisknout; nikoho se však nepodařilo k této akci lákat. Také ve vládě často podával protinávryh komunistickým zákonům a vyhláškám. „Neznámí muži“ se na něj začali vyptávat i u jeho bytné.

Václav Majer byl jediným ministrem Gottwaldovy vlády, který na jednání kabinetu protestoval proti rozhodnutí nepožádat USA o pomoc v rámci Marshallova plánu a respektovat tak Stalinovo veto naší účasti. Na první prosincové schůzi v roce 1947 komunisté ve vládě na oplátku na Majera zaútočili a činili ho osobně odpovědným za zemědělský úpadek. Fakt, že republika měla za sebou fatální neúrodu způsobenou horkem, nebrali na vědomí.

Únor

Krise vlády pak začala sporem o SNB a rozmístění velitelů podle stranického klíče, které už bez svolení a vědomí vlády prováděl ministr vnitra, komunista Václav Nosek. 17. února 1948 navštívil Majer po bouřlivé schůzi vlády prezidenta Beneše a mimo jiné jej informoval o tom, že komunisti tajně vozí do pražských závodů zbraně, že přemísťují policejní velitele v Praze a že patrně připravují ozbrojené převzetí moci. Prezident s jeho analýzou situace souhlasil. O dva dny později přistál v Praze Valerian Zorin, náměstek sovětského ministra zahraničí, večer v devět už mluvil s Majerem. Ihned po svém přiletu jej měl kontaktovat,

Majer se ale sejít asi moc nechtěl, Zorin byl odbyt nejprve tím, že ministr Majer nemůže ihned přijít na sovětské vyslanectví. Zorin tedy chtěl přijít za Majerem do jeho úřadu, řekli, že ministr je nemocen. Zorin nakonec šel do jeho bytu – velmi se s ním chtěl setkat, mluvili o dodávkách obilí, ale také o situaci v ČSR.

Zorin ale nepřijel do Prahy diskutovat o termínech dodávek obilí, nýbrž jeho přítomnost pro mnohé správně signalizovala blížící se puč. V roce 1949 Majer řekl, že stejně jako ostatní ani on nepočítal s revolucí, ale s parlamentní cestou převzetí moci; jako pravděpodobný termín se jevily volby v květnu 1948. Demokratičtí ministři svou rezignací, vyprovokovanou stupňující se komunistickou velkopanskostí, běh věcí urychlili. Majer v únoru vyzval sociálnědemokratické ministry, aby ostatní tři strany následovali. Nebyl podpořen, rezignoval tedy sám. Kdyby ostatní sociální demokraté ve vládě na jeho návrh přistoupili, vláda by padla. Puč by pak musel provést Gottwald už ne jako předseda vlády, ale jen jako předseda KSČ, celá situace by se pro veřejnost i pro zahraničí stala čitelnější. Majer se pokusil promluvit k veřejnosti z rozhlasu – jeho dva připravené projevy mají stejné myšlenky? to, co se v Praze děje, není cesta k socialismu, o kterou máme usilovat, ale cesta k anarchii a bídě, nebo k moci komunistů jako jediné strany, tedy k totalitě. Tento projev se mu ale pronést nepodařilo; do rozhlasu nebyl vpuštěn.

Únor 1948 měl i další dramatické momenty. Došlo tehdy také k obsazení sekretariátu sociální demokracie. Majer byl u toho, protestoval. Spolu s několika členy sekretariátu se jal zabránit komunistům ve vniknutí do budovy. Nakonec podlehli a byli vyhozeni. Při hájení jednalo vedení strany jednak s Gottwaldem na vládě a také ve své budově, kdy se radili, zda do nové Národní fronty s komunisty jako jediná strana vstupovat. Majer se spíše než jednání účastnil obrany. Od té doby nebyl zván na schůze předsednictva sociální demokracie.

Rovněž na Majerově ministerstvu probíhala únorová krize bouřlivě. Později v exilu líčil, jak údajně na 700 lidí obsadilo jeho ministerstvo a požadovalo, aby odvolal prezidiálního šéfa Hrušku a jmenoval toho, koho mu určí. „Řekl jsem, že to nemohu udělat. Hruška že je dobrý a toho druhého že neznám. Na tom nezáleží, to je vůle lidu, mi odpověděli.“ Ladislav Niklíček zase svědčil, že „očití svědkové viděli, jak byl ze svého ministerstva doslova skopán se schodů.“

Na těch dnes Václava Majera také opustíme a k jeho činnosti v exilu, kde působil v Radě svobodného Československa i v Socialistické internacionále, Mezinárodním ústředí svobodných odborů v exilu, Shromáždění podmaněných národů atd. se vrátíme příště.

Martin Groman

O
čem
se
(ne)
mluví

3krát do živého!

Rostlina omamná ze všech stran voněla,
kelímkáče čvachtaly a pak začal ten
romsko-cikánský hukot.

Poprvé

Open Air Stromovka, 26. září 2003

Fanfare Ciocărlia

Že by už i na rumunsko-moldavských hranicích, ve světě pro nás „šíleně evropské Čechy“ neobyčejně vzdáleném, znali Hrabala? Fanfare Ciocărlia není totiž v překladu nic jiného než skřivánčí cvrliky (to jsem napsal pěkně básnivě). Když dva němečtí chlapíci navštívili obec Zece Prejani a uslyšeli, jak to příbuzensky prorostlá kumpačka válí, možná už tehdy tušili, že připravují pro nejen evropské posluchače bombu v podobě „nejrychlejší dechovky na světě“ (a takových je ve vesnici více). No, pravda je, že při porovnání by naše dechovka musela být označena jako jakési „smr-

tí přešlé dekadentní setkání trubičů do ničeho“. Dnes je na světě o jednu hudební příhrádku víc, díky filmům se sláva podobných bandů rozšířila jak pozitivní virus – a i v zemi naší jsou následovníci (považte – v zemi Vacka a Vejvody).

Open Air Stromovka/PKO je ideální prostor, kde je krytý parket a kde je možno i čepovat truňky. Přestože ten večer vystupovala v Akropoli kultovní kapela alternativy – tajemní američtí *Residents*, tak i tady se sešlo cca 400 „výletníků“ – všech možných vězů, národností a věku. Rostlina omamná ze všech stran voněla, kelímkáče čvachtaly a pak začal ten romsko-cikánský hukot. Mimochodem – myslím, že koncert nenavštívil ani jeden místní soukmenovec, protože, jak tvrdím, nejlepší cikánskou muziku u nás hrají bílí kluci, kteří byli s cikány na rotě ve Vimperku nebo v Plané. Jakmile začnete romského hudebníka u nás nahrávat, tak se ihned začne pitvořit a hraje jakousi barovou náladovku, která třeba s rytmy těchto rumunských vyslanců nemá shodného vůbec nic.

Fanfare Ciocărlia hrají ve 12 lidech, 10 fouká a 2 „rytmizují“, nejstarší člen už moc nevydrží, tak občas pauzíruje. Narozdíl od našich uříkaných „moravanek“ tu „pracují“ vlivy turecké, rom-

Fanfare Ciocărlia, foto Petr Boček

ské a rumunské. A taky klezmer. Nasadili hned od začátku takové tempo, že do prvních řad naběhli „tančiči“ a „hroziči“ a „jeli“ jak na nějakém h/c koncertě. Chlapi drží bez přestávky rytmus více než 120 „kmitů“ za vteřinu (ale spíš více). A pokud doma hrají křtiny / pohřeb / svatba, tak vlastně nikdy nekončí (kdybyste ještě doma měli gramofony, kde je možno přepnout na 78 otáček, tak si něco zkuste pustit). Protože jsou už „světoběžníci“, dělají u toho takovou cirkusovou show, která je přesně na hraně kýče - ale uhlídají to. Když už museli vypnout volty, tak sešli husím pochodem z pódia mezi diváky, ti utvořili kruh, a jelo se „unplugged“. Ono se to musí vidět, protože při takovém koncertu se energie „odkryje“ a každý může vidět skutečnou auru. I tudy vede hudba...

Podruhé

*Klub Batyskaf, Žďár nad Sázavou,
3. října 2003*

Egy Kiss Erzs Zene

To jsou ty náhody, o kterých se už dnes ví, že jsou nenáhodné. Jel jsem na víkend do metropole rodné nad Sázavou a čtu v novinách, že den předtím hrála výše jmenovaná maďarská kapela v Praze na Baráčnické rychtě. A protože u Baráčníků se hraje dobře, rozhodl jsem se vypravit do víru nočního horáckého města. No, dal jsem předtím nějaké to pivo, ale atmosféra v klubu byla příjemná i bez toho. Sice jsem byl úplně nejstarší na ploše, ale ať. Maďary jsem dávno přestal poslouchat, pak jsem se k nim vrátil někdy na přelomu 80. a 90. let, kdy hráli zajímavý minimalismus; a v domácí cédéč-

kárně mám akorát příjemný kousek *Márta Sebestyén - Kismet* (no jasně, znáte ji z hostování v *Deep Forest*). Něco mně říkalo, že mám vsadit na uherskou kartu...

Budapešťská skupina byla výtečná, tři zpěvačky v čele s Erzsí Kiss(ovou), tři muzikanti (bicí, kytara, baskytara/basa). Kdybych to měl k něčemu přirovnat, tak snad k bigbítovější (a jednodušší) verzi finské *Värttinen* - však je to taky jedna, ugrofinská větev. I když ani to není přesné - zpěvačky scatovaly, místy se jejich zpěv podobal arabské hudbě (což mně připadá často u Severanů), místy ruským *Farlanders*, byl tam cítit klezmer, ale stejně tak čeští -123 minut. Zpěvačky nepoužívaly maďarštinu, ale jakýsi metajazyk - tedy ne neumělá podoba angličtiny, ani umělá duškovsky pojatá řeč (viz *Opera La Serra*), ale slova která se hrnou „do huby“, tako-

3krát do živého!

vé křesťanské „mluvení jazyky“. Takže zase opět a znovu mišmaš, přetavený v osobitý sound. Tady se alchymie povedla, na dně pánve se objevilo zrno zlata. Tak mě to vzalo, že jsem si neváhal koupit dvě nabízená cd - eponymní z r. 1998 (tady ještě hrají ve čtyřech, 16 skladeb, čas 50:41), více jazzové, postavené především na zpěvu, a *Deladela* z r. 2001 (nahrané v šesti, 12 skladeb, cca 42 minut) - a to už je „biglís“. Samo, že hraní do sluchátek má jinou kvalitu (více hudebních vychytávek, ale zato méně autentičnosti). Nicméně volám: *ígen, ígen, ígen!*

Potřetí

Baráčnická rychta, Praha 1, 9. října 2003

Slonovski Bal & Neočekávaný dýchánek

Na rychtu chodím rád a často. Jednak to mám z práce 100 metrů, jednak jsem zde strávil dost čas v prvním roce mého pobytu v Praze - na přelomu r. 1977/1978 tu bylo možno slyšet Třešňáka, Čundrgrunt, Janotu nebo bří Tesaříky, a jednak (potřetí) je to jeden z mála koncertních sálů, kde se pohybují při produkci pivní šafáři a cpou vám / nám národní mok pod tlakem do kedluben.

Dýchánky mám rád, poslouchám jejich cd a to, co hudlají, je mi příjemné. Nedávno jsem tu byl na křestu jejich 2. regulérního cd *Plod* a bylo vidět, že už mají taky svoje Pražany. Teď to sice trochu trvalo, než se jich všech 8 dostalo do správné nálady, ale pak to stálo za to. Odehráli snad všechno, co jsem znal, včetně největších pecek *Seděla v lokále*, *Blondýna* nebo *V nádražní hospodě*. Zpěvačka Zuzana má nepřehlédnutelný, ordinérní vřešťák, a jeden z frontmanů, harmonikář a kytarista M. Šmíd, je už sám o sobě okopřítahující postavou, že by nakonec nemusel ani na nic hrát, jen se tam „navrřávat“. A hlavně - je ze slavného rodu, bez jeho bratra Martina (dnes skupina *Klec*) by

se asi nepovedla *velvet revolution*; jeho nikdy nenalezená mrtvola z Národní dokazuje, že to celé musel spískat Havel, protože takhle to může napláňovat jen absurdní dramatik.

Po české hospodské stálci nastoupilo 7 chlapíků z francouzsko-jugoslávské skupiny *Slonovski bal*. Po prvních taktech bylo jasné, že francouzského tam moc nebude, protože tyhle rytmy může hrát jen balkánský živel. Jeden bubeník, harmonikář (excellentní) a 5 foukačů (kteří si občas vyměnili druhy nástrojů) spustili ryčně a z nastavené laťky neslevili ani o píďu. Balkánská dechovka je zcela jistě jiný žánr než naše *Horská tempa* či *Kunovjanky*. Pekelné rytmy vám začnou točit tělem a musíte se u toho hýbat, i když nechcete. Mimo asi tři zpívaných se jelo bez zpěvu, v druhé polovině už sál tančil balkánské chorovody, aniž by kdo tušil, jak to má být správně. Opravdu, my studení, líní a věčně nasraní západní Slovani jsme se nechali svést těmito krysaři k poskakování jako dětičky z mateřské školy. Kapela musela přidávat, ani přídávky nesnížily tepovou frekvenci. Jestli se má utužovat balkánsko-české, poněkud pošramocené přátelství, pak tudy. Nicméně - dvě cd nabízená k nákupu jsem si nekoupil; obávám se, že bez atmosféry v sále by to nebylo ono a já bych si zbytečně zkazil dojem. Udělá už konečně u nás někdo festival všech těchto bigbítových decháren?

Jakub Šofar

O

čem
se
(ne)
mluvíŠOSKY₂₃
(Šofarovy fotosky)

Tam žádné
symboly
nejsou, jen
dlouhé
chodby,
„pátery
nostery“
a státní
úředníci.

Jsem z tak staré doby, že si ještě vydržuji fotoalbum, vlepuju do něj fotografie, neboť tak šel život... Mimo svých osobních snímků však přechovávám i ty, se kterými nemám nic více (ani nic méně) společného, než že k nim mám vztah...

Zkouším vás, zda to vydržíte ještě jeden rok. Já mám fotek dost! Tahle fotka není žádné umělecké dílo, když se podíváte pozorně, tak zjistíte, že fotograf ne zcela dobře zaostřil. Ale co je na ní symbolů! To je přímo trs symbolů, velká paměť symbolů plodící malé, drobné, užitečné symboly, jeden velký symbol v objetí malých symbolíčků. Kdyby takto vyfocený Černínský palác, sídlo ministerstva zahraničních věcí, dostal do parády nějaký Freud, ten by radostí možná ani neudržel moč, pot a slzy. Tady se dá objevit tolik spojitostí (hrana-oblouk, světlo-stín, osamocená vlajka a nad ní bělavé obláčky plynou), že by na jejich rozboru mohl každý psycholog udělat doktorát, velký doktorát a profesuru. A Nobelovku by potom vzápětí obdržel poštou jako cenné psaní. Tak by měl vypadat ideální pacient, toho je třeba zkoumat a po zformulovaných výsledcích zkoumání lé-

čit způsobem, který zajistí, aby to vydrželo dlouho (to léčení).

Proč mám fotografii Černínského paláce na stole? To je jednoduché. Znáám ten dům dost dobře i vevnitř. Tam žádné symboly nejsou, jen dlouhé chodby, „pátery nostery“ a státní úředníci. A knihovna, ostraha, jídelna a bufet. A zastoupení firmy, která dodává diplomatickému sboru šolny, po vašem společenské obleky. A sekretariáty a odbory mající označení jako ADO, EUZE, OMO, OKKV nebo LP. Odpověď by mohla být jednoduchá, i když by se Freudům nelíbila, ne každý symbol je skutečným symbolem, symbol může být dutý a mnoho symbolů = smrt významu.

Ještě že tahle fotka není žádné umělecké dílo...

Naše nakladatelství jsou příliš poděšena fatvou Rozhovor s Janem Katolistou Turkyně

Literárního historika Jana Katolistu
Turkyně není třeba čtenářům Dobré
adresy nijak zvlášť představovat.

Tudíž jim ho představovat nebudeme.

Foto
Kateřina Rudčenkova

Zpřístupnil jste v Dobré adrese už celou řadu neznámých dokumentů nevšedního literárního i historického významu. Jaký recept máte na to nacházet podobně významné věci? Máte nějaké zvláštní místo, kam na ně chodíte jako na bedly?

Oficiální historiografie ráda přehlíží některé dokumenty, které se nehodí do všeobecně přijímaného náhledu na Čechy jako na národ kabrňáků. Ideály národní, ačkoli už jsme pěknou řádku let po katastrofě zvané národní obrození, jí jsou stále přednější než pravda. Pak se vůbec nekladou otázky typu: „Byl Masaryk dobrý prezident? A proč jedl brouky? A byl vůbec prezident?“ Naštěstí existuje mnoho knihovníků a archivářů, které historici obvykle považují (promiňte mi ten výraz) za fický a kteří - částečně kvůli tomuto přezírání, ale především kvůli lásce k pravdě - jsou ochotni podstoupit mi zajímavé dokumenty.

Po jakém dokumentu či jakých dokumentech pátráte nyní?

Právě nyní nechávám z němčiny překládat tajný dokument, který se zabývá důvodem pobytu Karla Havlíčka Borovského v lázních Brixen. Čeští vlastenci možná budou překvapeni novou interpretací revolučního roku 1848. Luštím také velmi nečitelně napsanou lékařskou zprávu od psychiatra docenta Chocholouška z Psychiatrické léčebny Lány o pobytu jisté rodiny Masaryků v tamním zařízení. Dobrá adresa bude samozřejmě první, které tyto dokumenty nabídnu.

Dobrá adresa vám za vaše objevy platí horentní honoráře. Přesto: uživí vás ba-

Foto Kateřina Rudčenková

Ovšem nyní, když se
spekuluje, že ruskou
národní památku
Slovo o pluku Igorově
možná napsal Josef
Dobrovský, lze tuto
tezi rozšířit na: každý
národ bude mít
takovou literární
historii, jakou mu
uděláme.

datelská práce? Máte ještě nějaké jiné napínavé povolání?

Opravdu opulentní honoráře od Dobré adresy zcela spolkne udržování mé soukromé ochranky. Vlastenecká lůza se na mne pokusila učinit několik atentátů - naposledy se mne jeden známý český historik snažil donutit sníst celé Masarykovy spisy, a to zcela nasucho, bez doušku vody - takže mám pochopitelně strach, ale ne pouze o vlastní život, ale především o osud dalšího bádání, bez kterého bychom zůstali národem s poněkud banální literární historií. Bohužel pro samé bádání mi nezůstává čas na seriózní práci, takže povolání striptéra bude pro mé příznivce možná jistým zklamáním. Vězte ale, že i zde odhaluji zcela nevídané věci.

Vámi nalezené dokumenty posouvají naše povědomí o literární historii nečekanými směry. Jaký máte vy sám názor na českou literární historii? Vyrovná se literární historie ostatních evropských a světových států? Dejme tomu Lichtenštejnska?

Musím zcela neskromně říci, že bez mého přispění by česká literární historie nebyla tak zajímavá, i když měl jsem některé zdatné předchůdce, kterým vévodí jistý Václav Hanka. Historici a literární vědci všech národů se snaží najít co nejvíce dokumentů posilujících dějinný význam jejich etnika a já nečiním nic jiného, i když pravda někdy bolí. Lze tedy říci, že každý národ má takovou literární historii, jakou si udělá. Ovšem nyní, když se spekuluje, že ruskou národní památku Slovo o pluku Igorově možná napsal Josef Dobrovský, lze tuto tezi rozšířit na: každý národ bude mít takovou literární historii, jakou mu uděláme.

Vaše erudice je obdivuhodná. Tím víc naši širší intelektuální obec trápí, že se věnujete pouze literárněhistorickému bádání. Historici hudby, výtvarného umění, fotbalu a vaření žárlí, že jejich obory pomíjíte. Chystáte se je překvapit nějakou průlomovou statí, nebo pro vás mají stále největší kouzlo dějiny literatury?

Všechnu svou životní energii jsem věnoval literatuře a když nestuduji pozůstatosti velikánů či nečtu romány mrtvých autorů (kde je smrt, tam je kvalita, zdá se mi být pravidlem), hledám v novinách alespoň odpovědi na ankety typu: v jaké knize byste chtěl prožít jeden den. Mate mne ovšem trochu, že zatím nikdo nechtěl být například v Hrdinských čínech mladého donchuána či ve 120 dnech sodomy. Jde přece o tak kvalitní autory, já osobně bych jejich dílo velmi rád zažil takřkajíc na vlastní kůži.

V nedávné době jste publikoval i část svého vlastního literárního díla. Byla to jeho stěžejní část? Máte ve svých zásvukách ukryto ještě něco dalšího? Co?

Šlo o část výboru z mého básnického díla, které se jmenuje Posraný spis aneb Osm let hubených. Bohužel naše nakladatelství jsou příliš postrašena fatvou, kterou na mne vyhlásilo šovinistické sdružení Česká Lípa, takže se do jeho vydání nikomu nechce. V současnosti píšu prózu nazvanou Příběhy z Tóry, což je kniha o spasiteli lid-

stva, jeho úvahách o smyslu života a příbězích z bible, jak proběhly ve skutečnosti a ne ve značně zkreslených podáních židovských literátů. Dosud existovala pouze v mé hlavě, ale už jsem historkami o této próze oslnil za posledních deset let všechny dvě mně dostupné dívky, takže jsem ji musel začít opravdu psát.

Jak dlouho se literatuře věnujete? Co vás na ní (na samostatné tvorbě) nejvíce láká?

Literatuře se věnuji od chvíle, kdy jsem zjistil, že na světě existují dívky. Miluji, když se na čtení na mne dívají se směsicí obdivu a pohoršení, které vyvolávám ne zcela obvyklým pojetím humoru. Pohoršení je ovšem asi trochu víc, neb pokaždé pak odcházím do temných nocí sám. Ale podlehnout zjemnělému vkusu přesto nehodlám. Jako jsem na oltář své badatelské práce musel obětovat svou národní hrdost, tak na oltář literatury obětují svůj chtíč.

Mučednictví je výsadou geniality. Potěší vás, když vám prozradím, že místo

beznadějně zaostalých dnešních dívek vás budou obdivovat dívky budoucí po vaší smrti?

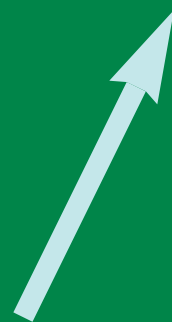
Ledaže by byly ochotné vzít do svých jemných rukou krumpáče a lopaty, došly na Slavín, kde jistě budu pohřben, a po odhrabání trochy té zeminy mi všechny své lichotky říkaly z očí do očí (což je vzhledem ke stavu, ve kterém se budu nacházet, samozřejmě tak trochu eufemismus). Jejich tělesným návrhům se nijak bránit nebudu.

Máte nějakého neoblíbeného spisovatele? Koho v literatuře přímo nesnášíte?

Z literatury nikoho nevyklučuji, to za mne udělá čas. Osobně nejraději mám mrtvé spisovatele, kterým je možné beztréstně se hrabat v korespondenci a vynášet na světlo světa jejich leckdy prapodivné historky. Jsou často tak neuvěřitelné, že to skoro vypadá, jako by si je někdo vymýšlel.

Připravil
Štefan Švec

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

22. listopadu se Literaturisté objeví v Praze, v Týnské literární kavárně (Týnská ul. 6, poblíž Staroměstského náměstí). Čtení začíná v 19 hodin a tleskající veřejnost je srdečně zvána. Spolek Literaturistů už má i své první zasloužilé umělce: na festivalu Kafka 2003 (proběhl v říjnu v Památníku národního písemnictví) dostali Petr Zemek a Jan Procházka „heavy metál“ – čtrnáctikarátovou zlatou medaili Evropského kruhu Franz Kafka. Třetím Literaturistou, který se na festivalu představil, je **Tomáš Novotný**.

Tomáš studuje Fakultu humanitních studií, a když zrovna nestuduje, je webmistrem internetových stránek Literaturistů (www.literaturiste.wz.cz). V předpubertálním věku prodělal těžkou srážku s fantasy literaturou a tenhle střet zásadně ovlivnil jeho další tvorbu. V šestnácti publikoval v časopisu Dech draka. Jeho cyber-punková povídka Průzkumníci získala čestné uznání na festivalu mladé tvorby Náchodská prima sezóna.

T N O O M V Á Š T N Ý

Průzkumníci

Snášel se do temnoty tam dole – jediné, co brzdilo jeho pád, byla velká plachta, k níž byl připoután. Vítr mu cuchal vlasy. Plachta, na které visela Elena, se držela o pár stop výš – viděl ji jenom jako temnou skvrnu proti zářící Hvězdě. Ale stín, který vrhal ostrov Šangrila, z něhož se snášeli na Kredl, se už blížil a chystal se ho pohltit. Všude kolem něj plachtila ke Kredlu spousta beden se zbožím, které Šangrila posílala, jak kázala tradice.

„Atane!“ křičela na něj Elena, když se k němu snesla trochu níž „Atane, to je nádhera!“ Vzhlédl k ní a mhouřil oči, aby ho Hvězda nepřipravila o zrak. Vítr jí nadzvedával dlouhou sukni a odhaloval štíhlá lýtka. Černé vlasy až po ramena vlály kolem její hlavy jako chapadla chobotnice. Atan však její nadšení nesdílel. Spíš se soustředil na poslán, které na Kredlu měli. Bylo až příliš obtížné a příliš důležité, než aby mohl vychutnávat překrásná panoramata, která většina Šangrilanů nikdy nespátří. Elena mu dělala starosti; byla mladá a lehkomyšlná. U Šangrilské stráže sloužila teprve druhým rokem. Atan nemohl pochopit, proč ji vybrali jako jeho společníci. Byla talentovaná, to jistě, ale nezkušená a nezodpovědná.

Náhle ostrov Šangrila nad jejich hlavami zakryl Hvězdu a je pohltila tma. Na tem-

né ploše Kredlu se objevila spousta světél, nejspíše od planoucích ohňů. Atan věděl, že už ho Kredlané nemůžou vidět, a tak zatáhl za provaz a plachta stočila směr pádu kamsi do samého nitra ostrova Kredlu, protože v místě, kde mají přistát bedny se zásobami, čeká spousta vojáků, aby dodávku převzali. Zavolal na Elenu, aby se ujistil, že ho následuje. Odpověděla mu sovím zahoukáním.

Přistáli na jakési mýtině a zažehli pochodeň, protože nad Kredlem se nyní rozprostírala tma. Životodárná Hvězda byla zcela zastíněna Šangrilou, která plula o několik mil výše. Atan si všiml, že Elenino nadšení už opadlo. Česala si dlouhé vlasy a kmitající plamen pochodně tvořil na jejím obličejí nesmyslnou stínohru. Tehdy po ní Atan na chvíli zatoužil – ale byla to jen docela malá chvíle.

...

Šel jsem po šedivém chodníku a poslouchal zvuky deště. Očima jsem zkoumal rozmočené vajgly a mincím podobné zbytky žvýkaček, které kdysi někdo vyplivl pod sebe. Slyšel jsem čvachtání Radčiných botasek i její rychlý dech. Napadlo mě, že se mnou možná nezvládá udržet krok, ale bylo mi to jedno. Míjelo nás mnoho cizích lidí a po silnici jezdila cizí

„Atane!“ křičela na něj Elena, když se k němu snesla trochu níž

„Atane, to je nádhera!“

Vzhlédl k ní a mhouřil

oči, aby ho Hvězda

nepřipravila o zrak.

Vítr jí nadzvedával

dlouhou sukni

a odhaloval štíhlá

lýtka. Černé vlasy až

po ramena vlály kolem

její hlavy jako

chapadla chobotnice.

Atan však její nadšení nesdílel.

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

T O M Á Š N Ý

auta. Normální páteční podvečer, dalo by se říct.

Když jsme došli až k paneláku číslo popisné 387 a vystoupili do třetího patra, Pavel už na nás čekal. V jedné ruce držel cigaretu a v druhé popelník. Z jeho bytu se valil dým. Pavel měl jednu zajímavou vlastnost – byl to zjev. Toho si každý správný puberták vážil, ale ve mně to vzbuzovalo spíš nedůvěru. Ale to, kvůli čemu nás pozval, se zdálo být vážně zajímavé.

„Ahoj,“ řekla Radka. Pavel jí odpověděl pozvednutým obočím. Pak nám pokynul, ať jdeme dál. V jeho pokoji duněla těžká alternativa – něco na způsob brzdícího vlaku, který co nevidět narazí do ostravských železárén.

„To se ti ten rámus vážně líbí?!“ snažila se hi-fi věž překřičet Radka. Pavel stiskl na dálkovém ovladači tlačítko OFF a celý svět se náhle ponořil do ticha. Bylo to tak nečekané, že se mi udělalo mdlo.

„Dyť se to nedá poslouchat,“ pokračovala Radka znechuceně. V tu chvíli jsem si naplno uvědomil, jak moc mě mrzí, že už je zadaná.

„Ne, to se nedá poslouchat – to musíš milovat,“ nedal se Pavel, „a zamiluješ se do toho nejlíp ve stavu silně zhuleném.“

Kromě toho, že byl Pavel zjev, byl taky hulič. Táhl mu na dvacet a už si nepamatoval ani svoji adresu. Ale na druhou stranu jsem ho znal už od dětství, takže jsem věděl, že se mu dá věřit. Načali jsme Frankovku a krabku tvrdých Máček.

„Takže já bych začal,“ nadhodil Pavel po chvíli. „Prostě jde o to, že já budu hrát osud a vy budete lidi ve světě, kterej jsem stvořil.

Je to jednoduchej princip – já vám říkám, co vidíte, a vy mi zase říkáte, co chcete dělat. Taková hra na hrdiny. Pochopili?“

Radka souhlasně zapala kouř z cigarety douškem červeného vína a trochu se přitom zakuckala. Pozoroval jsem, jak se jí vzpínala prsa, když se snažila vykašlat víno z plic, a jak si potom rukávem utřela sliny na bradě, a projel mnou elektrický náboj.

„Seš oukej?“ zeptal se Pavel starostlivě, a když Radka přikývla, pokračoval: „Skvělý. Tak já vám napřed popíšu ten svět – dělal jsem na něm skoro měsíc, takže doufám, že se vám bude líbit. Představte si pingpongovej míček. Uprostřed září Hvězda – něco jako Slunce – a okolo ní obíhá spousta takovejch ostrovů. Ale v mnoha vrstvách, takže na ty, který jsou nejdál, už vlastně světlo z Hvězdy ani nedopadá, protože ho zachytí ty ostatní. Na každým z těch ostrovů je samostatný království. No a nejlíp se maj samozřejmě ty, který jsou k Hvězdě co nejbliž, protože maj nejlepší úrodu a můžou nejlíp využívat světelnou energii – což je jedinej zdroj elektrický energie, kterej znaj. Považujou ho za magii, protože už dávno zapomněli, jak vlastně fotočlánky fungujou. Jejich výroba je plná tajemného zaklínání a můžou ji provozovat jenom dvorní čarodějové. A existuje taková prastará tradice, že ostrovy, který jsou blíž k Hvězdě, musejí každoročně posílat část svých zásob ostrovům pod nimi – nikdo už neví proč. Jedinej způsob, jak cestovat mezi ostrovama, je padákem, ale nikdo to nedělá, protože když skočíte padákem na ostrov pod váma, ne-

můžete se už nikdy vrátit zpět. Takže jediněj způsob, jak můžou lidi zkoumat okolní ostrovy, jsou dalekohledy.“

„To by tě fyzikové hnali,“ poznamenala Radka. Ten ironický tón jí vysloveně slušel.

„Ty ses asi ještě nevzpamatovala z toho, že tě vzali na matfyz, co?“ ohradil se Pavel. Znal jsem ho už dlouho, takže jsem snadno poznal, že je rozčilený. Nikdy neměl rád, když se ho někdo pokoušel přechytračit. „Jenže fyzikové jsou úplně vedle – tohle je filozofie. A ten svět existuje, akorát ne v tomhle časoprostoru, ale v Kyberii.“

„Cože? V Libérii?“ Radka vyprskla smíchy.

„Ty nechápeš Kyberii?“ To, že se mu Radka smála, Pavla rozčílilo ještě víc. „Kyberie, to je vlastně takovej virus, kterej infikuje tvůj osobní vesmír, chápeš? Každěj máme svůj vesmír, ve kterým věci z reálného a naprosto chaotického světa konečně dostanou svůj smysl. A smysl věcí je subjektivní záležitost, protože každá věc má tolik smyslů, kolik lidí ji zahrnuje do svého soukromého vesmíru. Třeba ta sklenička, ze který piješ, pro tebe znamená prostě nádobu plnou alkoholu, kterej chceš a potřebuješ, ale pro mě je to vzpomínka na mámu. Ta mi ji totiž dala, když jsem si zařizoval tenhle kumbál. Ale sama o sobě, mimo naše soukromý vesmíry, ta sklenička vlastně neexistuje, protože k tomu nemá důvod. A kyberie...“ Pavel se odmlčel, aby si pomyslel, jak to má co nejvýstižněji formulovat. „Kyberie je takovej virtuální svět, kterej se vytváří v tvém mozku a mísí se s realitou. A místem, kde se smísí, je právě tvůj soukromej vesmír. Tahle hra, to je vlastně

takovej průzkum Kyberie. Chci ji hrát, protože si myslím, že stojí za to takhle si obohatit svůj vesmír. Já jsem si Kyberii prohlížel, už když jsem ten svět vytvářel, ale už mě nebaví být v ní sám... Chápete?”

„No... možná to časem pochopím,“ ozvala se Radka a zkoumavě pozorovala svou nově objevenou sklínku. Pavel se uklidnil.

„Dobře – stejně to není důležitý,“ pokračoval, „jaký chcete být pohlaví?“

Radka, která zrovna upíjela víno, se zakuckala a vyprskla obsah svých úst zpátky do skleničky.

„No přece pohlaví,“ křičel na ní Pavel, aby přehlušil svůj smích, „vaše postavy v Kyberii budou úplně jiné, než jste vy, takže by mohly mít i jiné pohlaví, ne?“

„No, já myslím, že radši zůstanu u své přirozenosti,“ zachraptila Radka a napila se vína.

„Já taky,“ řekl jsem.

„Škoda, mohla být sranda.“

• • •

Atana přepadla silná deprese – už šest hodin se s Elenou plahočili hustým lesem a jediným zdrojem světla jim byl mihotavý plamen pochodní. Zbývaly jim už jen necelé dva dny, než na Kredl dopadne světlo Hvězdy a dodá energii velkému dělu. To dělo potom zničí Šangrila na prach a Kredlané budou zas o něco blíže místu na výsluní. Šangrilští astrologové už zpozorovali několik explozí, které způsobilo Kredlanské dělo – dvacet tři ostrovů bylo zničeno a dvacet tři království rozmetáno na prach. A to

všechno jenom kvůli touze po životodárné Hvězdné energii. Ale Šangrila nesmí být zničena – je to ten nejkrásnější a největší ze všech ostrovů – statisíce nevinných lidí by zemřelo...

„Já už nemůžu,“ stěžovala si Elena, která jako ostatně žádná Šangrilská žena nesměla nosit kalhoty ani krátkou sukni, takže chůze lesem pro ni byla velmi namáhavá.

„Dobrá,“ přikývl Atan, „utáboříme se tady.“

Rozhodli se to risknout a rozdělát oheň. Maso, které si nesli s sebou, bude rozhodně chutnat mnohem lépe teplé a oheň odežene případné šelmy, které by se tu mohly skrývat. Ale hlavně se trochu ohřejí. Zima na Kredlu je zaskočila – Šangrila je místem věčného tepla.

Když se Atanovi konečně podařilo zapálit malou hranici postavenou z všudypřítomných klacků a suchého listí, nabodl pár kousků masa na provizorní ošturák a přisedl si vedle Eleny.

Když se najedli, chvíli jen tak mlčky seděli a pozorovali tančící plameny v ohništi. Atan přemýšlel, jak se co nejrychleji dostat ke Kredlanskému dělu. Je to ještě dobrých dvacet mil a chůze je velmi namáhavá, uvažoval, nejlepší by bylo ukrást někde koně. Náhle ho z myšlenek vytrhly hlasy, které se ozývaly odněkud znedaleka. Zaklel a snažil se zoufale uhasit oheň svým pláštěm.

„Utíkej,“ zavolal na Elenu, když si uvědomil, že už o nich stejně vědí. Elena si vykasala sukni až do půli stehů a běžela nejrychleji, jak to jen šlo. Ale moc rychle to nešlo, protože všude kolem se tyčily stromy a byla úplná tma, takže si musela dávat po-

Každej máme svůj vesmír, ve kterém věci z reálného a naprosto chaotického světa konečně dostanou svůj smysl. A smysl věcí je subjektivní záležitost, protože každá věc má tolik smyslů, kolik lidí ji zahrnuje do svého soukromého vesmíru. Třeba ta sklenička, ze které piješ, pro tebe znamená prostě nádobu plnou alkoholu, kterej chceš a potřebuješ, ale pro mě je to vzpomínka na mámu.

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

T O M Á Š N Ý

zor, aby nenarazila. Atan se držel těsně za ní a snažil se našlapovat co nejtišeji. Pochodně Kredlanů se kolem nich začínaly stahovat jako smyčka kolem krku odsouzeného.

• • •

„No,“ oddechl si Pavel a protáhl se, „myslim, že bysme si měli dát pauzu, ne?“ Cítil jsem se, jako by mě někdo vytrhl z krásného snu. Na chvíli jsem pevně zavřel oči. Když jsem je znovu otevřel, udeřilo mě do nich oslňující světlo lustru. U stropu se převáloval oblak cigaretového kouře a druhá láhev vína už byla skoro prázdná. Černočerná tma jako by zvenčí objímala pokoj a tlačila na křehká okna. Radka seděla v tureckém sedu a černé kalhoty pevně obepínaly její nohy i rozkrok. Mhouřila oči. Pavel vytáhl ručně balenou cigaretu marihuany. „Začni ty,“ řekl jí, „ponoř se do toho trochu víc.“

Radka si cigaretu chvíli měřila pohledem, jako by to byla její sokyně v souboji o místo na žebříčku samic, ale pak ji Pavlovi vrátila. „Ne, díky, ale já tohle nehulím.“

„Fakt nechceš? Ten průzkum by byl potom mnohem zajímavější,“ zkoušel ji Pavel přemluvit.

„Ne, fakt ne.“

Pavel stočil pohled ke mně: „Ale my si dáme, ne?“

• • •

Běžel tmou a větve ho šlehalý do obličeje. Byla skoro úplná tma, takže se každou

chvíli jen taktak vyhnul kmeni stromu. Elena se držela těsně za ním. Náhle si uvědomil, že pochodně Kredlanských už nejsou jenom za nimi, ale i po pravé a levé straně. Vtom se jedna objevila i přímo před nimi... a ne moc daleko. Atan udělal to jediné, co ho napadlo – sáhl po dýce a sotva se přiblížil jejich pronásledovateli na pět sáhů, máchl rukou. Dýka se do vysokého bledého čela zabodla až po okraj. Kredlan upustil pochodeň do jehličí a to okamžitě vzplálo. Atan zrychlil.

Po chvíli běhu oba ztratili pevnou půdu pod nohama, žuchli do studené vody a strhl je proud.

Když se konečně vyškrábali na druhý břeh, Atan odhadoval, že jsou o dobré dvě míle níž po proudu. To bylo dobré, protože Kredlané nejspíš ztratili jejich stopu, avšak to, že byli oba celí promrzlí, měli mokré šaty a přišli o všechno jídlo, už bylo horší.

„Asi nemůžeme rozdělat oheň, co?“ zašeptala Elena. Hlas se jí třásl.

„Ne, to bohužel nemůžeme,“ odvětil Atan, „ale měli bychom jít spát. Myslím, že to oba potřebujeme.“ A tak si sundali promočené oblečení a zabalili se do deky.

„Mně je hrozná zima,“ zašeptala Elena po chvíli a Atan se k ní přitisknul, aby se vzájemně zahřáli. Ucítil její studené nahé tělo a začal jí rukama třít záda. Postupně se dostával níž, až nahnatal její zadek. Objala ho a přitiskla se k němu pevněji. Zaplavilo ho vzrušení. Vnikl do ní. Celý svět se pro něj v tu chvíli redukoval na vzdychy a slast a vzdychy a slast. K vrcholu se dostali spo-

lečně. Pak oba padli vyčerpaní na záda a za chvíli usnuli.

• • •

Radka se podívala z okna. Za průsvitným odrazem její tváře zářila tma. Ve vzduchu voněla tráva a tabák.

„Děje se něco?“ zeptal jsem se jí. Matně jsem si uvědomoval, že se chechtám.

„Ne, nic,“ vypravila ze sebe Radka a podívala se na hodinky. „To už je tolik? Hele, já už asi budu muset jít, zejtra vstávám.“

„Nekecej,“ zahučel Pavel nekompromisně, „to dneska dohrajem, ne?“

„Ne, sorry, já už musím. Co třeba srazit se zejtra odpoledne a dotáhnout to do konce?“

„Jo, jasně, já už taky půjdu,“ protlačil jsem mezi rty. Chtělo se mi jít domů.

„No vy jste kokoti, to se jen tak nevidí. Tak se mějte a zejtra v půl druhý u mě, oukej?“

„Oukej,“ řekl jsem.

Šel jsem rychle a vůbec necítil nohy. Všechny pohyby jsem viděl trhaně a rozostřeně. Usmíval jsem se od ucha k uchu.

„To je pitomost, ta hra, co?“ ozvala se Radka, která se snažila udržet se mnou krok.

„Co? Jo. Dobrý, ne?“ vykoktal jsem. Nevěděl jsem proč, ale ta její narážka se mě upřímně dotkla.

„Fakt ne. Nemusel to popisovat tak detailně.“

„Co?“ vtom mi začalo zapalovat: „Aha. Tobě vadí, že ses se mnou vyspala?“

„Nevadí. Teda – dyť jsem se s tebou nevyspala. Seš zhulenej. Už ani nevíš, co je skutečnost.“

Nevěděl jsem, jestli to je, nebo není pravda, a bylo mi to jedno.

Doma jsem se zřítíl do postele a okamžitě usnul.

• • •

Atan pravou rukou prozkoumával tajemnou krajinu jejího těla a cítil její vůni. Ze všech stran je svírala tma, ale její kůže vydávala vlastní matné světlo. Pak rytmus. Nádech a výdech. A pak ucítil ve své levé ruce něco chladného, kovového. Uvědomil si, že je to nůž, a bodl ji tím nožem do zad. Vykřikla, a jemu došlo, že to není Elena. Byla to Radka.

• • •

Probudil mě můj vlastní křik. Cítil jsem kapičku potu, jak se mi kutálí z podpaží na záda. Celé oblečení jsem měl propocené. Sotva jsem vstal, zamotala se mi hlava a přepadla mě taková slabost, že jsem si musel znovu sednout na postel. Když jsem se konečně dobelhal do kuchyně a postavil na kafe, zazvonil telefon. Byla to Radka.

„Čau, Davide, nevzbudila jsem tě?“

„Ne. Už jsem vzhůru,“ vytlačil jsem ze sebe. „Kolik je vůbec hodin?“

„Za pět půl dvanáctý. Hele, já už to hrát nebudu. Vyříd to Pavlovi, že na to kašlu.“

„Proč? Nemáš čas?“

„Ne. Prostě to bylo až moc skutečný. Dneska jsem byla s Lukášem. Cejtim se, jako bych ho podvedla. Nestojí mi to zato. Dostala jsem se na super školu a mám kluka, kterýho mám ráda. Nepotřebuju vymyšlet kraviny, abych se zabavila, chápeš? Prostě na to kašlu.“ Hlas jí zněl unaveně a smutně.

„Ale co bude se Šangrilou? Nemůžeme ji nechat jen tak,“ vyhrkl jsem, ale hned jsem si uvědomil, že plácám nesmysly. Radka se zasmála. Snad to brala jako vtip. Rozloučil jsem se a zavěsil.

Kafe a studená sprcha mě trochu probraly a zlepšily mi náladu. Vytočil jsem číslo na Pavla.

„Haló?“ ozvalo se ve sluchátku.

„Čau, tady David. Volala mi Radka, že už s náma nebude hrát.“

Ze sluchátka se chvíli ozývalo ticho. Pak se ozval Pavel: „Cože?“

„No Radka, ty vole. Už s náma nebude hrát,“ vysvětloval jsem.

„Jo, jasně. To je jedno. Nevadilo by ti, kdybysme si to hodili znova? Bude pár novejch lidí.“

„Cože? Jaký lidi?“

„Co odpověděli na inzerát. Dneska v půl druhý máme první sraz. Poletíme do Kyberie. Jeden z nich možná sežene i tripa. Budeme hrát nějaký cyberpunkovej svět. Až ho dohrajem, zkusíme snad i ten můj fantasy – víš ktorej. Jak jsme hráli včera.“

„Cože? Tripa?“ Začínal jsem panikařit. Cyberpunkovej svět, trip, Kyberie – to už na mě bylo trochu moc.

„No jasně. Poletíme do Kyberie. Jdeš do toho s náma? Doufám, že jo. Že do toho jdeš.“

• • •

DefCon se krčil na střeše jednoho z mrakodrapů a ostřelovací puška ho studila do dlaní. Na krku se mu houpal řetízek se znakem hackerské skupiny Binary Punks. V zaměřovači viděl čelo své oběti. Vůdce místního podsvětí si u Binary Punks objednal vraždu.

„Co kdybyste si to nechali až po akci,“ okřikl za ním Paulus, vůdce bandy, Margaritu a Oniho, kteří si to spolu rozdávali. DefCon se pro sebe usmíval. Myslel si nejspíš, že alespoň v tu chvíli je skutečnější, nežli já, ačkoli je to můj mozek, který používal pro své uvažování, a moje představitost – nebo možná spíše dávka tripu v mém těle –, která sloužila jako jeho oči, uši, nos a jazyk. Ale já jsem na oplátku prožíval jeho dobrodružství a vedl ho. Občas jsem mu něco nedovolil, občas ho k něčemu donutil. Věděl jsem, že je to chyba a že to dobrý hráč nedělá, ale potřeboval jsem mu prostě ukázat, kdo je tady pánevn.

„Kurva, došlo víno,“ zakřičel Paulus najednou. Nebyl to Paulus, ale jenom Pavel. Otevřel jsem oči. Ve vzduchu se zase vznášel kouř. Měl jsem hlad a vůbec jsem necítil své tělo. Stálo to za hovno, a tak jsem je zase zavřel. A než jsem se opět ponořil do těla kyborga DefCona, na chvíli jsem uviděl Elenu. Ležela ve tmě – nahá, s nohama od sebe. Její kůže jako by sama svítěla. V obličeji vypadala úplně jako Radka.

DefCon zamířil, nadechl se a zmáčkl spoušť.

katja Plut

Slovinská básnířka, narozená
16. 4. 1979 v Novém městě ve
Slovinsku. Již v 7. třídě ZŠ
vydala společně s M.
Bukovcem sbírku –
Probouzení lotosu (Lotosovo
prebujanje). V 8. třídě druhou:
Až k realitě vysněný sen (Do
resničnosti izsajan svet), po
třech letech vyšla třetí sbírka
Dobrou chuť! (Dober tek!),
roku 2001 čtvrtá – Ej! Nyní
připravuje pátou sbírku. Roku
2002 zastupovala Slovinsko
na Dnech poezie a vína
v Medaně. Pracuje mj. ve
slovinském nakladatelství
Goga.

*tvaje oči svítí
tvaje oči
svítí z věčnosti do
koňaku,
jenž se měkce rozlévá
pod máslovým vzduchem
mých miloučkových podrápaných snů.*

*rozkýval jsi špičáky kopretinky špinky,
která dirigovala zpod čelistí evropy.*

vydělil jsi elektriku.

*vytrhal jsi všechny kořeny, které
skrývaly své ovoce v
zemi vyvařených slabostí
a směnil je na smrtelně černém trhu
za písek do očí ...*

odhalil jsi všechny kamery a kartotéky,

přikryl a políbil jsi malé, kteří ještě spali.

*Slunce tě usměvavě vylekané
zasnoubilo*

a TY jsi miloval,

ale zůstal jsi s námi, sirotečky.

Něčemu přesto musíš říci ne.

**vatikán—>siréna se zapnula
(budeš bombardér či zaječice?)**

rozhodni se teďka:

jako by mě nikdy
do konce
neudělali
jako by se mě
snažili dělat ale
nechali mě nedokončenou
protože šli k večeři
poslední večeři
ty pak buď teďka
apoštol mezi
tou vši
směškou
kde lidi nechtěj
bejt věřící
ale
nemůžou si
pomocť
věřící ztrácejí existenci a jeden druhýho z
fatamorgány a z karavany

nezdvih si mě
na ramena
zakryl se kapucou
a dělal ze sebe mravence davu
nebyl si připraven
na jejich obřadní kruhové kousání zad
a poprosli_, ať sem v tom řetězu
před a za tebou.
budeš, prosim? můžeš být
ještě víc chudokrevný,
ťapkáš kolem s tím kodexem pověšeným přes obličej
dyť ho ani sám nečteš, když je moc blízko
jako gatě nosíš vlajku

když není jinej východ,
musí bejt aspoň násilnej
východ pro požár.

jsme požár?

**(rozhodni se, budeš ten, kvůli komu se zapnul alarm,
nebo ten, kdo běží.)**

V noci mezi svícemi v bazilice
jen jediné tělo a 2000 tváří
už jsi někdy udeřil čelem do Krista na kříži
hledajíc Boha
jeden vlas, dva vlasy, tři vlasy
jemně po hlavě uhlazené
přes nahá ramena
po zádech, k zadku, k zemi
po prsou do země něčeho
voda v dlaních
bílé zlato se oživuje v očích
a přenáší podněty ze smyslů v projekci zorničky;
diagnóza: urbánní vyčerpanost;
terapie: ozařování ultraenergetickým pohledem
hrajú šachy s africkou dřevěnou soškou
hrajú fotbal s dětmi na střeše
světa
hrajú žraloka vegetariána
hrajú buddhu oné noci
toho jitra, jež přijde, stanu se
jarním deštěm
roztříštěný se hledáš v Kristu na kříži
dokud neodemkneš hruď
a nevypustíš historii lidstva ven z klíčky tvých žeber
a všeho vesmíru, aby se rozstříklo zpět tam, kde je:
všude. Zůstávám v tobě. Nebolím. Neboť
vše je jedno.

přeložila
Hana Chmelíková

Konání dudálisty je trochu oldfieldovsky líbezné, to ano. Na prvním cd je 11 kousků (tradicionály i „uměliny“), na druhém je tentýž počet kousků, ale bez tradice. Možná stárnu (určitě), ale potřebuji přece trochu té laskavosti. *Hevia* – to je klidná laskavost... a líbeznost!

Teď budu zase zacelovat chybějící znalosti. O skupině **Gang of Four** jsem slyšel a občas ji „zachytil“, ale nic bližšího jsem nevěděl. Taký vědět všechno o každé kapela, to bych musel mít hlavu jako škopek. Teď se ve výprodeji objevila jejich deska *Mall* (ta je sice z r. 1991), z doby, kdy kapela už prodělala první „odluku od lože“ a první odmlčení, a deska příliš úspěšná nebyla, ale za 95 korun? To bych si koupil klidně i horší věci. Nejdříve tedy stála 260, pak 180, no pak šla pod kilo. Jaký smutný osud, pro nás diskofily naopak veselý. Kapela vznikla v podivuhodném, punkovém r. 1977, díky studentům univerzity v Leedsu. Je počítána do postpunkového období, politicky poblouzněná nová vlna, jejímiž velkými vzory byly *Clash*. Poblouzněná proto, protože v těch letech *gangové* bojovali proti válce o Falklandy, u nás o Malvíny (jejich skladba *I Love Man In Uniform* z desky *Songs Of The Free* /1982/ byla v rádiu zakázána), zatímco v ČSSR se zavíralo za menší pitomosti a v rádiu se nemohlo hrát 50 procent toho, co vzniklo v předcházejícím desetiletí. A Petr Skarlant v té době publikuje v *Rudém Právu* báseň *Bitva o Malvínu*. A to prosím, u nás se nikdo o politicky motivovanou hudbu nesnažil, pokud tedy nechtěl vyhrát na Zlatém

palcátu nebo v soutěžích O maketu Aurory a O nejlepší píseň o samovaru. To jsem hezky zlehl. V r. 1984 se kapela rozpadla, v r. 1990 zase zkouší hrát (viz tohle cd), předtím používá i název *Gang of Two*. Lépe než *Mall* dopadly kolekce kompilací *A Brief History of the Twentieth Century* a *Pell Sessions*. Na *Mallu* je slyšet přece jen velký odraz popové produkce, místy klasické postupy *Alphaville* atd., zajímavě je udělaná klasika Boba Marleye – *Soul Rebel*. Celkem 13 skladeb.

Tak chlapci dál, pořád se jede. Hlavně bejt vždycky na tom správném místě. Levné knihy pana Maivalda mi dělají radost. V prodejně nedaleko stanice metra Národní se objevily krabice a v nich i ještě zabalené řadovky. **Big Audio Dynamite** – *Tighten Up Vol. #88* třeba. Ne že bych zrovna tohle musel poslouchat, ale za 59 korun, tak to je už úplná šaškárna. Kytarista a zpěvák M. Jones odešel od *Clash* a založil tuhle partu v r. 1988. Na druhém LP spolupracoval i čerstvý nebožtík Strummer, třetí, popisované, z r. 1988 už je o hodně špatnější. Ale na 12 skladbách můžete pozorovat, kam všude a jak se může hudba vydávat. Do jakých končin či bažin? *BAD* spojili postpunk a new wave se samplováním, s hip hopem, funky, disco a reggae. Co z toho vylezlo? Nic moc, ale dá se prosívat a dá se objevovat a i špatná cesta je zpráva pro dalšího. V r. 1989 se zformovala další verze *BAD*, v r. 1991 natočila slušný LP *The Globe*, ale pak už je to čajíček. Po r. 1994 kapela vystupuje jen jako **Big Audio**.

V Levných knihách v Jindřišské ulici prodávali za 29 korun cd **Johna Barryho** *The Name Is Barry....John Barry*. 20 skladeb; pokud vám však autor nic neříká, tak stačí napsat název té první – 007. Jojo, Barry je dvorní skladatel Jamese Bonda, patří k němu stejně jako ty dvě nuly, které znamená, že jejich nositel má dovoleno zabíjet. Barry má místo na špičce skladatelů filmové muziky, vycházejí mu cédéčka stejně jako největším popovým hvězdám... Tohle ale moje parketa není, stačil mně jeden poslech, a byl jsem k tomu krutý – over! Při-

pomínalo mi to hudbu k seriálu o Vinnetuovi. Ale Vinnetou je srdeční záležitost, Bond díky komunistům jen zajímavost.

Nebo že by byl Bond naopak jedním z atributů prohnílého kapitalismu? Bohudíky v 60. letech u nás mohl aspoň vyjít *Goldfinger*, pak jsem viděl některé díly na videu – zejména onen fantastický kousek, který se částečně děl na Slovensku, jezdily zde žluté žigulíky s nápisem VB, lidi se pašovali na Západ plynovodem jako potrubní poštou a pilotní track nahrála norská kapela *A-ha*. Jenže železná opona padla a James Bond dál hrdině bojuje na straně Její královské anglické výsosti. Čteme-li dnes Flemingovy knihy, zcela jistě patří k základu žánru (a jsou ve své podstatě velice humorné). Bond má své

fanoušky, své odpůrce, knihy, studie – je to prostě jeden z ocelových prutů, které jistí západní kulturu. Že přeháním? Ani chvíli. Díky Bondovi se o západních představách o demokracii a světě dozví daleko více lidí, než kdyby osvětlené hlavy psaly a přednášely milion let. V Levných knihách se taktéž objevil za 99 korun soundtrack *Goldfinger*. Hudbu složil, jak jinak, John Barry, ústřední melodii zpívá Shirley Bassey. 10 skladeb (zase ten Vinnetou – nějak mně to připadá na jedno brdo, ale já nejsem ten, kdo tomu má rozumět. Jen poslouchám...).

A zase jsme v Levných knihách. Prudilo mě zde nabízené cd **Hevia** (na obálce jakýsi hezoučkový dudálista). Ale koupil jsem si, a zjistil že tento asturijský dudák a flétnista Jose

Angel Hevia kombinuje keltskou hudbu s místní asturijskou a s popíkem. Jeho debut *Tierra de Nadie* (1999) se stal ve Španělsku šlágre. Pak byl znovu vydán jako *No Man's Land* (stálo 99 Kč), a hned druhý den – zase ty náhody – jsem zakoupil jeho druhou desku *The Other Side* v bazaru Vltavská za 199 Kč. Asturie, to je severozápad Španělska, vody Biskajského zálivu, vedle Galicie. Konání dudálisty je trochu oldfieldovsky líbezný, to ano. Na prvním cd je 11 kousků (tradiční i „uměliny“), na druhém je tentýž počet kousků, ale bez tradice. Možná stárnu (určitě), ale potřebuji přece trochu té laskavosti. *Hevia* – to je klidná laskavost... a líbeznost!

Jakub Šofar

K a f e B y H r u b é

Celej den by tak byl
v háji. To už znám. Sice
bych přišla do práce
včas, ale to by bylo tak
všechno. Pořád by mi
ranní scéna letěla hlavou.
Nedokázala bych se na
nic soustředit a myslela
jen na to, co se to stalo.
Bylo by mi mizerně. Nikdy
jsem o tom spolu
nemluvily, ale vím jistě, že
se cítí podobně.

N a v r c h u

„Kam uklidíme na zimu ty pelargónie?“

„Kam uklidíme na zimu ty pelargónie?“

„Pelargónie? Ty nejspíš vyhodíme.“

„Cože chceš udělat? To přece nemůžeš myslet vážně.“

Pro tuhle debatu si nemohla vybrat lepší okamžik. Právě, když stojím mezi dveřmi a jsem na odchodu budu řešit, kam co uklidíme. Jestli mi kvůli ní a těm kytkám ujede autobus. Mám to tak akorát a nesmím si dovolit přijít do práce pozdě.

Jako by to věděla a udělala to naschvál. Možná, že už tuší, co si o věcech po mamince myslím a co se chystám udělat. Vybrala si tuhle chvíli a doufala, že jí všechno ve spěchu odkývu. Nebo něco jen tak bez rozmyslu vyhrknu a konečně bude prostor pro pořádnou hádku. Která stejně skončí tak, že já rezignuju a ona si všechno udělá podle sebe. Ostatně tuhle taktiku teď používá dost často.

o d k l a d

Nebo si snad myslí, že s ní o tom budu diskutovat? Vážně teď? Přece pospíchám. Nebo je tak naivní a věří, že to za dvě vteřiny vyřešíme? Že to vůbec jde?

m o ž n o s t

Jen tak si říct, hele máme tady ty muškáty. Byly to maminčiny kytky, ale blíží se zima, něco by to chtělo udělat. Stačí jen najít uskladňovací místo. A hotovo, odbyto. Ono to zase nějak dopadne.

d o p o č t u

Ale to přece není fér. I když je sestra starší. Kolem toho jsme si přece za ty roky užily dost. Teď už si takhle snad nehrajem. Nebo

jsem mimo a ona má zase právo mě zaskakovat. Mám už svoje povinnosti. Nemůže se tvářit, že to nic neznamena a moje práce je jen nějaká sranda. Vždyť je to vlastně podvod, vymámit si můj souhlas.

Prostě jí řeknu, že ty pelargónie vyhodíme a basta. Že na tom trvám. Uvidíme, co bude. Když ona takhle s úskokem, tak já tvrdě. Prostě se s ní o tom nebudu bavit, ale rovnou to rozhodnu. Na jiné nemám čas.

Navíc těchhle zkoušek bylo za poslední dobu víc než dost. Nedá se to vydržet pořád.

o b ř a d
Jenže ona na tohle všechno stejně zareaguje zase svojí větou – ale co by tomu řekla maminka, na to nemyslíš? Jedině tohle prý na mě platí.

ú z ko s t
Jistě, že to na mě pořád platí. Na koho by neplatilo. Dnes už to vnímám spíš jako vydírání, ale ze začátku to působilo jako zaklínadlo. Samo šáhlo do svědomí.

Měla bych teď prostě prásknout dveřma a ještě stihnout autobus. Udělat tomu konečně přítrž. Jen kdybych ale neměla ten strach. Co když je to zrovna dneska pro ni důležité? Víím já, nakolik to bere vážně. Neunesla by, kdybych takhle odešla. Bylo by to jenom horší. A ani jedna z nás by neměla klid.

Celý den by tak byl v háji. To už znám. Sice bych přišla do práce včas, ale to by bylo tak všechno. Pořád by mi ranní scéna letěla hlavou. Nedokázala bych se na nic soustředit a myslela jen na to, co se to stalo. Bylo by mi mizerně. Nikdy jsem o tom spolu nemluvily, ale víím jistě, že se cítí podobně.

A že si zrovna vybrala ty pelargónie. Vždyť já přeci taky víím, jak moc je měla maminka ráda. Ale nemůžeme žít takhle donekonečna. A nejde jen o truhlíky s kytka. Je tu spousta dalších věcí.

Teď už je to náš život. Třeba já jsem ty muškáty neměla nikdy ráda. A nemám pořád. A ona také ne. Víím to. Ale nevyhodila by je za nic na světě.

Mám jí tohle všechno teď říct? Mezi dveřma? Vždyť to nedokážu. Slepí se mi hned jazyk, protože se o tom celou dobu mlčí. Maminka přece chybí nám oběma, i když o tom spolu nemluvíme. Ale já nechci soutěžit v truchlení. I když víím, že ona by ráda. Taky proto ty neustálé výčitky a připomínky.

Celou dobu jsme se snažily chovat, jakoby se nic nezměnilo. Taková nepsaná dohoda. Stejně zvyky, domácí rituály. Věci ne-

hybné na svých místech. Sestra zůstala nějakou dobu doma. Doufá, že to jí prospěje. Pracovat znovu půjde, až trochu pookřeje. Jinak nikam nechodí, jen občas na své pravidelné obchůzky. Nechce. Říká, že je ještě moc brzy. Za to já prchám pořád. Od ní.

o d s e b e
Už jí na to nedokážu nic říct. Všechno bere jako ublížení. Jako nevědek. Nač ji trápit, když vidím, jak na všem úzkostlivě lpí. Dokonce už i na mně. Nesnese, abych odešla z domu bez snídaň. Napomíná mě o svačinu. Myslí, že se musí teď starat místo maminky. Ale ta už to dobrých dvacet let nedělala. My se staraly o ní.

n a t ě s n o
Vzpomínáme jen někdy. Ale jenom lehce, spíš v náznacích, tiše pro sebe. Snad protože ty vzpomínky žijeme. A já už se jen bojím říct, že už je toho dost, že nechci žít v muzeu.

Vždycky jsem si myslela, že jsme každá úplně jinde. V tom, jak se oblékáme, jak mluvíme, o čem přemýšlíme, kam a s kým chodíme. To, jak se sobě podobáme, jsem si všimla až v poslední dobu. Asi jak jsme spolu osaměly. Něco se proměnilo, otočilo. Já byla odjakživa ta slabší.

s a m a
Zavírám za sebou už otevřené dveře a vracím se k ní do před síně. Stojí tady jen v noční košili.

„Chci, abys šla dneska kousek se mnou. Pojď, vyprovodíš mě k autobusu.“

Strž (velký recenzní prostředek)

Doutníky, koňak, genocida

„Vzpomínám si, že na konci konference ve Wannsee jsme se Heydrich, Müller a moje maličkost pohodlně usadili u krbu a tehdy jsem poprvé uviděl Heydricha kouřit doutník nebo cigaretu a myslím si: Heydrich dneska kouří, to je něco, co jsem nikdy před tím neviděl. A pije koňak – pít alkohol jsem Heydricha také celá léta neviděl. A po té konferenci ve Wannsee jsme si spolu v klidu a míru sedli, ale ne proto, abychom hovořili o pracovních záležitostech, ale proto, abychom po hodinách námahy odpočívali. Víc k tomu nemám co říci.“ Tato slova pronesl Adolf Eichmann v jednom z rozhovorů, které poskytl v Argentině před svým zatčením a únosem do Jeruzaléma. On asi opravdu už nic víc říct nechtěl – historika Marka Rosemana na konferenci ve Wannsee ale, možná také na základě tohoto idyly plného výroku, naopak zaujalo leccos.

Proč byl Heydrich tak spokojen? Jaká to byla mnohahodinová námaha, která muže v hnědých a černých uniformách tak vyčerpala? Je známo, že 20. ledna 1942 se v berlínské čtvrti Wannsee sešlo 15 nacistických velitelů, zemských správců, které sezval Reinhard Heydrich; mimo jiných dorazil také právě onen Adolf Eichmann, který se později stane zosobněním transportů a „banality zla“,

jak o ní mluví Hannah Arendtová. Dlouho tradovaný a přejímaný výklad konference ve Wannsee tvrdil, že právě zde se dohodlo a připravilo vyvražďování evropské židovské populace. Jenže například v polském Chelmně se v té době už víc než měsíc genocida prováděla. Konference se tedy v této perspektivě zdá zbytečná. A tak Mark Roseman téměř metodami investigativní reportáže sestavuje jakousi chronologickou mapu, jak se vyvíjela myšlenka holocaustu od Hitlerova Mein Kampfu až po vznik plynových komor.

Po tomto praktickém backgroundu, přichází centrum Rosemanovy studie **Setkání ve vile u jezera** a jeho zájmu – samo podivné jednání ve Wannsee. Podivné, protože jak říká historik Eberhard Jäckel, „nejpozoruhodnější věcí na konferenci ve Wannsee je skutečnost, že nevíme, proč se konala.“ Roseman dochází v odpovědi na tuto otázku k závěru, že konference ve Wannsee rozhodně genocidu nepřipravila, ani ji neiniciovala. Naopak ex post reagovala na fakt, že od hromadného ale nesystematického zabíjení Židů v křišťálové noci dospěli nacisté k vysoce organizovanému systému shromažďování, transportování a vyhlazování evropských Židů, které navíc dělili do několika kategorií míšenců. Velmi přesvědčivě dokládá svou tezi, že důvodem

konání konference ve Wannsee rozhodně nebylo odstartovat genocidu, rovněž možnost praktické realizace dohodnutých postupů závisela na výše postavených nacistech, než kteří se v berlínské vile sešli.

Wannsee tedy vykolíkovovalo tehdy ještě chybějící praktické úřední postupy a metody už probíhající genocidy. „*Hrůzyplná záhadnost protokolu je však hlubší,*“ poznamenává autor práce s podtitulem *Konference ve Wannsee a „konečné řešení židovské otázky“*, „*i kdybychom věděli, proč se schůzka konala, byla by pochopitelnější? Byli bychom pak schopni vysvětlit onu kombinaci procedurálního přístupu a předsudků, střízlivého plánování a ideologicky motivovaného vraždění? Pochopíme vůbec kdy onu dábelskou parodii na administrativní přesnost, s níž je stanovena hranice mezi čtvrtinovými Židy (kteří měli být prověřeni), polovičními Židy (kteří měli být, budou-li mít „štěstí“, sterilizováni) a úplnými Židy (kteří měli být „evakuováni“)?*“

Jednání ve Wannsee, podobně jako jiná nacistická jednání týkající se holocaustu, vyniká právě promyšlenými a složitě strukturovanými úředními postupy. Wannsee ve svém důsledku vsadilo už probíhající genocidu do také už vzniklých Norimberských rasových zákonů. Šlo jakoby jen o to sladit „právo“

Do Prahy koncem
září 1941 nastoupil
s cílem pacifikovat
obyvatelstvo Čech
a Moravy
– dělníkům zlepšil
materiální
podmínky, odboj
tvrdě stíhal.

a „praxi“. Pozoruhodné a nové také je Rosemanovo (už zmíněné) zjištění, že muži, kteří se ve Wannsee sešli, sami neměli takovou pravomoc, aby zamýšlené plány a potřebné cíle splnili. A tak některá ujednání z Wannsee týkající se třeba „řešení otázky míšenců“ nebyla do konce války realizována, protože lidé kompetentní rozhodnout (především pak Hitler sám) se o věc zajímali nedostatečně nebo váhali. Například v říjnu 1943 (tedy rok a půl po Wannsee) se ministr spravedlnosti Otto Georg Thierack a Himmler dohodli, že míšenci nebudou po dobu války deportováni. Vliv také jistě měla smrt aktivního a průbojného Heydricha, který, kdyby přežil své pražské angažmá, by se jistě o prosazení ujednání z Wannsee horlivě a sveřepě staral.

Jak Mark Roseman dokazuje, právě Heydrichovy ambice a motivace jsou do určité míry alespoň dílčím motivem, který vysvětluje svolání a výsledek konference. Roseman svou práci uzavírá: „*Protokol z Wannsee* (v příloze knihy k nahlédnutí, pozn.mg) *byl spíše mezníkem naznačujícím, že genocida se stala oficiální politikou. Přesto však bral Heydrich souhlas, který ve Wannsee (od zemských správců, pozn.mg) získal, velmi vážně. Ze signálů, jež on a Eichmann po této události vysílali, plyne, že konference nesmírně posílila jejich*

sebevědomí.“ A tak Rosemanovu práci o Wannsee lze, zvláště z českého historického zázemí, číst jako nový náhled umožňující dohled k životu Reinharda Heydricha. V lednu 1942, v době svolání a konání konference ve Wannsee, totiž (podle vlastního mínění jistě schopný organizátor) Heydrich ukončil období stanného práva v protektorátu, čímž se uzavřela jedna etapa jeho politiky na postu protektora. Do Prahy koncem září 1941 nastoupil s cílem pacifikovat obyvatelstvo Čech a Moravy – dělníkům zlepšil materiální podmínky, odboj tvrdě stíhal. Pět měsíců před smrtí mohl tedy mít za to, že jeho úkol v Praze je v základu zajištěn, a orientovat se ze své pravomoci obergruppenführera SS, generála policie a hlavně šéfa Hlavního úřadu říšské

bezpečnosti (RSHA) na další potenciální zdroj problémů a neklidu – tedy na židovské a smíšené obyvatelstvo v Říši, ale také na území generální gubernementu, tedy v Polsku, a na dalších okupovaných územích. Právě konferencí ve Wannsee Heydrichova RSHA získala od zemských správců „řešení židovské otázky“ do správy. Eichmann tak mohl začít úřednickou genocidu, genocidu prováděnou jízdními řády a přehlednými seznamy.

Martin Groman

Mark Roseman: Setkání ve vile u jezera. Přeložil Stanislav Pavlíček. Dokořán, Praha 2003. Doporučená cena 175 Kč.

Strž (velký recenzní prostředek)

Neuchopitelné obrazy v naší duši

nad knihou

Zdeňka Neubauera Golem a další příběhy o kabale, symbolech a podivuhodných setkáních

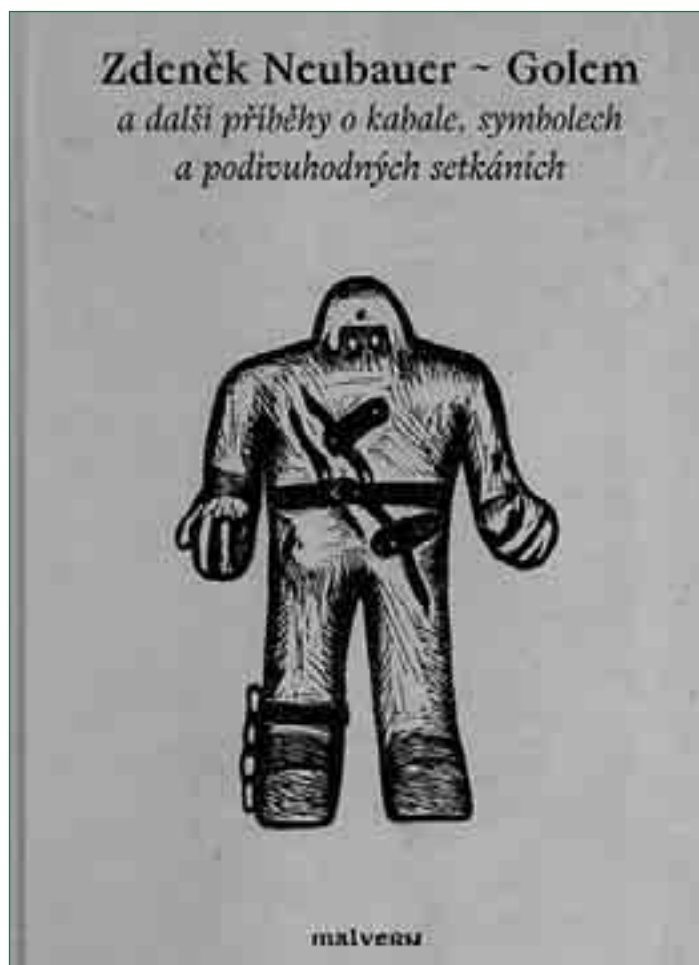
*„Vykázáno ze světa
ducha do nevědomí,
vede duševno (= tělo,
svět) svou vlastní
existenci a ohrožuje
svým bytím sebejistotu
přehledného světa
vědomí, jakkoliv je jeho
svébytnost vědomím
ignorována a rozumem
vehementně popírána.“
(str. 53)*

Hned v úvodní redakční poznámce se čtenář dozví, kdy a kde který text vyšel poprvé a o které texty je rozšířeno toto druhé vydání. To také odkazuje ke skutečnosti, že kniha je tvořena delšími celky, jejichž život jde nezávisle na sobě, leč zároveň se vzájemně prostupují a vytvářejí cestu ne-li k pochopení, tedy k hledání. Prostě cestu, po níž je čtenáři jít.

Prozrazovat, že možnost vyslechnout si autora živě je zážitek nesouměřitelný s četbou, by znamenalo odkazovat k nečtení. Ale jen pošetilec by se nechal odlákat. I když postupné zjištění, že hloubka vzdělání a vědění autorova je jaksi k nedohnání, může vést k pocitu bloudění až ztracení se, přesto prostor, který se před námi rozevívá, stojí (i při všech možných „nepochopeních“) za námahu projít, pomalého a důkladného, nikoli přejít, ale opravdu procourání všemi směry, do všech koutů, tam a třeba i zpět, a znovu.

Co nás čeká v jednotlivých kapitolách: Pojednání a vyprávění o Svatém Grálu, Golem, Golem a jeho šém: průvodce životem a kabalou života, Maria jako archetyp, Kalich a Kříž, O posvátnosti místa?! Především upozornění, na mnohovýznamovost a rozumovou neuchopitelnost mýtu. Cítíme jeho podstatu, ale pojmenovat ji, vyslovit, je nemožné. Právě tak je to se Svatým Grálem. Jeho význam spočívá v jeho smyslu, nikoli původu, tudíž nikdy

Pak tedy mnohdy překvapující,
ovšem ne ve smyslu úžasu, ale
ve smyslu spatření nového,
nikoli však neznámého. Zdá se
totiž, že převádí do slov mnohé
z toho, co jako bychom znali
(měli uvnitř těla), jen to
nedokázali sami pojmenovat,
sdělit, odkrýt, zviditelnit. A autor
sám také říká: „To, o čem chci
mluvit, jsou tyto neuchopitelné
obrazy v naší duši.“

nebude mít jednu jedinou podobu. Je nepodstatná.

Zdeněk Neubauer nás provádí kraji, které jsou jakoby skryté, ale když už se v nich ocitneme (díky svému průvodci), jsme jimi uvězněni a netoužíme hledat cestu zpět. Naopak zapomínáme na ty reálné, a vedeni autorem pronikáme stále hloub do nitra těch končin a snad i nacházíme, objevujeme nové a nečekané. Ovšem nejsou to jen končiny nového poznání, jsou to především a hlavně končiny nového prožití, neboť mnohé odkazuje k srdci, nikoli k rozumu. A onen odkaz k srdci je odkazem k hloubce, k hloubce vnímání. K hloubce vnímání (a přijímání) zjeveného.

Chtít pochopit, porozumět, znát je čiré bláznovství. Vždyť například jak říká autor „vědecké objevy a vynálezy (...) jsou zahlednutá tajemství“. Prostor kolem skrývá utajené síly, které není dobré ignorovat, neboť k neznámému a neuchopitelnému je třeba přistupovat s pokorou. A trpělivě,

krok za krokem, kráčet a rozhlížet se a vdechovat (ve smyslu vstřebávat a uchovávat v sobě), vždyť význam sdělení mívá svůj čas i místo, které jsou mu dány, leč neznámy. A bylo-li již jednou vyřčeno, bude jednou i pochopeno, či – lépe – chápáno. A tak i autorova sdělení ke čtenáři pronikají postupně, a v mnohovrstevnatosti výkladů jsou cestou ke čtenářovu prozření, či prozírání.

Číst Neubauerova „Golema“ je rozkrývání, snad nikdy nekončící, zjevující další a další možnosti. Říci, že objevené, by bylo jaksi nepatřičné vůči autorovi, protože to pocitově odkazuje do světa rozumového poznání, které však celá tato kniha zpochybňuje a nabourává. Pak tedy mnohdy překvapující, ovšem ne ve smyslu úžasu, ale ve smyslu spatření nového, nikoli však neznámého. Zdá se totiž, že převádí do slov mnohé z toho, co jako bychom znali (měli uvnitř těla), jen to nedokázali sami pojmenovat, sdělit, odkrýt, zviditelnit. A autor sám také

říká: „To, o čem chci mluvit, jsou tyto neuchopitelné obrazy v naší duši.“

Existují, jsou, jen svou podobu nabývají až v určitém okamžiku, v okamžiku, kdy se dotkneme hlubin svého srdce, nebo přesněji, kdy se nevědomě odvážíme podniknout cestu k hlubinám svého srdce a necháme si zjevit jejich pravdu. A potom možná i pochopíme, což není totéž co rozumět, ale totéž co vnímat, vztahovat k tomu, co už bylo zjeveno dříve. Odkrývání hlubin srdce je cestou k dobru, krásě, pravdě, spravedlnosti jako k něčemu, za co je třeba nést osobní zodpovědnost. A tak se stát „tvůrcem vlastního životního příběhu a s ním i příběhu světa“.

Zuzana Fialová

Zdeněk Neubauer: Golem a další příběhy o kabale, symbolech a podivuhodných setkáních. Vydalo nakladatelství Malvern, 2002, vydání druhé, rozšířené.

Vše co vyšlo

od 30. 9. do 24. 10. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

Jens Björneboe
Dějiny bestiality - Okamžik svobody
Román Okamžik svobody tvoří první část Björneboeovy trilogie Dějiny bestiality.
ACADEMIA, 290 str., 179 Kč.

Eugene Cernan, Don Davis
Poslední muž na Měsíci
Na pozadí dramatického závodu Američanů a Sovětů o dobytí vesmíru se odvíjejí osudy amerického astronauta s českými a slovenskými předky, Eugena Cernana, posledního muže, který zatím stanul na Měsíci.
ACADEMIA, 424 str., 225 Kč.

Jeronymý Janiček
Přerušený rozhovor
Prezident Václav Klaus v diskusi s Jeronymem Janičkem.
ACADEMIA, 167 str., 155 Kč.

Vladimír Just
Slovník floskulí
Malá encyklopedie polistopadového newspeaku: klišé, slogan, hantýrky, tiky, partiové metafory, slovní smogy.
ACADEMIA, 223 str., 145 Kč.

Ivan Klíma
Premiér a anděl
Veřejný i soukromý život politiků neurčené země – to je téma nové prózy Ivana Klímy.
ACADEMIA, 280 str., 168 Kč.

Vladimír Mařík, Olga Štěpánková, kolektiv, Jiří Lažanský
Umělá inteligence (4)
Publikace, určená studentům a odborníkům v oblasti aplikací informačních technologií, je pokračováním série knih Umělá inteligence 1 až 3.
ACADEMIA, 476 str., 185 Kč.

Vítězslav Orel
Gregor Mendel a počátky genetiky
Kniha vypráví o životě a díle opata augustiánského kláštera v Brně Gregora Mendla, zakladatele moderní genetiky.
ACADEMIA, 240 str., 165 Kč.

Podiven
Češi v dějinách nové doby (1848-1939)
ACADEMIA, 692 str., 249 Kč.

Alexandr Solženicyn
Zrno mezi žernovy - Autobiografie 2
V druhé části své autobiografie autor zaznamenává, jak se vyrovnával s novou životní situací po vyhoštění do Německa v r. 1974.

ACADEMIA, 279 str., 239 Kč.

Stephen Vizinczey
Chvála zralých žen
Klasické dílo moderní erotické literatury. Kniha popisuje vývoj a zrání mladého chlapce a později mladého muže.
ACADEMIA, 268 str., 168 Kč.

František Langer
Byli a bylo
Langerovy spisy pokračují svazkem autorových pamětí.
AKROPOLIS, 350 str., 269 Kč.

Milan Machovec
Ježíš pro moderního člověka
Základní Machovcova práce přináší pronikavou analýzu možnosti, jež skýtá Ježíšovo poselství.
AKROPOLIS, 292 str., 189 Kč.

Bohumil Svozil
Krajiny života a tvorby Oty Pavla
Literární interpretační monografie jednoho z našich předních autorů druhé poloviny XX. století.
AKROPOLIS, 238 str., 189 Kč.

Rudolf Čechura
Jak Fik vyrostl
Nové TV lepořelo o populárním maxipsu Fikovi a jeho malé kamarádce Áje, které děti znají nejen z knížky, ale i z večerníčku.
ALBATROS, 12 str., 55 Kč.

Václav Čtvrtek
O hajném Robátkovi
Leporelo s textem podle knížky V. Čtvrtek O hajném Robátkovi a jelenu Větrníkovi.
ALBATROS, 12 str., 55 Kč.

Astrid Lindgrenová
Rasmus tulákem
Vzrušující příběh s trochou nostalgie starých časů, jemného humoru i jímavosti.
ALBATROS, 184 str., 160 Kč.

Madonna
Anglické růže
První ze série pěti knih pro mladé čtenářky od světoznámé popové zpěvačky Madonny.
ALBATROS, 48 str., 140 Kč.

Jiří Pernes
České dějiny v datech
Reedice úspěšné populárně-naučné publikace podává stručná a jasná fakta o historii naší země.
ALBATROS, 291 str., 180 Kč.

Pavel Šrut
Bob a Bobek v létajícím klobouku
Zcela neznámé příhody Boba a Bobka navazují na velmi populární večerníkovou sérii příběhů dvou nerozlučných králíků, kteří spolu bydlí ve starém klobouku.
ALBATROS, 64 str., 165 Kč.

Stanislav Biman, Sabina Dušková
Kdo byl kdo v Říšské župě Sudety 1938-1945 Svazek 1 (A - B)
Biografická příručka zaznamenává osoby, které udržovaly a spoluvytvářely nacistický režim a propůjčovaly mu svou konkrétní podobu, a to v oblasti politické, státní, policejní-bezpečnostní, soudní, hospodářské a kulturní.
ALBIS INTERNATIONAL, 308 str., 159 Kč.

Josef Žemlička
Zpověď Kukaty
Fiktivní výpověď druhá knížat a králů z Čech okolo roku 1100.
ALEŠ SKŘIVAN, 224 str., 219 Kč.

Ronald P. Schweppe, Aljoscha A. Schwarz
Wyda - léčivá síla druidů
Systém keltských cvičení, které vedou k obnovení harmonie v organismu i k odstranění nemoci, zlepšení kondice a k posílení spirituálních schopností.
ALTERNATIVA, 130 str., 110 Kč.

Nelson Algren
Špacír po divokejch končinách
Texasan Dove Linkhorn se na své cestě do hlubin noci propadá mezi ztroskotance, podvodníky, pasáky a šlapky.
ARGO, 340 str., 398 Kč.

Richard Bach
Dvouplošník
Autor ve své knize zaznamenal svůj osamocený let z východního pobřeží Ameriky do Kalifornie nejen jako letecké dobrodružství, ale také nezapomenutelnou cestu k objevení sebe sama.
ARGO, 128 str., 189 Kč.

Tom Robbins
Parfém bláznivého tance
Nové vydání autorova čtvrtého románu. Chcete se zasmát nebo objevit tajemství nesmrtelnosti ukryté v moudrosti zen-u? Tom Robbins je nadán neodolatelným vtipem a schopností mísit smích klauna s postřehem pravého filozofa.
ARGO, 380 str., 279 Kč.

Jindřich Štyrský
Sny, 1925 – 1940
Pisemné a výtvarné záznamy snů jednoho z nejvýznamnějších představitelů české meziválečné kultury – Jindřicha Štyrského (1899–1942).
ARGO, 204 str., 498 Kč.

Miloš Urban
Stín katedrály
Pátý román spisovatele oceněného cenou Magnesia Litera. Nejznámější pražský chrám postihnou strašlivé události: na zdech se objevují znamení s rohy, v zamrzlých kropenkách se zrcadlí budoucnost a v relikváriích přibývají čerstvé ostatky neznámého původu.
ARGO, 280 str., 279 Kč.

Benoit Duteurtre
Divná doba
Sbírka novel francouzského autora, která v roce 1997 získala cenu za novelu Francouzské akademie.
ATLANTIS, 136 str., 164 Kč.

Gertruda Goepfertová
Zimní klavír
Svazek básnické tvorby spisovatelky a malířky Gertrudy Gruberové Goepfertové (nar. 1924).
ATLANTIS, 216 str., 198 Kč.

František Pavlíček
Tři oříšky pro Popelku
Kniha obsahuje tři autorovy pohádkové dramatizace, Princ Bajaja, Tři oříšky pro Popelku a Královský slib.
ATLANTIS, 324 str., 315 Kč.

Zdeněk Rotrekl
Podezřelá krajina s anděly (Spisy 3.)
Třetí svazek Spisů představuje Zdeňka Rotrekla jako prozaika a dramatika.
ATLANTIS, 312 str., 294 Kč.

Alžběta Johanna Westonová
Proměny osudu
Reprezentativní výběr latinských textů první významné autor-ky-ženy české literatury a jejich českých překladů.
ATLANTIS, 176 str., 189 Kč.

Douglas Adams
Ještě jednou a naposledy stopem po galaxii
Poslední kniha kultovního autora tzv. stopařské pentalogie sestává z románu, na kterém pracoval až do svého skonu v květnu 2001, a z pestré sbírky dílek zachráněných z jeho milovaného počítače.
AURORA, 287 str., 198 Kč.

Erich Fromm
Psychoanalýza a náboženství
Jeden z nejslavnějších světových psychoanalytiků rozvíjí v prvním českém vydání cyklu přednášek, přednesených v roce 1950, myšlenky, které jsou sondou do psychologie etiky.
AURORA, 128 str., 149 Kč.

Ludvík Souček
Případ baskervillského psa a další příběhy
Kniha Případ baskervillského psa a další příběhy se skládá ze tří novel i delších povídek.
BARONET, 304 str., 199 Kč.

Peter L. Berger
Pozvání do sociologie
Kniha amerického sociologa Petera L. Bergera patří dnes již mezi klasické práce a na mnoha světových univerzitách je doporučována studentům jako nejlepší úvod do sociologie.
BARRISTER & PRINCIPAL, 194 str., 245 Kč.

John Golding

Cesty k abstraktnímu umění

Kniha přináší osobitý pohled na dílo stěžejních postav evropského i amerického abstraktního umění 20. století.
BARRISTER & PRINCIPAL, 224 str., 499 Kč.

David Lodge

Jak se píše román

Populární britský romanopisec a literární kritik vypráví o literatuře, proměně románu ve 20. století, tvůrčím psaní, nakladatelské praxi a především o známých spisovatelích.
BARRISTER & PRINCIPAL, 200 str., 199 Kč.

Roger Scruton

Průvodce inteligentního člověka filosofii

Originální úvod do filozofie z pera předního britského filosofa, esejisty a spisovatele.
BARRISTER & PRINCIPAL, 140 str., 225 Kč.

Tom Clancy

Bez výčitek

Ve dvou paralelních dějových liniích zasazených do počátku 70. let sledujeme osudy válečného veterána Johna Kellyho.
BB ART, 549 str., 299 Kč.

Con Coughlin

Tajný život Saddáma Husajna

BB ART, 362 str., 249 Kč.

Alan Gurney

Závod o Bílý kontinent

Závod o Bílý kontinent je barvitým a nanejvýš zajímavým výčtem dobrodružných počinů výprav, které zahájily hrdinskou éru dobývání Antarktidy.
BB ART, 336 str., 229 Kč.

Gerd Kaiser

Katyn

Gerd Kaiser poprvé do všech podrobností a na základě nejnovějších poznatků podrobně popisuje válečný zločin na polských vojácích.
BB ART, 399 str., 249 Kč.

Vojtěch Stekláč

Aleš & spol.

V pořadí druhý svazek Bořkových lapálií, který právě vychází, se soustřeďuje na Aleše.
BB ART, 225 str., 199 Kč.

Grzegorz Rosinski, Jean van Hamme

Thorgal - Pád Brek Zarithu

CREW, BB ART, 48 str., 249 Kč.

Josef Janáček

Pád Rudolfa II.

Obnovené vydání úspěšné knihy známého českého historika přibližuje mimořádnou postavu českých a světových dějin – císaře Rudolfa II.
BRÁNA, 224 str., 186 Kč.

Alexandre Dumas

Tři mušketýři

Na sklonku války mezi francouzskými katolíky a protestanty se odehrává nesmrtelný příběh čtveřice statečných mužů meče, jež okoložil autor dvorskými intrikami, romantickou láskou a zejména svou strhující fantazií.
BRIO, 622 str., 599 Kč.

Jakub Vinklář

Ze života života

Prozaická prvotina akademického malíře Jakuba Vinkláře.
C.A.T. INTERNATIONAL, 120 str., 129 Kč.

Aleš Vaněk

Aotearoa - Země dlouhého bílého mraku

Deník autora putujícího po bájném a tajemném Novém Zélandě.
CARPE DIEM, 194 str., 190 Kč.

Miloslav Bednář

Evropská tyránie

Soubor autorových publikovaných i nepublikovaných statí.
CENTRUM PRO EKONOMIKU A POLITIKU, 232 str., 150 Kč.

Steve Niles, Ben Templesmith

30 dní dlouhá noc

Comics autorů Steva Niele (scénář) a Bena Templesmitha (malba) odstartoval novou éru pojetí comicsu a to jak netradičním příběhem, tak novátorským grafickým pojetím.

COMICS CENTRUM, 96 str., 599 Kč.

CREW2 3/2003

CREW, 82 str., 99 Kč.

Frank Miller, Lynn Varley, Klaus Janson

Návrat temného rytíře

Comics book o jednom z nejznámějších hrdinů svého žánru - Batmanovi - z dílny Franka Millera, autora kultovního Sin City.
CREW, NETOPEJ, 224 str., 590 Kč.

Peter Župník

Prague, mémoires nocturnes - Praha, paměti noci - Prague, night memories

Fotografie noční Prahy Petera Župníka.

ČESKÉ CENTRUM V PAŘÍŽI, 95 str., 299 Kč.

Tomáš Boukal

Torava - Lovci severozápadní Sibíře, příroda a lidé

Nejen dobrodružství převládá, ale především řadu původních záznamů, mýtů a legend sibijských lovců s pečlivým fotografickým aparátem obsahuje tato pozoruhodná kniha.
DAUPHIN, 168 str., 198 Kč.

Aldous Huxley

Brány vnímání

Esej kultovního autora, jež ovlivnila celá 60. léta nejen v Americe. Jedna z prvních knih zabývajících se bez předsudků halucinogeny a jejich vlivem na lidské vědomí. Dotisk.
DHARMAGALIA, MAŤA, 106 str., 118 Kč.

Pražské Quadriennale 2003: Labyrint světa a ráj divadla
Reprezentativní katalog Pražského Quadriennale 2003 představuje tuto světovou výstavu scénografie a divadelní architektury v celé její šíři, a to včetně doprovodných akcí.
DIVADELNÍ ÚSTAV, 352 str., 490 Kč.

Noreena Hertzová

Plíživý převrat

Autorka přináší znepokojivý přehled změn, k nimž ve světě došlo za poslední dvě dekády vlivem ekonomické globalizace a posílením moci nadnárodních korporací.
DOKOŘÁN, 256 str., 298 Kč.

Memokarty Angličtina 1. - základní slovní zásoba

Soubor dvojjazyčných jazykových karet pro studium angličtiny, který obsahuje více než 1500 anglických výrazů a nepravidelnosti.
DUMA T&P, 36 str., 390 Kč.

Memokarty Němčina 1. - základní slovní zásoba

Soubor dvojjazyčných jazykových karet pro studium němčiny, který obsahuje více než 1000 slov základní slovní zásoby.
DUMA T&P, 36 str., 390 Kč.

Theo de Boer

Bůh filosofů a bůh Pascalův

Studie, inspirovaná Pascalovými Myšlenkami. Autor, nizozemský filosof, si kriticky všímá eroze tradiční metafyziky.
EMAN, 216 str., 148 Kč.

Jaromír Kozák

Egyptská kniha mrtvých III.

Výpravný barevný obrazový průvodce po záhrobním světě v překladu a s výkladem Jaromíra Kozáka.
EMINENT, 240 str., 349 Kč.

Cyril Northcote Parkinson

Zákony profesora Parkinsona

Kompletní vydání legendárních zákonů, jimiž se skrytě řídí společnost i jednotlivci.
EMINENT, 256 str., 199 Kč.

Ulrich Sinn

Olympia. Kult, sport a slavnost v antice

Kniha renomovaného německého archeologa poskytuje úplný obraz Olympie.
EPOCHA, 120 str., 189 Kč.

Igor Lisový

Dialogy s profesorem Pavlem Olivou

Dialogy s profesorem Pavlem Olivou, osobností mezinárodního významu v oboru antických studií.
EPOCHA, ARISTA, 148 str., 149 Kč.

Cruja Šalevová

Milostný život

Vše co vyšlo

od 30. 9. do 24. 10. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Současná izraelská spisovatelka nám odkrývá obraz mladé ženy, která od prvního okamžiku setkání se starým a dávným přítelem svého otce propadá vášnivě lásce.
EROIKA, 280 str., 299 Kč.

S.N. Lazarev

Diagnostika karmy 1 - Samoregulace biopole

Hlavním cílem první knihy devítidílného cyklu je rozšíření chápání světa kolem nás, odhalení a poznání mechanismů, které jej řídí, a stanovení pravidel zasahování do bioenergetiky.
EUGENIKA, 182 str., 178 Kč.

Tamara Martynovová, Sü Ming-tchang

Čchi-kung čung-čün - Lékařský aspekt čchi - kungu

Kniha týkající se druhého stupně čung-čün čchi-kungu.
EUGENIKA, 232 str., 218 Kč.

Mario Puzo

Kmotr

Znamenitě, sugestivní dílo o bossovi všech bossů, jehož vliv sahal od policie až po finanční magnáty
EUROMEDIA - KNIŽNÍ KLUB, 392 str., 199 Kč.

Mika Waltari

Omyl komisaře Palmua

Román s kriminální zápletkou z pera klasika finské literatury.
EUROMEDIA - KNIŽNÍ KLUB, 224 str., 169 Kč.

Jan Konfršt, Martin Dosoudil

Život v našich dlaních

Jan Konfršt v knize odpovídá na otázky Martina Dosoudila a stává se průvodcem každému, kdo hledá hodnoty duchovního charakteru.
EUROSERVICE 1999, 244 str., 280 Kč.

Ludmila Oliveriusová

Mýty a pověry o výživě

Autorka knihy se snaží čtenáři podat ucelený názor na zdravé stravování, podložený praktickými zkušenostmi z poraden zdravé výživy, které vede.
EVA BABICKÁ, 134 str., 143 Kč.

Kalendář 2004 - Praha ve vzpomínkách starých pohlednic

EXIT GROUP, 13 str., 195 Kč.

Karel Funk

Epopej mariánské

FABULA, 250 str., 248 Kč.

Avatár Prabhu

Vrať se ó, Kámasútrol

Vše co vyšlo

od 30. 9. do 24. 10. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Pikareskně laděný příběh indického chlapce, který se pokouší vymanit z tradičních konvencí země svého původu, která jakoby zapomněla, že tady vznikla Kámasútra.
FAUN, 408 str., 299 Kč.

Hans Christian Andersen
Sněhová královna
Klasická pohádka Hanse Christiana Andersena s ilustracemi Vladislava Yerka.
FILIP TREND PUBLISHING, 32 str., 199 Kč.

Ilja Kučera ml., Jaroslav Panenka
Život s Galileem
Deník muzikálu Janka Ledeckého.
FORMÁT, 208 str., 299 Kč.

Petr Čornej, Jiřina Lockerová, Pavel Major
Panovníci českých zemí
Kniha přehledně představuje všechny historicky doložené vládcy v Českých zemích od 7. století a legendárního Sába až po prezidenty, kteří stáli v čele státních útvarů ve 20. století.
FRAGMENT, 64 str., 225 Kč.

Jerome Klapka Jerome
Výběr z povídek / Selected Stories
Zrcadlové anglicko-české vydání povídek.
FRAGMENT, 112 str., 99 Kč.

Ján Lacika
Slovensko - turistický průvodce
Průvodce po nejzajímavějších místech Slovenska.
FRAGMENT, 208 str., 299 Kč.

Zdeněk Svěrák
Jaké je to asi v Čudu
Kniha pohádek, písniček a povídek Zdeňka Svěráka s hravými ilustracemi Vlasty Baránkové je určena pro děti (i dospělé) od 8 let.
FRAGMENT, 96 str., 295 Kč.

Alena Wagnerová, kolektiv
České ženy
V knize z edice Odkaz je představen výběr z žen, které významně přispěly k rozvoji české společnosti a její kultury.
FRAGMENT, 64 str., 225 Kč.

Frank Navrátil
Bowenova tlaková masáž
Bowenova tlaková masáž je jedinečná jemná a účinná metoda, která aktivuje samoléčebné schopnosti těla.
FRANK NAVRÁTIL, 200 str., 299 Kč.

Zdeněk Kratochvíl, Jan Bouzek
Řeč umění a archaické filosofie
Kniha se zabývá archaickým Řeckem v 7. a 6. století před Kristem a sleduje postupné uvědomování si sebe sama jako svobodné individuality v pozemském světě
HERRMANN & SYNOVÉ, 256 str., 144 Kč.

Rainer Maria Rilke
Sonety Orfeovi - Die Sonette an Orpheus
Rilkeho sonety v zrcadlovém německo-českém vydání.
HERRMANN & SYNOVÉ, 128 str., 144 Kč.

Friedrich Weinreb
Symbolika biblického jazyka
Stručný, ale spolehlivý úvod do chasidské větve židovské kabbaly.
HERRMANN & SYNOVÉ, 188 str., 99 Kč.

Česká literární kritika v dotyku se strukturalismem (1880-1940)
Kniha sleduje jednak předchůdnou, jednak souběžnou linii českého strukturalismu, tj. zdroje, z nichž tento myšlenkový směr vyrůstal, jakož i to, co vznikalo pod jeho přímým i nepřímým vlivem.
HOST, 264 str., 239 Kč.

Host 2003 / 8
Měsíčník pro literaturu a čtenáře.
HOST, 96 str., 79 Kč.

Lydie Romanská
Desátek
Výbor z deseti tiskem vydaných básnických knih.
HOST, 188 str., 156 Kč.

Anthony Borgia
Život ve světě nespatřeném
Kniha podává jednu z neúplnějších zpráv o tom, co následuje po fyzické smrti.
IDEÁL, 220 str., 248 Kč.

Barbara Novaková
Kašlu na lásku
Kniha o lásce, sexu, kariéře, nezávislosti a seberealizaci.
IKAR, 248 str., 179 Kč.

Laura Harper, Tony Mudd, Paul Whitfield
Nový Zéland - turistický průvodce
Průvodce z řady Rough Guides je nezbytným kapesním pomocníkem při cestách po tomto kouzelném ostrově.
JOTA, 1248 str., 998 Kč.

Betsy Howieová
Co mi dluží dcera
Vtipná a půvabná kniha vyprávějící o tom, jaké dilema řeší normální, téměř čtyřicetiletá žena, když se rozhodne pořídit si dítě.
JOTA, 220 str., 198 Kč.

Barrie Roberts
Smrt bankéře Crosbyho
Živá, zábavná, čtivá a neotřelá parafráze Conana Doyle.
JOTA, 184 str., 228 Kč.

Miroslav Šnajdr
Palubní stihací Jeho veličenstva - 3.díl
Kniha ze série věnované historii stihací složky britského námořního letectva v letech druhé světové války se zabývá obdobím od září 1943 do září 1944.
JOTA, 336 str., 298 Kč.

Jan Czech
Psychoterapie a víra
Tématem knihy je duchovně orientovaná psychoterapie.
JUPOS, 144 str., 169 Kč.

Jiřina Šiklová
Deník staré paní
Oblišená česká socioložka a publicistka napsala kdysi tento „deník“ jako praktickou pomůcku pro ty, kdo se ocitají na prahu stáří, i pro ty, kteří s nimi toto období prožívají.
KALICH, 184 str., 153 Kč.

Otto Gutfreund
KANT, MUSEUM KAMPA, 50 str., 250 Kč.

Luděk Daneš
Bioterorismus
Publikace si klade za cíl seznámit čtenáře s tím, jak by mohly biologické bojové prostředky fungovat v rukou teroristů a se skutečným rozsahem a riziky případného biologického ohrožení.

KAROLINUM, 100 str., 120 Kč.

Luděk Daneš
Přírodní ohniskové nákazy
Populárně-naučná publikace Ludka Daneše se zabývá infekcemi, které běžně existují v přírodě.
KAROLINUM, 168 str., 210 Kč.

Lubomír Doležel
Heterocosmica: Fikce a možné světy
V Kanadě žijící významný český bohemista profesor Lubomír Doležel čtenáře podrobně seznamuje s významnou literárně-teoretickou školou – teorií fikčních světů umění, jejímž je spoluzakladatelem.
KAROLINUM, 312 str., 320 Kč.

Ivan Šedivý, Jan Gebhart
Česká spol. za velkých válek 20. století
Publikace obsahuje odborné studie věnované dějinám české společnosti v průběhu první a druhé světové války.
KAROLINUM, 313 str., 250 Kč.

Jiří Hoskovec, Jiří Štikar, Milan Rymeš, Karel Riegel
Psychologie ve světě práce
Učebnice věnovaná psychologii organizací práce.
KAROLINUM, 462 str., 360 Kč.

kolektiv
Dějiny českých médií v datech
Publikace obsahuje tři samostatné části: dějiny rozhlasu v datech, dějiny televize v datech a vývoj mediálního práva v datech.
KAROLINUM, 462 str., 360 Kč.

František Koukolík
Já - o vztahu mozku, vědomí a sebeuvědomování
František Koukolík se v knize zaměřil na starou a otevřenou otázku – jak a proč mozek tvoří vědomí a jaký je vztah mozku vědomí a sebeuvědomování.
KAROLINUM, 384 str., 275 Kč.

Jean Lohisse
Komunikační systémy
Kniha francouzského sociologa Jeana Lohisse studuje vývoj systémů sociální komunikace.
KAROLINUM, 200 str., 240 Kč.

Josef Mařatka
Vzpomínky a záznamy
Vzpomínky na pražský a pařížský umělecký život provázejí Mařatkovy úvahy o umění i vlastní tvorbě.
KAROLINUM, 268 str., 320 Kč.

Ian Shapiro
Morální základy politiky
Publikace amerického politologa Iana Shapiro je věnována analýze moderní politické moci.
KAROLINUM, 240 str., 250 Kč.

Jiří Hanke
Stop time
Výpravná obrazová publikace fotografa Jiřího Hankeho, která je věnována osobnostem českého i světového jazzu posledního čtvrtstoletí.
KNIHOVNA JANA DRDY, 183 str., 495 Kč.

Živý odkaz modernismu
Sborník příspěvků obsahuje texty 14 autorů v češtině, němčině a angličtině.
L. MAREK, 236 str., 232 Kč.

Gorazd Vopatný
Hesychasmus jako tradiční křesťanská spiritualita
Kniha nabízí pohled na člověka a duchovní život z pravoslavné perspektivy.
L. MAREK, 157 str., 180 Kč.

Jaroslav Rudiš, Jaromír 99
Bílý potok (Alois Nebel)
Původní český komiks, jehož hrdinou je výpravčí na malém nádraží ve slezských horách, přináší příběhy ze století, o němž si myslíme, že už je dávno za námi.
LABYRINT, 96 str., 199 Kč.

František Čapka
Morava - stručná historie států
První ze svazků, který není zasvěcen současnému státnímu útvaru, ale historickému území, je příznačně věnován Moravě.
LIBRI, 160 str., 250 Kč.

Markéta Hejkalová

Finsko - stručná historie států

Kniha přibližuje českému čtenáři základní data a události finských dějin, ukazuje, jak poloha Finska mezi Východem a Západem ovlivňovala finskou historii, kulturu i politiku.

LIBRI, 132 str., 170 Kč.

Josef Klempera

Vodní mlýny v Čechách VIII.

Osmý svazek vyprávění o mlýnech, jejich vzniku, prodeji, přestavbách, požárech, osudech jednotlivých mlýnářů i známých a méně známých mlýnářských rodů.

LIBRI, 196 str., 230 Kč.

Jan Klíma

Východní Timor - stručná historie států

Stručné dějiny Východního Timoru jsou první českou i první středoevropskou syntézou historie nového asijského národa.

LIBRI, 116 str., 180 Kč.

Ladislav Kudrna

Když nelétali

Kniha přináší nový pohled na život a činnosti československých letců za druhé světové války.

LIBRI, 256 str., 260 Kč.

Martin Procházka, Zdeněk Stříbrný

Slovník anglicky píšících spisovatelů

Druhé vydání slovníku, který vedle anglicky píšících spisovatelů celého světa (s výjimkou USA) zahrnuje i další literatury Britských ostrovů: irskou, skotskou a waleskou.

LIBRI, 824 str., 490 Kč.

Bohumír Roedl

Peru - stručná historie států

Autor, náš přední odborník na dějiny Peru, popisuje historii této pozoruhodné latinskoamerické země od počátků, přes slávu a pád incké říše, španělské koloniální období, státní a národní emancipaci až po peripetie 20. století.

LIBRI, 112 str., 140 Kč.

Alexandr Zimák

Jihoafrická republika - stručná historie států

Autor popisuje dějiny Jihoafrické republiky od zachytitelných počátků, tedy evropské zámořské expanze, její osídlení Búry, kteří se počátkem 20. století neúspěšně střetli s Brity, a poté vývoj až do dnešních dnů.

LIBRI, 120 str., 150 Kč.

Schůzky s tajemstvím

Povídky s tajemstvím známých českých autorů napsané speciálně pro tuto knihu.

LISTEN, 160 str., 185 Kč.

Boris Dočekal

Škola - základ života

Vzpomínky na dětství a školu známých českých osobností – herců, režisérů, spisovatelů.

LISTEN, 130 str., 195 Kč.

Sergej Nikitin

Kniha prodlužující život

Autor knihy ruský psycholog Sergej Nikitin nabízí dvě vzájemně propojené metody napravení psychického a fyzického zdraví – psychodynamiku a kryodynamiku.

LOTT, 204 str., 188 Kč.

Eva Petrová

Dalibor Matouš - výtvarné dílo

Monografie malíře Dalibora Matouše.

MATOUŠOVÁ VLASTA, 182 str., 690 Kč.

Stanislav Vávra

Perpetuum mobile

První část autobiografického vzpomínkového cyklu o životě v Libni.

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 8, 132 str., 120 Kč.

Miroslav Houšť - Dílo / Work

Monografie podává téměř kompletní přehled dosavadní Houšťovy malířské, kreslířské a grafické tvorby.

MIROSLAVA HOUŠŤOVA, 415 str., 1599 Kč.

Jean-Marie Déguignet

Paměti bretonského venkovana

Kniha memoárů, báchorek i autentických příběhů je jedinečným svědectvím o bretonské venkovské společnosti 19. století, ostře kontrastující s idylickou tradicí.

MLADÁ FRONTA, 520 str., 359 Kč.

Oliver Hilf, Corinna Strengová

Kluci jsou přece prima

Jak porozumět klukům, jak s nimi vyjít a respektovat je, v tom holčák může pomoci tato informacemi i vtipem nabitá kniha.

MLADÁ FRONTA, 144 str., 139 Kč.

Karin Kampwerthová

Holky jsou přece bezva

Netradiční průvodce lákavě neprobádanou holčičí planetou provede kluky po všech známých i neznámých končinách holčičího světa. Pro čtenáře od 12 let.

MLADÁ FRONTA, 136 str., 139 Kč.

Petr Kubík

Rudé stíny

Touto knihou se českým čtenářům poprvé dostává dlouho tabuizované téma válečných zločinů Rudé armády za druhé světové války.

MLADÁ FRONTA, 128 str., 169 Kč.

Mario Vargas Llosa

Vyprávěč

V český dosud nevydaném románu z roku 1987 se peruánský autor vrací k zážitku antropologické expedice do amazonského pralesa, který výrazně ovlivnil celou jeho tvorbu.

MLADÁ FRONTA, 184 str., 199 Kč.

Benoît Mandelbrot

Fraktály

Autor této knihy jako první nalezl způsob, jak podrobit vědeckému zkoumání otázky tvaru, náhody a rozměru.

MLADÁ FRONTA, 216 str., 199 Kč.

Péter Nádas

Dům pani Kláry

Výbor z povídek maďarského prozaika, dramatika a esejisty Pétera Nádase.

MLADÁ FRONTA, 296 str., 279 Kč.

Peter Walker

Cvičíme s dětmi

Kniha je praktickým, snadno srozumitelným návodem k různým uvolňujícím, příjemným cvičením, které podporují zdravý a radostný vývoj dítěte.

MLADÁ FRONTA, 96 str., 197 Kč.

Michal Skeřil, Petr Čegan

Cykloturistika pro všechny

Příručka pro učitele, vedoucí mládeže, rodiče a přátelé na kole.

MONTANEX, 56 str., 69 Kč.

Robert B. Reich

Slušná společnost

Výbor z textů držitele ceny Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97 pro rok 2003.

MORAVIAPRESS, 132 str., 166 Kč.

Pascal Bruckner

Hořký měsíc

Slavné erotické drama o milostném čtyřúhelníku, které v roce 1992 zfilmoval Roman Polanski. Příběh lásky, která přerostla v nenávisť.

MOTTO, 237 str., 199 Kč.

Michal Novotný

Zákulisí slov

MOTTO, 132 str., 159 Kč.

Výlety - č. 7

Několik tipů na zajímavý výlet, tentokrát za vínem.

NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 122 str., 139 Kč.

Milena Bartlová

Pop History

Texty shrnuty v tomto sborníku se věnují hodnocení hodnověrnosti knih, filmů, komiksů a počítačových her s historickými náměty.

NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 165 str., 159 Kč.

Kristina Kopáčková

Japonská kuchyně

100 předpisů ze zcela charakteristické a pro nás poměrně exotické japonské kuchyně.

NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 80 str., 99 Kč.

Massimo Montanari

Hlad a hojnost

Prostřednictvím událostí spjatých se stravou, za nimiž se

Vše co vyšlo

od 30. 9. do 24. 10. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
skrývají výrazné symbolické hodnoty, nás tato kniha provází zásadními etapami evropské historie
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 227 str., 235 Kč.

Anna Elizabeth Redgateová

Arméni

Kniha popisuje historii jedné z nejstarších a nejzajímavějších kultur světa.

NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 425 str., 265 Kč.

Muriel Sparková

Záhadný případ lorda Lucana

Magický příběh, který vypráví jedna z nejrespektovanějších současných britských autorek, je vlastně jedním z možných řešení záhady zmizení lorda Lucana.

NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 133 str., 159 Kč.

Svět a divadlo č. 5/2003

Časopis o světě divadla a divadle světa.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ SVĚT A DIVADLO, 184 str., 95 Kč.

Okouzlené oči

Publikace obsahuje obrazový a textový výbor z českých slabikářů, vycházejících u nás od konce 19. století do poloviny století následujícího.

OBECNÍ DŮM, 224 str., 480 Kč.

Pierre Aubenque

Rozumnost podle Aristotela

Kniha významného francouzského komentátora Aristotelova myšlení se věnuje Aristotelově etice, konkrétně pojmu frónésis.

OIKOYMENH, 270 str., 289 Kč.

Nikolaj A. Berdajev

Ruská idea

Tato práce byla napsaná po 2. světové válce, kdy se Berdajev znovu vrací k dějinně-filosofickým úvahám o Ruské ideji, inspirující Rusko během posledních pěti století.

OIKOYMENH, 248 str., 258 Kč.

Leo Elders

Filosofie přírody u Sv. Tomáše Akvinského

Kniha je rozбором Tomášovy nauky o přírodě a jeho filosofické antropologie.

OIKOYMENH, 480 str., 448 Kč.

Filip Karfík

Plótinova metafyzika svobody

Studie věnovaná rozboru Plótinova pojednání O svobodě a vůli. Jedna, v níž Plótinus poprvé v dějinách západního myšlení formuluje myšlenku nekonečné boží svobody.

OIKOYMENH, 224 str., 238 Kč.

Vše co vyšlo

od 30. 9. do 24. 10. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

Karel Bartošek
Češi nemocní dějinami
Výbor úvah, článků a studií historika Karla Bartoška, jež zčásti vycházely koncem 60. let v Československu, zčásti byly psány PASEKA, 192 str., 179 Kč.

Francois Cavanna
Pismo
Grandiózní blasfemie či monumentální neznabožský apokryf francouzského drsného humoristy, jemuž ani to nejposvátnější není svaté.
PASEKA, 280 str., 289 Kč.

Harel Isser
Dům v Garibaldiho ulici
Organizátor dopadení Adolfa Eichmanna v Argentíně a jeho únosu do Izraele ve své poutavé knize přibližuje tuto ojedinělou operaci.
PASEKA, 264 str., 269 Kč.

Zdeněk Kalista
Cesta po českých hradech a zámcích
Kalistova pouť po hradech a zámcích předkládá nejen historické monografie jednotlivých šlechtických sídel, ale zároveň ucelený pokus o historii české šlechty.
PASEKA, 456 str., 329 Kč.

Helmut Schmidt
Sebezáchova Evropy
Bývalý spolkový kancléř ve své knize popisuje nebezpečí hrozící míru, svobodě a blahobytu Evropy a ukazuje perspektivy pro politiku budoucnosti.
PASEKA, 184 str., 199 Kč.

Jonáš Tokarský
Alochymistické dítě a jiné povídky
Sedm povídek mladého autora spojuje zvláštní humor a bizarní situace, které vznikají naráztem mystiky, spiritismu a šamanismu na realitu moderního světa.
PASEKA, 200 str., 179 Kč.

Sebastiano Vassalli
Nespočet
Vassalliho strhující román odehrávající se v době císaře Augusta vypráví o tajemstvím obestřené kultuře Etrusků a je zároveň zamýšlením nad časem, dějinami a jejich věčným opakováním.
PASEKA, 272 str., 249 Kč.

Elizabeth Fenwicková
Velká kniha o matce a dítěti
Praktická příručka pro rodiče o těhotenství, porodu a péči o dítě do tří let.

PERFEKT, 263 str., 449 Kč.

Lucie Seifertová
Dějiny udatného českého národa
Harmonikové lepoporelo o dějinách českého národa pro děti i dospělé.
EUROMEDIA - KNIŽNÍ KLUB, PETR PRCHAL, 44 str., 599 Kč.

J. H. Krchovský
Poslední list
Zcela nové, dosud nepublikované texty kultovního básníka.
PETROV, 72 str., 99 Kč.

Jan Lukeš
Můj život v hudbě
V přítomném dile obeznamuje autor svého psychiatra prof. Jaroslava Stuchlíka se svými osmatřiceti operami, čtrnácti symfonii, jedním rekviem a celou řadou drobných skladeb.
PETROV, 424 str., 367 Kč.

František Janalík, Jiří Marhold
Tajemství židovské kuchyně
Publikace nabízí zasvěcený pohled do tajů kulinařského umění, a to se zdůrazněním některých nuancí krkonošského regionu.
PLOT, 200 str., 199 Kč.

Robert Charles Wilson
Chronolity
Další strhující sci-fi román autora Darwinie.
POLARIS, 268 str., 199 Kč.

Martin Navrátil, František Pleva
100 let místní dráhy Světlá - Ledec - Kácov
POSÁZAVSKÝ PACIFIK, 236 str., 250 Kč.

Islámská kniha mrtvých
Opětovně vydávaný starý arabský náboženský dokument popisuje pro nás často záhadné představy o onom světě, které měl tradiční islám.
PRAGMA, 238 str., 198 Kč.

Posvátná místa buddhismu
PRAGMA, 438 str., 428 Kč.

Učení dákiní
Kniha obsahuje jádro učení tibetského buddhismu, souhrn praktických rad psaných pro ty, kteří se zabývají buddhismem v praxi.
PRAGMA, 187 str., 148 Kč.

Perle Besserman
Kabala a židovská mystika
Tato kniha, jazykem přístupným nováčkům, poskytuje úvod do složitosti světa kabaly a židovské mystiky.
PRAGMA, 149 str., 128 Kč.

Charles Bukowski
Těžký čas
Sbírka povídek kultovního amerického spisovatele.
PRAGMA, 195 str., 168 Kč.

Jeho svatost dalajlama XIV.
Otevřené srdce
Jeho Svatost Dalajlama doufá, že si čtenář této knihy odnese základní pochopení buddhismu a osvojí si klíčové metody, jejichž pomocí praktikující kultivovali soucit a moudrost ve svých životech.
PRAGMA, 180 str., 148 Kč.

Maruscha Magyarosy
Léčivé vědomí
Kniha ukazuje, jak co nejlépe využívat mentální potenciál Pěti Tibetanů.
PRAGMA, 109 str., 128 Kč.

Miguel Ruiz, Janet Mills
Modlitby - spojení s naším Stvořitelem
Inspirace a vedené meditace pro život v lásce a štěstí.
PRAGMA, 117 str., 160 Kč.

Neale Donald Walsch
Poslové světla
Kniha Poslové světla se krok za krokem zabývá smyslem života, zkoumá proces znovutvoření svého já u každého jedince a doplňuje ho úkoly a cvičeními.
PRAGMA, 64 str., 128 Kč.

Madeleine Albrightová
Madeleine

Dlouho očekávaná autobiografie české rodačky a bývalé ministryně zahraničí USA. Dotisk 2.11.2003.
PRAHA, 552 str., 550 Kč.

Komik 1. - almanach kultu komiky
Texty autorů komediálního žánru s úvodem prof. Ivana Vyskočila.
PRAŽSKÁ SCÉNA, 176 str., 199 Kč.

Peter Demetz
1909: Aeroplány nad Bresciou
Na úsvitu moderního věku se v Itálii setkaly tisíce nadšených diváků se slavnými aviatiky a umělci, mezi nimiž nechyběli Franz Kafka, Louis Blériot, Giacomo Puccini, Glenn Curtis, Max Brod a Gabrielle D'Annunzio.
PROSTOR, 288 str., 299 Kč.

Seymour Martin Lipset
Dvousečná zbraň
Přední americký politolog se ve své pečlivě zdokumentované studii zabývá některými jedinečnými rysy politického a společenského života ve Spojených státech.
PROSTOR, 384 str., 399 Kč.

Margaret Thatcherová
Umění vládnout
Bývalá britská premiérka se ve své knize věnuje geopolitice a mezinárodní strategii a má ambici podat praktický návod k patřičné zahraniční politice pro nejbližší budoucnost.
PROSTOR, 444 str., 399 Kč.

Alena Wagnerová
V ohnisku nepokoje
Kniha obohacuje obsáhlou kafkovskou literaturu o zcela nový pohled: v centru pozornosti nestojí jako obvykle spisovatel sám, ale členové jeho rodiny, rodiče Hermann a Julie Kafkovi, jeho tři sestry i další příbuzní.
PROSTOR, 236 str., 249 Kč.

Ellic Howe
Astrologická válka
V této zásadní práci se Ellic Howe věnuje problematickému vztahu nacistického režimu k astrologii a okultismu.
PŮDORYS, 300 str., 325 Kč.

Olga Krupauerová
S veverkami na půdě
Kniha Olgy Krupauerové, donedávna zpravodajky Českého rozhlasu ve Spojených státech, je mozaikou krátkých reportáží a fejetonů věnovaných nejrozličnějším aspektům života současné americké společnosti.
RADIOSERVIS, 168 str., 179 Kč.

Christian Callec
Encyklopédia vína
Tato Encyklopédie vína vás provede světem chutí a vůní, světem proslulých vinic a jejich darů.
REBO PRODUCTION, 320 str., 345 Kč.

Berry Verhoef
Velká encyklopédie piva
Kniha Vám přiblíží způsob výroby piva, množství značek a pestrost jednotlivých piv.
REBO PRODUCTION, 447 str., 745 Kč.

William Shakespeare
Othello, benátský mouřenín / Othello, the Moor of Venice
Dvojjazyčné česko-anglické vydání textu divadelní hry.
ROMEO, 232 str., 238 Kč.

Revue Prostor č. 58/59
Revue pro společnost, politiku, kulturu a umění. Téma čísla: Rodí se nový pohled na zdraví a nemoc?
SDRUŽENÍ PRO VYDÁVÁNÍ REVUE PROSTOR, 224 str., 199 Kč.

Dům
Více než 40 barevných fotografií a množství praktických rad provádí domem místnost po místnosti.
SLOVART, 192 str., 399 Kč.

Helmut Newton - vlastní životopis
Jeden z nejslavnějších světových fotografů ve své autobiografii načrtnul svou cestu životem, která prochází takřka celým dvacátým stoletím a polovinou světa.
SLOVART, 284 str., 299 Kč.

Lidské tělo - velká rodinná encyklopédie
Nová encyklopédie obsahující jasné, detailní informace

usnadňující porozumění fungování lidského těla.
SLOVART, 304 str., 599 Kč.

Sedmdesát divů světové architektury a stavitelství
Dvacet osm vůdčích architektů, inženýrů a historiků architektury a příkladů celosvětově významných staveb, zmapování pokroku lidské vynalézavosti a tvořivosti při výstavbě objektů od 4. století do současnosti.
SLOVART, 304 str., 799 Kč.

Ztracená města dávnověku
Kniha jde stopách historie a vývoje nejdůležitějších městských středisek starověku, uvede je do historického a geografického kontextu a podrobí analýze vše, co zůstalo z jejich architektonických a uměleckých pokladů.
SLOVART, 324 str., 999 Kč.

Giorgio Agnese, Maurizio Re
Starověký Egypt - archeologický průvodce zemí faraonů
Obrazová publikace se věnuje nejcennějším pokladům civilizace, která přetrvala výjimečných 3000 let.
SLOVART, 192 str., 699 Kč.

František Honzák, Pavel Augusta
Naše vlast
Ilustrovaná encyklopedie přináší informace slovem i obrazem o historii a současnosti České republiky.
SLOVART, 176 str., 279 Kč.

Peter Bond
Průvodce vesmírem
Vydejte se prostřednictvím Hubbleova kosmického dalekohledu na hvězdami posetou cestu naší sluneční soustavy až do hlubin vzdáleného vesmíru.
SLOVART, 64 str., 199 Kč.

Michael Edwards
Červené víno
Zasvěcený přehled nejlepších značek červených vín, odborné informace o degustaci, prodávání a skladování vína s mnoha fotografiemi.
SLOVART, 265 str., 249 Kč.

David Hockney
Tajemství starých mistrů
Světově proslulý výtvarník David Hockney seznamuje čtenáře s výsledky svého studia děl starých mistrů – malířů z období renesance a baroka.
SLOVART, 226 str., 999 Kč.

Frans Lanting
Z očí do očí
Z očí do očí, soubor mistrovských fotografií Franse Lantinga, přináší výběr několika skutečně mimořádných snímků zvířat.
SLOVART, 252 str., 499 Kč.

John-Paul Williams
Piano
Kniha ilustruje historický vývoj nástroje od nejstarších dob, odhaluje úzký vztah, jaký k určitým značkám měli slavní skladatelé. Zároveň detailně popisuje anatomii jednotlivých druhů pian a dává rady jak o piano pečovat.
SLOVART, 160 str., 499 Kč.

Peter Gössel, Gabriele Leuthäuserová
Architektura 20. století
V devětatvaceti kapitolách tato publikace představuje zásadní vývojové směry architektury 20. století.
SLOVART, TASCHEN, 448 str., 999 Kč.

Ingo F. Walther
Impresionismus
Monografie líčí historii impresionistického malířství včetně takzvaného post- nebo neoimpresionismu ve Francii.
SLOVART, TASCHEN, 712 str., 999 Kč.

Vladimír Komárek
Kniha vychází u příležitosti nedožitých pětasedmdesátých narozenin malíře a grafika Vladimíra Komárka.
STUDIO JB, 156 str., 390 Kč.

Doreen Virtue
Léčení s vilami - kniha a 44 karet
Poselství, láska a léčení ze světa andělů a vil.
SYNERGIE, 64 str., 319 Kč.

Terry Pratchett
Noční hlídka

27. díl Zeměplošského cyklu, nejlegračnější a nejpodivuhodnější fantasy v této i jakémkoliv jiné Galaxii.
TALPRESS, 511 str., 269 Kč.

Terry Pratchett
Poslední hrdina - Úžasná Zeměplocha
Výpravná a bohatě proilustrovaná kniha přináší nové "zeměplošské" dobrodružství. Barbar Cohen se svým dobrým starodávným mečem, novou vycházkovou holí a starými přáteli vydává odvrátit novou hrozbu.
TALPRESS, 176 str., 999 Kč.

Pavel Frič, David Vávra, Jiří T. Kotalík
Obrazy z dějin české architektury
Výpravná fotografická monografie přibližuje v třiceti obrazových kapitolách vývoj české architektury.
TITANIC, GRADA, 310 str., 798 Kč.

Ivan Dubský
Per vlam
První díl dvousvazkového výboru z díla významného současného českého filosofa.
TORST, 400 str., 349 Kč.

Josef Moucha
Jan Lukas
Monografie zachycuje tvorbu fotografa Jana Lukase vznikající po dobu celých šedesáti let minulého století.
TORST, 144 str., 299 Kč.

Otec Jeroným / mnich
TRIÁDA, 296 str., 780 Kč.

Skutky opata Sugera
Jeden z klíčových textů osvětlujících vznik gotické architektury – jmenovitě opatského kostela St. Denis.
TRIÁDA, 180 str., 222 Kč.

Hans-Georg Gadamer
Aktualita krásného
Filosofický esej.
TRIÁDA, 88 str., 149 Kč.

Jan Čep
Cesta na jitrní
Čepovy vrocí a naléhavé meditace o původním a stále platném smyslu Božího Narození.
TRINITAS, 48 str., 69 Kč.

Bohuslav Reynek
Jasný prsten
Výbor z básní v próze Bohuslava Reynka.
TRINITAS, 55 str., 72 Kč.

Bohuslav Reynek
Zima jde do Betléma
Výběr z básnických sbírek, ve kterém se odráží radostná zvěst o příchodu Božího království.
TRINITAS, 48 str., 64 Kč.

Jan Štěpánek
Hovory v ordinaci
Hovory v ordinaci jsou určeny všem, kteří se o medicínu a vše kolem ní zajímají.
TRINITAS, 161 str., 159 Kč.

Týdenní stolní kalendář 2004 - Měsíc autorského čtení
53 nejznámějších tvářů současné české a moravské literatury.
VĚTRNÉ MLÝNY, 28 str., 99 Kč.

Robert Janás
Smaragdové lampy
Sbírka několikrát oceněných veršů mladého brněnského dekadentního básníka.
VĚTRNÉ MLÝNY, 59 str., 89 Kč.

Toulky minulostí světa 5.
Pátý díl toulky po minulosti světa přibližuje historii Byzantské říše, křížové výpravy, počátky Evropy a evropský středověk.
VIA FACTI, 223 str., 399 Kč.

Wade Brackenbury
Jačí máslo a černý čaj
Kniha amerického chiropraktika a dobrodruha přivádí čtenáře do neznámého čínského vnitrozemí, kam podnikl nebezpečnou výpravu a procházel menšinovými oblastmi Číny, kde se setkával s místními etniky..
VOLVOX GLOBATOR, 199 str., 249 Kč.

Vše co vyšlo od 30. 9. do 24. 10. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Evelyn McDonnell
Björk
Americká hudební publicistka E. McDonnell seznamuje násilnou a vtipnou formou čtenáře se životem a hudební dráhou světoznámé zpěvačky.
VOLVOX GLOBATOR, 102 str., 149 Kč.

Bruno Robineau, Maryvonne Robineauová
Osm let na cestách po naší planetě
Kniha francouzských cestovatelů, kteří se snažili poznávat lidi při jejich práci, život v rodinách těchto lidí, kdy se přizpůsobovali jejich návykům i kultuře a společně s nimi prožívali jejich strasti i štěstí.
VOLVOX GLOBATOR, 172 str., 199 Kč.

Čtyřverší ticha a krásy
Výbor z čínských čtyřverší přináší ukázky z tvorby básníků, kteří žili v době dynastie Tchang (r. 618–906).
VYŠEHRAD, 112 str., 148 Kč.

Jacques Le Goff
Zrození očiště
Oceňované dílo významného francouzského medievalisty pojednávající o vývoji středověkých představ o posmrtném životě.
VYŠEHRAD, 376 str., 368 Kč.

Christian Morgenstern
Chvilky úsměvů
Brilantní postřehy významného německého básníka pro zasmání i zamyšlení.
VYŠEHRAD, 48 str., 148 Kč.

Margaret Silfová
Radost pro duši
Tak jako svěží ráno projasní každý den, stejně oblaží čtenáře i sto krátkých příběhů s hlubokou pointou.
VYŠEHRAD, 208 str., 178 Kč.

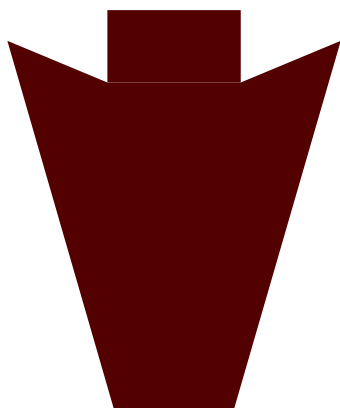
Helen P. Fryová
Čítanka židovsko-křesťanského dialogu
Kniha otevírá prostor pro skutečný dialog, přičemž ukazuje i názorovou rozmanitost, panující uvnitř obou náboženství.
VYŠEHRAD, KALICH, 296 str., 298 Kč.

Egon Bondy
Afghanistan
Volné pokračování Invalidních sourozenců.
ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ, 112 str., 198 Kč.

Egon Bondy
Invalidní sourozenci
ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ, 184 str., 208 Kč.

Ze vtipných emailů

(Anonymní autoři)

Veselí piloti

Po každém letu vyplňují piloti formulář, který se jmenuje Grip, neboli stránka. A tam napíší všechny technické problémy a závady na letadle, které zpozorovali během letu a které je potřeba opravit. A mechanici si to přečtou a zjednájí nápravu a pak do formuláře napíší co a jak bylo opraveno. Mají zcela zvláštní humor. Letecká společnost Quantas vydala knihu, ve které nejlepší chuťovky zveřejnila. Je tam vždy zapsán problém a jeho řešení.

Zapsaný problém: levá vnitřní pneumatika skoro potřebuje vyměnit.

Řešení: levá vnitřní pneumatika byla skoro vyměněna.

Problém: zkušební let byl O. K., ale automatické přistávání bylo velice drsné.

Mechanikova poznámka: automatické přistávání na tomto letadle není nainstalováno.

Poznámka: něco je uvolněno v pilotní kabině.

Mechanik: něco bylo utaženo v pilotní kabině.

Poznámka pilota: mrtvý brouci na předním skle.

Mechanik dopsal: byli objednáni živí brouci.

Poznámka: autopilot v poloze „držet výšku“ nechá letadlo klesat 60 m za minutu.

Mechanik: tento problém si nemohu předvést na zemi.

Hlasitost DME je na neuvěřitelné síle.

Mechanik dopsal: hlasitost DME byla nastavena na uvěřitelnou sílu.

Třecí zámky způsobují, že se škrticí páčka zastaví.

Mechanik dopsal: proto tam také jsou.

Podezření na prasklé sklo.

Mechanik: podezření je správné.

Motor číslo 3 chybí!

Mechanik: po krátkém hledání byl motor nalezen na pravém křídle.

Letadlo se za letu chová legračně.

Mechanik: letadlo bylo varováno, aby se polepšilo a létalo vážně.

Cílový radar pobroukává.

Mechanik: cílový radar byl přeprogramován přidáním písničkových textů.

Myš v pilotní kabině.

Mechanik: byla namontována kočka.

Spod přístrojové desky se ozývají zvuky. Jsou to zvuky jako by trpaslík bouchal na něco kladívkem.

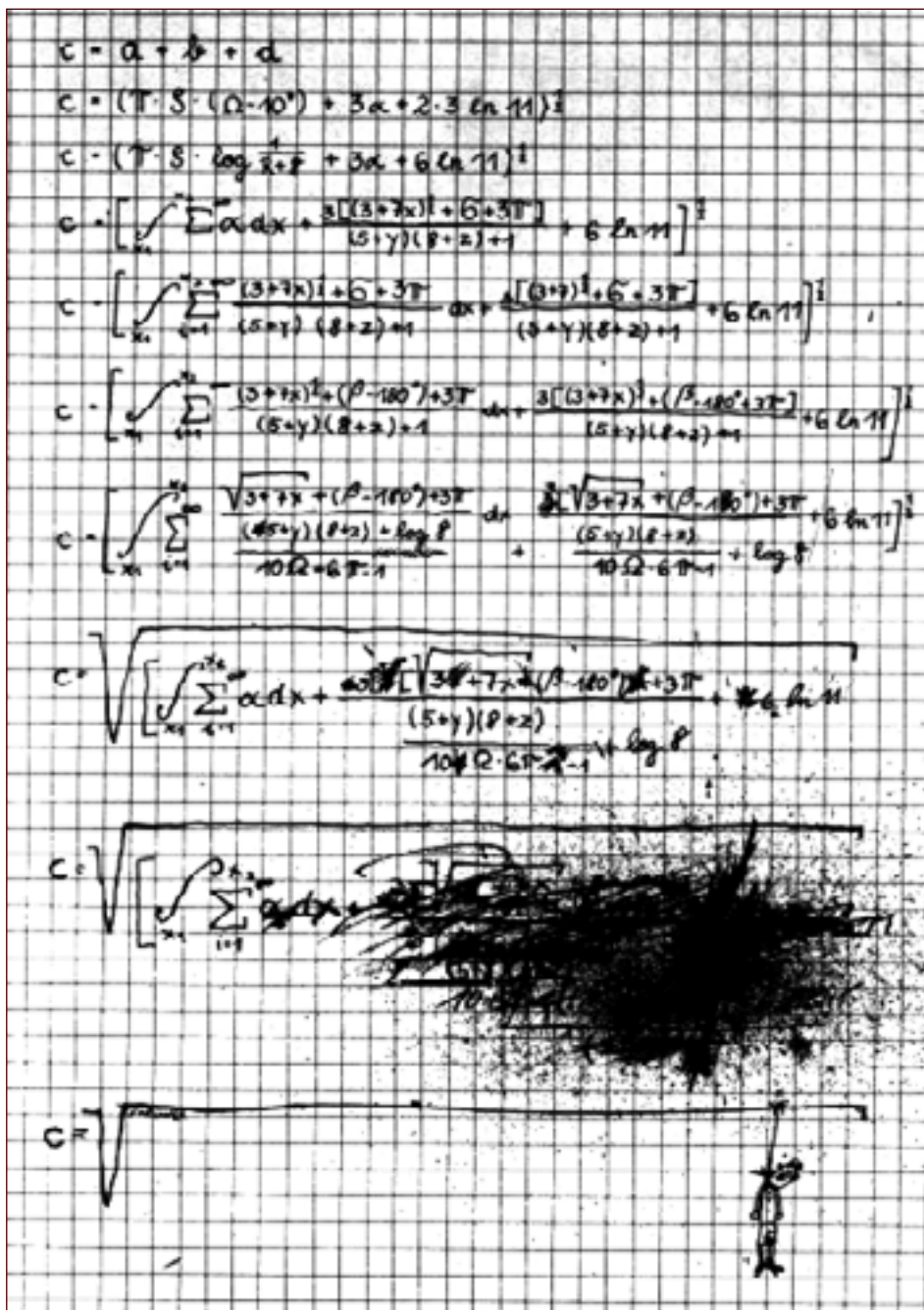
Mechanik: trpaslíkovi bylo odebráno kladívko.

Černá kronika

Dne 25.09. 2003 v 00.40 hodin upoutala strážníka obsluhujícího kamerový systém dvojice mužů před prodejním komplexem Rozkvět. Ve velmi krátkém, několikavteřinovém záběru si jeden z dvojice totiž právě navlékl bílé rukavice. I tento záběr stačil zkušenému strážníkovi k podezření, že chystají něco nekalého. O dvojici byli informovány motohlídky. Podezření se změnilo v jistotu. Strážníkům zasahujícím na místě se po příjezdu k nakládací rampě za budovou rozkvětu naskytl pohled na čínorodou dvojici, která se právě pomocí zvedáku snažila roztáhnout mříž na okně prodejny „Vše za 39“. Na místě strážníci pro podezření ze spáchání trčinu omezili na osobní svobodě 33-letého muže, který nebyl schopen po překvapivém obklíčení ani slova. Druhého muže se podařilo zadržet v suterénu bloku 376, kde se snažil marně ukrýt. U tohoto 45-tiletého zloděje, slavicího druhý den narozeniny, strážníci navíc ještě zajistili železné páčidlo, které si do sklepa odnesl. Oba výtečníky strážníci předali k dalšímu šetření Policii ČR.

Dne 19.10. 2003 ve 22.55 hodin přijal operační dozoreč oznámení na linku 156 o vykrádání jedné z garáží v ul. Slovanská. Na místo byly okamžitě vyslány motohlídky. Pravdivost oznámení všímavého občana dokládaly otevřené dveře jedné z garáží. Uvnitř garáže byla zaparkovaná Škoda Felicia. Ještě podezřelejší byl ovšem vy-

bouraný otvor ve zdi, který vedl do vedlejšího skladu cigaret. Při prohlídce nejbližšího okolí se z úkrytu najednou vynořil neznámý muž a dal se na útěk. Strážníkům se po krátkém, intenzivním stíhání, podařilo omezit na osobní svobodě 26-letého muže z Mostu. Že na každého jednou dojde, dokládá celkem 13 záznamů, které již strážníci k zadrženému muži evidují. Policii ČR předali strážníci muže podezřelého ze spáchání trestného činu v poutech i se zajištěnými důkazy. V letošním roce to byla již několikátá ukázková spolupráce strážníků s veřejností, kdy byla na základě oznámení na tísňovou linku 156 zadržena osoba podezřelá ze spáchání trestného činu.

»ě dob so blog web

Po několika výletech na pole tradičních médií se opět podíváme na internet. Konkrétně na jev zvaný blogování. O internetu (natožpak o blogování) v podstatě nic nevím. Vyzvu se z toho následovně: Pro ty ještě méně znalé nejdřív zkusím popsat, čo to taký weblog vlastně je. Pak se podívám (nebo podíváme, jestli ještě vydržíte číst) na pár souvislostí, které mě u prohlížení blogů napadly, a budeme PŘEMÝŠLET. To mě baví.

Slovo blog prý vzniklo zkrácením z anglického (nečekaně) web log neboli webový záznam. Jde o webovou stránku s velmi jednoduchou grafikou (což pro nás laiky znamená, že se tam nic nehýbe) – hlavní věcí na blogu je totiž obsah. Obsah vytváří konkrétní autor jako pravidelně (většinou i denně) aktualizovaný soubor krátkých (cca dva odstavce) poznámek, komentářů, podoteků a různých podobných útvarů.

Blogy mají nejrůznější zaměření. Na většině z nich se prolíná autorova profese s jeho osobním životem. Blog mu slouží jako vlastní poznámkový deník, částečně jako pole pro grafomanský exhibicionismus, jako místo pro vyjádření názorů na „civilní“ okolí a prostor, kde tyto názory může konfrontovat s názory ostatních.

Výrazným znakem blogů je totiž jejich interaktivita. Nejenže jako čtenář můžete snadno reagovat na jednotlivé příspěvky, autoři blogů navíc s nadšením odkazují na stránky podobné, jim sympatické či úplně mimoběžné, které je z nějakého důvodu zaujaly. A ony jiné stránky zase na oplátku odkážou na ně, čímž vzniká vzájemně provázaná skupina.

Právě živost, interaktivita a snadná dostupnost (blogy využívají speciálních volně dostupných publikačních systémů,

takže o html jazyce nemusíte vědět skutečně nic) odlišuje blogy od tradičních osobních stránek typu „Ahoj, jsem Radek“.

To by na úvod mělo stačit. Nejlíp bude, když si sami nějaké ty blogy prohlédnete. Nebudu vám konkrétně radit, kde začít. Jako elementárně zkušený uživatelé internetu si jistě poradíte sami. A nebojte se – jakmile narazíte na první blog, stačí už se nechat unášet odkazy.

Konečně se dostáváme k té zajímavější části povídání o blozích – k přemýšlení. Na úvod jedna poznámka: Nebudeme se bavit o technických podrobnostech nebo konkrétních událostech ve světě blogů. Spíš se podíváme na to, čím blogy jsou nebo by být mohly, k čemu je využívat a v čem nám nepomůžou. A ještě druhá poznámka: Já budu klást otázky. Doufám, že přemýšlet budete vy.

Kdo

Kdo jsou autoři weblogů? Na první pohled trivialita, ale vezměte si, že pořádný blog zabere minimálně hodinu práce denně. Do ní se musí vejít příslušné brouzdání po internetu (protože 90 % obsahu blogů se přímo nebo nepřímo věnuje tomu, co se autor dozvěděl z jiných stránek), vytvoření si názoru na to, co jsem si přečetl, napsání jednoho až dvou vlastních příspěvků, napsání komentářů pod příspěvky na sprátených blozích a další činnosti, které běžný smrtelník neumí ani pojmenovat.

Autoři blogů berou svou práci vážně. Když se poprvé dostanete do sítě vzájemných odkazů mezi jednotlivými blogy, budete mít zajímavý pocit: Jak to, že o tolika důležitých věcech jsem do téhle chvíle nevěděl (nevěděla)? Blogy se totiž všemu vě-

nují vehementně, na každý příspěvek existují komentáře a odkazy, odkazy vás dovedou někam, kde se tématu věnují zase z jiné strany a když vás nezabrzdí, budete plynout hypertextem stále dál a dál.

Blogy jsou s internetem svázány nejen technicky, ale i obsahově. Většinou se v nich píše o věcech, které se na internetu staly nebo napsaly. Najít přesah do mimowebového světa je leckdy obtížné.

Psaní pořádného blogu vyžaduje člověka, který je schopen a ochoten značnou část svého „živého“ života vyměnit za „virtuální“. O čem to svědčí?

Jak

Vzhledem k tomu, že mezi prvními autory blogů figurovali novináři a že lidé z médií vůbec mají k psaní blízko, často narazíte na spojování blogů se žurnalistikou. Má takové srovnávání reálnou podstatu?

Blogy bývají označovány za samizdaty dneška, za pole svobodných názorů, kde se můžete vyjadřovat bez ohledu na rigorózní pravidla tradičních médií.

Na jednu stranu je to pravda. Blog je veřejně přístupné místo, na které si můžete psát, co chcete, a můžete to dělat rychle. To tradiční média neumožňují. Ale je tohle žurnalistika?

Obhájci blogů obvykle argumentují tím, že tradiční média slouží zájmům svých inzerentů, zájmům vládní oligarchie a vůbec kapitalistickému systému. Na druhou stranu ale (zde podotýkám: seriózní) tradiční média dělají přesně tu nevděčnou žurnalistickou rutinu, která to muhle povolání přinesla tu trochu prestiže kterou má: snaží se ověřovat zdroje, dávat prostor všem zúčastněným stranám, odlišovat fakta od komentářů.

Blogy jsou možná zosobněním přístupu, že názor je víc než zpráva. Že teprve

zaujatý přístup umožňuje zařadit zprávy do kontextu a tím z nepřehledné tříště vytvořit smysl. Na druhou stranu ale čtenář takového „smyslu“ je implicitně donucen přijmout názorový systém autora (nebo autorů, viz vzájemná odkázanost blogů).

Od blogů se tedy dostáváme k žurnalistice a současné společnosti vůbec. Existuje ještě čtenář ve starém dobrém osvícenském smyslu, který dokáže z předložených informací racionálně vyvozovat důsledky? Nebo už je v době postmoderního zmatení nutné programově se přiklonit k nějaké „interpretaci“ a čerpat sílu z onoho patření někam? A existují vůbec ještě čisté, nikomu a ničemu nepoplatné informace?

Proč

Podle různých průzkumů 90 % blogů hyne do půl roku od svého založení. Stále ale zbývají desetitisíce (a u nás stovky), které žijí dál. Co k tomu jejich autory vede? Kromě nepopíratelné trošky exhibicionismu asi potřeba cítit svůj prst na tepu doby.

A čím mohou být blogy pro nás, sváteční brouzdače? Na jednu stranu užitečným zdrojem nápadů a především odkazů. Na druhou stranu ale i možnou pastí. Původ informací a relevantnost názorů bývá leckdy těžké zvážit.

Blogy jsou organickou součástí internetu. Těžší z jeho předností, marodí jeho nemocemi. Neřekl bych, že je to nový fenomén – samo tohle slovo už označovalo řadu přefouklých bublin. Na druhou stranu je zajímavé se na ně občas podívat. Když se propadnete do nich, získáte příjemný pocit, že jste in. Když se povznesete nad ně, dají vám zajímavou látku k přemýšlení.

Miroslav Cingl

Weblog sobě

Výpadek

Vážení čtenáři,
omluvu prosím výpadek fejetonu na této stránce. V důsledku hustých mlh nad Islandem, působení ničivého tajfunu Mae-mi nad Jižní Koreou a vysokého tlaku vzduchu přepočteného na hlavu autora v České republice došlo k výpadku signálu na neuronovém spojení mezi gyry prefrontálního laloku levé hemisféry, mozkovým kmenem a mozečkem našeho vysílače DA HIQ 7b. Porucha není na vašem přijímači – svůj monitor proto zatím ušetřete fyzického násilí i verbálních inzultací. Věříme, že tuto nepříjemnou nepříjemnost nepřijmete s nepochopením a že nám i nadále zachováte přízeň. V současné době již probíhají intenzivní sanační i asanační práce, jež by měly nejpozději do konce tohoto měsíce závadu odstranit.

Jako polehčující okolnost si ovšem dovoluujeme poukázat na to, že tento fejeton není jediným v naší jinak harmonické a civilizované společnosti, kdo trpí výpadky. I v 21. století stále dochází k výpadkům televizního signálu, u nás nejčastěji programu ČT 2, a to v době, kdy zrovna běží Král Lear, koncert významného zahraničního orchestru či jiný program, na který se dá náhodou koukat. Na zdejší fejetony se dá, bohužel, rovněž koukat jen náhodou, a jejich výpadek je proto o to smutnější. Z uvedené analogie totiž vyplývá, že by tu možná byl, tedy kdyby tu ten fejeton byl, drobný skvost.

Zajisté nelze nezmínit výpadky v městské hromadné dopravě. U nich ovšem přichází pravé utrpení ani ne tak s výpadkem samotným, nýbrž s prostředkem, který po spoji, který nepřijel, přijel a do něhož se musí všichni vypadlí vměstnat. Vy se však, vážení čtenáři, bát nemusíte. Nebezpečí, že bychom se do příštího čísla pokoušeli vměstnat fejetony dva, tu nehrozí.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

Častější než výpadky fejetonů v Dobré adrese jsou rovněž výpadky teplé vody, které také dokážou postiženou osobu mnohem více přimrazit než jedna prázdná stránka. Velice často vypadávají také elektrony, přestože záhadou stále zůstává, kam vlastně z uzavřených vodičů padají. Jde však hlavně o to, že nejde proud. A proč si to tu otevřeně nepřiznat, nedávný výpadek elektrického proudu v USA způsobil patrně více škod než výpadek fejetonu na této stránce.

Výpadky bohužel postihují nejen stroje, ale také lidské bytosti. Stává se, že lidé vypadávají z oken a balkónů. S vahou těchto výpadků se pár vypadlých slov nemůže měřit. Číselné relace tu navíc fungují zcela opačně: čím vyšší je pořadové číslo patra, v němž k výpadku lidské bytosti došlo, tím je tragédie zpečetěnější, zatímco čím vyšší je pořadové číslo stránky, z níž vypadl text, tím méně je pravděpodobné, že si toho někdo všimne. Jistě, výpadek podčárníku z první stránky by zřejmě byl autorovou sebevraždou, ale odsud zezadu?

Nelze zapomenout ještě na jeden druh poměrně častých výpadků, a to výpadky z oka. Ty však lze jako jediné označit za pozitivní, neboť pokud někdo někomu z oka vypadl, musel předtím tomu někomu někdo jiný do oka padnout. A tak spolu padli a padali a padali...

V každém případě ať už se zdá výpadek fejetonu v tomto vydání Dobré adresy jakkoliv nevážný, v žádném případě jej nebereme na lehkou váhu. Text, který se v důsledku poruchy na této stránce neobjevil, otiskneme v nejbližším dosud neobsazeném termínu, pro který Honza Hanzl ještě nenapsal svůj podobrazník – a to 1. června roku 2017. Děkujeme za pochopení.

Příloha Den poezie

Sedm neděl v prosinci

(básníci kolem nakladatelství Narcis Press)

Nejvnitřnější komnata

(básníci, kteří se zúčastnili letošního festivalu Poezie bez hranic)

Zítřka se bude tančit všude aneb Kupředu levá!

(budovatelská poezie z antologie Podivuhodní kouzelníci

– POZOR! Ideologicky závadné, přesto však k popukání!)

Připravil Viki Shock

Sedm neděl v prosinci

(básníci kolem nakladatelství Narcis Press)

Vít Janota

...

Dívčí tvář v opožděném vlaku
na střešní okno celou noc padal sníh
hřeby hor zmodralé od soumraku
kouř stoupá k nebi v ostrých kotoučích

Ráno je blankytné hluboké jak tůň
takových veršů máš plné šuplíky
ze školních kuchyní pořád ty samé vůně
kolínka kopr rajská s knedlíky

Ve starých domech opuštěné byty
podivná poschodí kde výtah nestavěl
věci a slova jak z jiné reality
arabská guma klovatina tmel

A kdyby ses rozkrájel kdybys zkusil kdeco
koho to vlastně zajímá?

Básník? Neznám... Vydal vůbec něco?
Po všem jen únava kruhy pod očima

(mládí)

Ve starých Stodůlkách
je zastávka Mládí
Od jistý doby
mě vždycky zamrazí
(asi to nějak
souvisí s věkem)
Příští zastávka mládí
Jenže já vystupuju
o stanici dřív

(botanická zahrada)

Parchanti
na školním výletě
Že na ní nesáhneš?!
Sáhnou, co bych nesáh...
Tak sáhní!
Se mi nechce né...
Je to pořád stejný
věci se nemění

(jsou noci)

Ovlivněn četbou
básníka Bašó
k zásadní úlevě
vybral jsem si místo
pod rozkvetlým stromem
I když připouštím
byla i jiná
kde bych nebyl
tolik na očích

*Vít Janota (ročník 1970), básně ze sbírek Tam
kdes ji viděl naposled (Narcis Press, 2001),
K ránu proti nebi (Dauphin, 2002) a z ruko-
písu.*

Karel Kuna

Evropa

Boříš co už dávno nestojí
Máš velký oči
Pusa skoro černá
Nechcem se potit, chcem samý terna
Ve flóru jsou teď rybáři lidí
do hlavy zabíjet klíny
Vím co říkám
Evropa, to je Hitler, to je Mussolini

Talíře stříbrný okraj Lžička alpaka
Máš ospalý oči
Nikdo nezvyšuje hlas
Myslíme si všechno má svůj gen
Kdosi mumlá přijde Unie, přijde Verheugen
Zapomínám, že včera bylo mi do pláče
A řvu Evropa, to jsou borůvkový koláče

Všelijaký myšlenky
Máš oříškový oči
Taková ta druhá třetí míza
Teď někam vyrazit
Narychlo udělit si víza
Noc je samý permon, elf a trol
Přece stará Evropa
Bytí čas a rokenrol
Bytí čas a rokenrol

říjen-listopad 2001

Sedm neděl v prosinci

(básníci kolem nakladatelství Narcis Press)

Igor Malijevský

Čára

Pani
dejte mi prosím dvacet háků
jen dvacet háků
na šumák
Přezůvky jsem si zapomněl
v pytlíčku
mám poznámku
v sešitku
a Jarda se dneska vychcal v šatně
slibuji vám
slibuji vám nebude mi špatně
jen dvacet háků pani krásná
jak stránka slabikáře
prohraju je s Jardou
prohraju je s Jardou
v čáře

Pani
dejte mi prosím
dvacet káblí
na guláš
jen třicet kaček
na guláš
Přezůvky nenosím
pytlíček prázdný
poznámek plný sešitek
Jarda nás dávno všechny přechcal
a nežije si špatně
můžete mi věřit
můžete mi věřit zbejvá mi než na dně
jen čtyři pětky
pani krásná
jak stránka mého snáře
prohrál jsem je s Jardou
prohrál jsem je s Jardou
už na startovní čáře

říjen 2001

Podzim na Klokotech

Stojím tu u hrobu
Mé ruce voskovky a hlína
Stojím tu u hrobu
Dívám se na sebe
Na cizí osobu
Proti mě bělostný andílek

Já - oblečený Adamita
Vegan ve frontě na jelita
Donchuán co nemá ani vindru
Čadivá lampička bez cylindru
Proti ní kamenný andílek

Stojím tu u hrobu
Jen ruce voskovky a hlína
Ach hravý andílku
Můj strach
tvá je plastelína.

Není Téčko jako Téčko

Je lepší dostat na držku v Táboře
Než se pomilovat v Teplicích
Je to tak
Omnia vincit Tabor

Karel Kuna (ročník 1970), básně z rukopisu.

Na Uhelnyh trhu

Ztratila se na Uhelnyh trhu
poslední pavlačová bába
z pozdního smíchovského vrhu
v ruce housku
na nohou má fáče
Bez zubů Bez pejska
a hlavně bez pavlače

Město jí pod nohama taje
valčík se nehraje
šourandu nikdo nezná
Ztratila se u prvního domu zkraje
uprostřed neznámého města
nadává do píč
dávno není komu

Zabloudila na Uhelnyh trhu
stará zlá pavlačová bába
ztracené dítě
z posledního vrhu

Igor Malijevský (ročník 1970), básně ze sbírek
Dvacet háků (Narcis Press, 2001) a Bělomorka
(Protis, 2003).

Sedm neděl v prosinci

(básníci kolem nakladatelství Narcis Press)

Ondřej Linhart

Z deníku

Středa: příprava na čtvrtek

Čtvrtek

Ze středy do čtvrtka
hlava se poplete,
zmastím se zase jak
od čtvrtky kuřete...

Lízátko

Kompenzace situace
hojí rány malým dětem.
Dá to někdy hodně práce
vylízat se světem.

Usmrkaná

Vyhrk mi smrk a já na něj tůdle!
Hned vytáhl jsem kapesník,
tu máš, ty nudle! Nudle!!!
Tu máš, ty bílej pudle,
co z lidí děláš usmrkance,
tu máš, ty kanče, štrůdle.
Tu máš, ty tího, ať jsi lehčí,
tu máš, ty!! ...a hepčí!

Jsem teplej

Jsem teplej jak sedm neděl v prosinci
a černou holku chci mít v náručí.
Jsem teplej tak, jako žádnéj druhej
a čím jsem starší, chci mít jen svůj klid.
Teplej jak psí čumák a studenej jak modř,
unavenej lidma, který mi sílu dávaj.
Očistěnej špínou, hladem přežranej,
starej dobrej pajcovanej rum,
starej dobrej vyčištěnej kolt.

*Ondřej Linhart (ročník 1970), básně ze sbírky
Sedm neděl v prosinci (Narcis Press, 2003)*

Emil Hakl

Podzimní text

Topoly žloutnou
„Parchanti v Berounce
se eště koupou,” říká Bursík.
Na nebi visí
stejná znamení
jako kdysi.

Na hromadě zmrzlého

písku dřepí havran
a je do svých pamyšlenek

nenávratně zabrán. Vyslovit
ale umí jenom: „Errr...”

Ve vytržení velikém
Pijeme kafe s Bursíkem.

Za oknem jiskří v ranním slunci
buldozer.

Prostou řeč

vedeme s Bursíkem:
da capo al fine

Kašle na mě. A já na něj.
Takže si rozumíme.

Tento svět frází,
ten nás už nerozhází,

jen ještě v dálce
bije blesk do komínů.

Nic osobního.
Inu...

*Emil Hakl (ročník 1958), básně ze sbírky Zku-
šební trylky z Marsu (Cherm, 2000)*

Sedm neděl v prosinci

(básníci kolem nakladatelství Narcis Press)

Věra Dumková

...

Je zelená noc a smějící

Přející

Vyplovám oranžovou lodí do podpalubí svého vědomí

V tom snu jsi oholen do překvapivé podoby líbezného prince

V tom snu jsme dvě vosy

Chtivě nalétáváme na lízátko v ruce tříleté holčičky

Holčička se nás bojí

Nakonec jsme dvě vejce a přece navzájem nepodobní

Veliká Matka nás sází na teflon

A přináší na oltář Božíkovi smíchu a kašlání

Božík papá a zapíjí nás mlékem

Splýváme v průletu jeho hltanem

A je to naše společné lůžko i hrob

Tak obelhávám ve snu sama sebe

Že ty a já jsme my jak zpívá Plešatec

(29. 8. 1999)

Výkonná moc

Pohlad, Bože, všechny muže,

pohlad je po srdci,

Pohlad je, Bože, ty to můžeš -

- a já to chci.

...

V hostiích hranolek,

v šumivé krvi coly

hledáš své útočiště,

tajemný konzumente.

Vzýváním svatého McDonalda

denně se vzdáváš

své staré vášně

pro máminu krupicovou kaši.

Zpit šejky,

umořen hamburgery,

poklekni na kolena,

rychle se pomodli.

Cinkají kasy.

(11. 11. 1999)

...

Pokaždé,

když kouřím ve tmě proti zrcadlu,

co chvíli na mne zamrká

rudé oko Dábla.

Věra Dumková (ročník 1969), básně z rukopisné sbírky Bojíš se zrcadel ve tmě?

Nejvnitřnější komnata

(básníci, kteří se zúčastnili letošního festivalu Poezie bez hranic)

Poeta emeritus

Czesławu Miłoszovi

usedá na lavičce
snímá brýle
zavírá oči

otírá brýle
otvírá noviny rozhlíží se po světě
skládá noviny vstává

ztrácí rovnováhu
opírá se o hůlku
čte nápisy
na opěradle lavičky

jde mluví sám k sobě

rozmlouvá s mrtvými
básníky

přistupují k němu
dvě ženy
ptají se jestli čte bibli
jestli věří v peklo
konec světa ráj na zemi

usmívá se kývá hlavou
na stará kolena rád
rozmlouvá s lidmi
kteří mlčí

odchází
usedá na lavičce
dívá se na oblaka

tehdy přilétá
havran
přejede černým pérem
po jeho ústech
uzamkne je
a odlétá

Tadeusz Różewicz

*Z polštiny přeložila
Vlasta Dvořáčková*

Domácí úkol

domácí úkol
pro mladého básníka

nepopisuj Paříž
Lvov ani Krakov

popiš svou tvář
z paměti
ne podle zrcadla

v zrcadle si můžeš
zmýlit pravdu s jejím obrazem

nepopisuj anděla
popiš člověka
kolem něhož jsi přešel včera

popiš svou tvář
a poděl se se mnou
o její proměnlivý výraz

nečetl jsem
v polské poezii
dobrý autoportrét

Viola Fischerová

...

Píšeš mi
že se do zrcadla díváš
jenom v předsíni

Že jsi zvadla
Už netančíváš sama
doma nahá
tví démoni spí

Chodíváš často
do divadla

A nechceš
ani mého bratra
který má moje oči
a dobrou povahu

Ach ještě jednou
mít odvahu
odvyprávět
těch padesát let

za nocí
v jediném náručí

kde jeden druhého
už se nedobere

Nejvnitřnější komnata

(básníci, kteří se zúčastnili letošního festivalu Poezie bez hranic)

...

Je ti sedmnáct
a šíříš kolem sebe hlad

Jak se podobáš
lásce

Kdybych ti řekla pojď
a probdi se mnou celou noc

spíš bychom umřeli strachem

...

Zjara ještě stará dáma
útlá křehká s knihami
Teď v zšeřelém zimním pokoji
jenom jí

cpe do sebe lžící a prsty
hovězí s mrkví a brambory
a lačně mlaská

jak už jen její tělo ví
o co tu jde
a že umře

pozítří

Franz Josef Czernin

Za jazykové spolupráce

Veroniky Schelleové

z němčiny přebásnil

Norbert Holub

...

jsem tak těžký, sešitý se všemi šaty,
vlastní jméno drží mou látku v kolejkách,
u křížování jsem řečně rozevlátý
až k podobě, kterou zvedajíc, zbásňuji,

kabát házím do hvězd: infekčními hnáty,
každé zrno, osvětluje prach, stojí
zahalené, mění se na květy, na ty,
jež jsou udělány k držení v tom stojí,

zaváto jak bez půdy. šátek sám se ví,
připravuje se slovně jak květně,
rozděluje nás, trhá v dobách oblevy

a tak nás obnažuje ještě víc,
než vjede do nové kůže zpětně,
jen maso nás, tmavé, zase setne.

Elementární sonet

nechávám se pevně přitloukat hřebíky,
proměněný z věci na krvavou věc,
přišroubovaný
nohy mám tvrdé jak dřevěné kolíky
roztrhávám křivě ústa, abych zakořenil
s vámi

a bolestivě se zaplet, do velikých
trosek mě necháváte jít, do ledových vánic,
přicházíte hrubě, kdybych ztichl,
nesměl bych už čekat na nic,

nešikovně se vzájemně lepivě křížíme,
ano, stromy, divně to ze sebe bije,
přišívá nás od hlavy k spodině,

na listech korunuje, k odlistění podzimem,
od zubů k palcům je bosé tělo moje,
každý pór zaprášený, jak trnitě to je!

Nejvnitřnější komnata

(básníci, kteří se zúčastnili letošního festivalu Poezie bez hranic)

Edoardo Sanguineti

Z italštiny přeložil Zdeněk Frýbort

Sedmero dveří

pro Marca Nerea Rotelliho

Že za prvními dveřmi vagína je, to uhádnete:
unikne-li člověk z toho vlhkého, tmavého sklípku,
může se vydat okamžitě na potulku světem:
za druhými dveřmi uvidíte malou rybku,
jak sebou mrská, hází a roste jak z vody:
z kůže, v jaké mají muži varlata uložena,
je za třetími dveřmi svět, většinou z nepohody,
úzká ulička, zmatek a hlavně žádná změna,
i když se tváří hned tak a hned jinak:
sedmadvacet nožiček, třináctero křídel k mání,
to za pátými dveřmi číhá hmyzí čertovina:
každého, kdo ji chce pohladit, kousne bez váhání:
za šestými dveřmi jsou prasáci z povolání,
víčko, co bývá na oku, v kapse se jim třese:
nad nimi koňmo klusají různí mocipáni:
na sedmé dveře málokdo pohled snese:
za nimi je lebka z těsta, z jakého se peče vdolek,
s koňakem, polevou a kaparami. Nedivte se:
další dveře nenajdete, nahoře ani dole.

Cadeau

pro Carol

Láska má velké pysky a trpasličí řiť,
má ohryzek co v ruce opuchá jak niť:

Láska má dvacet bradavek, jedním okem hledí
a pupek i ucho v kolenu společně jí sedí:

Láska má nohu, co chce vypadat jak penis,
má žíly a v nich se jí moč vlasů pění:

Láska má zápěstí, je samá vulva a sliny,
má malíček a ten krásně drhne na hoblíny:

Láska má nehty zubů v pokožce uloženy
má hlasivky ze spermatu a trudoviny:

Láska má zřítelnice v kůži i v mase,
v podpaždí ukrývá uzdičky svých vrásek:

Láska má ze sliznice v nose mozek,
na jazyku chlupy, křečové žíly na uzel v noze:
Láska svou němou čelistí hryže a hryže
jakákoliv ňadra, střeva na potkání líže:

Nejvnitřnější komnata

(básníci, kteří se zúčastnili letošního festivalu Poezie bez hranic)

Zsuzsa Takács

Z maďarštiny přeložila Lucie Szymanovská

Nejvnitřnější komnata

*Temno učinil svou skrýší,
stánkem kolem sebe, temné
vodstvo, mračna prachu.
(Žalm)*

Pokud Osvětím doopravdy byla,
pokud se v krvi koupal Temešvár,
pak o stisknutí kliky od posledních věcí,
na prahu smrti,
v nejvnitřnější komnatě.
Tam naše činná touha ustala,
náklonnost netáhla se za smilstvem,
hlavní hřích zloby nás netrýznil,
duše už vyprahla,
na Boha mysleli jsme v bolesti,
nit rozjímání se nám stále trhala,
lenost a znavenost prosila místo nás,
utichly radost, naděje i bázeň,
prsy smyslovosti povadly,
neživení než tichem,
tíseň odporný duch závratí
ustoupila netečnosti,
nestřídmost nestravovala.
Navršilo se v nás dvanáctero plodů
Ducha svatého.
Duše dostatečně vyprahla.
Jako když z kmene šířaného ohněm
je vypuzena vlhkost,
černé skvrny zlých vlastností.
Plamen nahlodal kůru našich těl,
pronikl na kost.
Téměř jsme překročili přes poslední práh,
však poprvé nevyzuté sandály

vrátil nás Bůh.

Necítily jsme ulomení větve,
ačkoli trýzeň rvaných kořenů v nás neustala.
Stáli jsme s holou duší, holým čelem.
Podle tajemného řízení
chátrání se tímto završilo.
Zmocnila se nás lehkost.
Pokud Osvětím doopravdy byla,
pokud se v krvi koupal Temešvár,
pokud na město se od té doby snáší
déšť, jenž je krví žilkován,
Bůh temno učinil svou skrýší.

V den dušiček, v tvůj den, jenž je ti od nynějška

V den Dušiček, v tvůj den, jenž je ti od nynějška
dnem narozenin, jmenin, dnem tvého království a jara,
v němž kvetou dušičkové svíce, svisl
závoj mlhy, klopýtne o něj chvatný návštěvník, JÁ,
zaštká a měl by stížnost, ke komu však s ní?
Hřbitovní hlídač, šéf tvých kostí, znuděně
obhlíží z okénka svou říši, zapíská
na psy, tolik obvyklých mrtvých,
tolik hnutí v rakvích, jež se rozpadla,
třeskutý šelest, šramocení nohou,
těsnost i volnost urny, zpola, ze čtvrtiny, ze tří
čtvrtin živí přicházíme, někteří ráno, jiní přes den,
další v noci, obtěžujeme vás nevyřešenými
záležitostmi, a odpovědi nerozumíme,
když s vypětím vši síly promlouváte
v šustění listů, když svým novým tělem
vrháte před nás zářný stín, nejdeme za ním.
Snad jenom tolik: pokud v noci, o hodině vlčí
procitnem netísnění strachem, objati
zvláštní něhou, jste to vy, víme, jsi to TY:

Nejvnitřnější komnata

(básníci, kteří se zúčastnili letošního festivalu Poezie bez hranic)

Jello Biafra

Z angličtiny přeložila Petra Žalmanová

Lidská cysta

něco ve mně roste pálí to hluboko pod kůží bobtná to a tlačí se to ven ale nemá kam infekce musí pryč stačí se jen dotknout aby to začalo šíleně bolet ještě počkej hnise v místě kde by měla být teplá krev se musí říznout a vymáčknout to ven čím dýl budu čekat tím to bude horší žiju s lidskou cystou nastěhuješ se sem tvrdíš že mě miluješ všechny sny se nám splní vrší se tu složenky a účty za telefon ale ty hned brečíš když ti řeknu jestli by sis nechtěla najít ve městě práci – jak je možný že jsi pořád bez peněz? co se tu stalo místo nejlepšího přítele obsadila vyžírka bojím se být zase sám ale žiju tu s lidskou cystou musím tu rakovinu vyříznout ale bojím se bolesti když do toho zahrám skalpel bude bolest ještě horší ach jo, jo mimo jiné v tvém deníčku jsem se dočetl že nějaký ulízaný penis má od těchhle dveří klíče:

„přesně tak když jsi pryč šukáme až do mrtva sprchujeme se spolu a on mě všude pořádně vydrbe před pěti lety to bylo jiný zjistíš že už jsi moc starý až uvidíš kolik jsem toho ukradla tobě a taky všem našim známejm ha, ha, ha, zneužívám tě teď vysol finanční výpomoc!“ chamtivá choroba heřka lidská cysta

Sviňská chřipka

víte co se říká o toulavých zvířatech co je člověk najde a vezme si je domů mohli byste takhle najít sviňskou chřipku vyhozenou do škarpy nechceš si mě vzít domů abys měl svou vlastní sviňskou chřipku sviňskou chřipku a netrvá to dlouho a člověk už slyší známý zvuk bodavé kvílení sviňské chřipky neustává to a v uších ti to zní každý den nezdá se že by sviňská chřipka polevovala nakrm mě miluj mě a až mi všechno dáš tak budu kvičet ještě o něco víc pusť mě dovnitř pusť mě ven jen ty ses mě ujal plesk mrtvá krysa na podlaze nejsi na mě hrdý? můžu tě teď olízat? jedem do chumáčů spečená srst jíž se o tebe otírám sviňská chřipka

sviňská chřipka sviňská chřipka všichni jste magoři že mi poskytnete přístřeší dáváte mi nažrat a snášíte mě moje sebevědomí je tak nízké že jediné čím mou tu ochotou splatit je vytí, uáá, uáá, uáá, uáá tak dlouho až se octnete na mé úrovni sviňská chřipka sviňská chřipka sviňská chřipka mám za sebou hnusný dětství a tohle moje pomsta sviňské chřipce nebude nikdy konec sviňská chřipka sviňská chřipka sviňská chřipka sviňská chřipka

Redakční poznámka: Všechny zde publikované básně jsou převzaté z brožurek, které vydalo nakladatelství Petrov jednotlivým autorům u příležitosti jejich vystoupení na festivalu Poezie bez hranic.

Zítra se bude tančit všude aneb Kupředu levá!

(budovatelská poezie z antologie Podivuhodní kouzelníci
– POZOR! Ideologicky závadné, přesto však k popukání!)

Věra Červenková

Delegátka

Naše máma na sjezd jede
v závodě je první –
Kluci, co ta nedovede!

Pět set kusů.
Šest set kusů.
Někdy sedm set.
Všechno umí naše máma
jen u stroje sedí sama.
Sama si ho opravuje.
Sama si při práci zpívá.

A pak doma zase zpívá
Pět set kusů, šest set kusů.
Někdy sedm set.
Na sjezd jede naše máma.
Zítra bude za horama.
A my budem u rozhlasu
poslouchat tu celou krásu.

Naše máma v Praze bude.
Třeba o ní uslyšíme.

Víme kolik dala darů.
Naše máma – dělá v PALU.
Kolik darů – republice.
Naše máma – údernice!

Jan Alda

Rozhovor 9. května 1945

Sváteční šaty a rudou vázanku,
dceruško, a teď honem ven.
podívej, Sergej sedí na tanku.
Už se nám splnil dávný sen.

Nejsme tu sami. Kolem chodníků
vyrostl celý lidský les.
Krásnější báseň jsi nenapsal básníku,
o českém máji, když kvetl bez.

Dceruško, vidíš tu statečnou armádu?
Svobodu vrací nám, zhrzenou čest.
Dneškem se mění naše zem v zahradu,
v které mír všemu dá růst i kvést.

Všichni jsme jako pochodně planoucí,
jediná ústa, z nichž jeden zní hlas,
který nám ležel tak dlouho na srdci:
Ať žije mír! Sovětský svaz.

Ze sbírky Nový život (1952).

Zítřka se bude tančit všude aneb Kupředu levá!

(budovatelská poezie z antologie Podivuhodní kouzelníci
– POZOR! Ideologicky závadné, přesto však k popukání!)

Pavel Kohout

Traktorové častušky

Traktory, traktory,
i vy, traktoristé,
údernické prapory
zasloužili byste!

To vám bylo pozdvižení,
to vám bylo smíchu, klení,
to vám bylo hovorů,
když k ním přijel o žních loni
na výpomoc místo koní
párek nových Zetorů.

Traktory, traktory,
rozbít přijely jste
zastaralé názory,
zastaralý systém!

Pan farář hned ráno kázal:
„Přišla na nás mravní zkáza,
konec boží naděje!“
Místní statkář k tomu dodal,
že nás čeká velká voda,
slintavka a kurděje.

Traktory, traktory,
– svatá pravda jistá –
ďáblův jsou výtvoři,
dílo ancikrista!

V poli chodí silné stroje,
do večera hotovo je
to co dříve za týden.
Stroje zanechaly dojem...

proč ty ale, srdce moje,
od té doby vzdycháš jen?

Traktory, traktory,
úspěch máte jistý.
Je to těmi motory
nebo traktoristy?

Tenhle problém rozřešily
naše dívky až v té chvíli,
kdy s úsměvem ve tváři
vezli je dva hoši milí,
vezli si je, roztomilí,
na traktorech k oltáři!

Traktory, traktory,
i vy traktoristé,
údernické prapory
zasloužili byste!

...

Dneska už ty čtyři v kraji
všichni lidé nazývají
„traktorové rodiny“.
Často se jich žertem ptají,
brzo-li si nachystají
malý traktor pro syny.

S traktory, s traktory
pro vítězství jisté
za daleké obzory
jedou traktoristé!

Zítra se bude tančit všude aneb Kupředu levá!

(budovatelská poezie z antologie Podivuhodní kouzelníci
– POZOR! Ideologicky závadné, přesto však k popukání!)

Marie Pujmanová

Barrandovská

My jsme národ z Barrandova,
s námi točí hvězda nová,
do plátna pět hrotů vetká
pěticipá pětiletka.

Kamera, to oko země,
ať se jako rentgen dívá
dějům na kloub, v spády temné
a co věc je spravedlivá.

Zvukaři, vy kouzelníci
hudby milionům znící,
pozor na všechny ty uši,
máte v rukou českou duši,

máte zbraň, ať se to nezdá,
slovo, které bronzem zazní –
jindy smíchy zvoní hvězda
koupaná v stříbrné lázni.

Kamera je ústí děla,
lid a mír nám chrání
a Barrandov citadela
mezi továrnami.

Ráno před přehlídkou

Ráno v den přehlídky, kdy úsvit sladce
přikouzlil městu úsměv zlatistý,
hoch s odznakem vzorného tankisty
potkal se s nositelem Řádu práce.

Nositel řádu, tavič proslavený,
jako by chtěl své dílo prověřit,
přistoupil k mohutnému pancéři
a proklepal mu ocelové stěny.

Pak obrátil se znovu k tankistovi:
„Jak slouží, chlapče? Dobře? Či že ne?“
Hvízdl si chlapec v přilbě kožené:
„Ani se nedá odpovédět slovy!

Prudký jak víchř. Bouře. To je málo!
Jak vaše srdce věrný. Bez vady!"
„To dělá praxe... nu a přísady..."
řek starý mistr, dojat jeho chválou.

Dělali jsme ho s láskou, péčí, pilí,
aby vám v něm bylo jak u mámy.
A já se dneska přišel za vámi
přesvědčit o tom, zda jste se s ním sžili.

Žádám tě o to za všechny své druhy.
Čím lépe se s ním naučíte bít,
tím dřív namísto tanků budem lít
konečně jenom traktory a pluhy.

Rozumíš mi?" Usmál se chlapec hbitý:
„Nu, rozumím A dobře velice.
Já, soudruhu, jsem taky z vesnice
a tankista je na traktor jak šitý."

„Pojedeš dobře? Znáš svůj úkol?" „Zdali!
Že atomčikům navždy přejde chuť
rozbít si čenich o mou pěst a hrud!"
A oba dva se nahlas rozesmáli.

A když pak hřměly tanky ve formaci,
tu zdravili se oba navzájem –
jako se zdraví celá naše zem,
pracující a střežící svou práci.

Ze sbírky Verše a písně (1952).

Ze sbírky Miliony holubiček (1950).

Zítř se bude tančit všude aneb Kupředu levá!

(budovatelská poezie z antologie Podivuhodní kouzelníci
– POZOR! Ideologicky závadné, přesto však k popukání!)

S.K. Neumann

Milan Kundera

ÚRO

Antonínu Zápotockému

Vánoční vyznání

Tak to mnou cloumá:
Doma!
Úpěnlivě to slovo zní!
Ach, veď mne za našima,
hvězdo vánoční!

...

Mí rodní! Jak jsem vám byl stále
vzdálen!

Kam jsem se to jen ztrácel, kam?
Dnes já už vím, že je to zrada,
žít v sobě jen sám.

Podél staré trati
se vrátím.

Zasvitnou hvězdy nad rodnou chalupou.
A na uvítanou mi psi celého kraje
svůj štěkot jako zvony rozhoupou.

Tak to mnou cloumá:
Doma!
Jen kruš mne, stesku, kruš...
Soudruzi moji, já bez vás,
já bez vás nikdy už!

Stráž mozolů jednotná, tvrdá
prostného srdce a hrdá,
tvé ÚRO je naše naděje,
náš Blaník pravdivý a silný
a konec konců neomylný
a konec konců lid,
to, co chceme, aby vládlo
a cihlu pravdy k cihle kladlo,
stavělo soudružskou republiku.

Víme, že ji postavíme
a z jejich zdí pak vyrazíme
blanickou jednotou
vyhladit zbytky ksindlu,
s nímž není smíru.

Hej, ÚRO, hej!
Své nejlepší nám dej,
své nejlepší nachystej.
A ozař temné cesty švindlu,
zazpívej pravdu, radost, víru,
hej, ÚRO, hej!
jsi lidu nejvyšší květ,
buduj a ostříhej
náš rudý svět.

Ze sbírky Člověk zahrada širá (1950).

Ze sbírky Rudé zpěvy (1948)

esej

Josef Švėda

Opusy o nevěře

(poznámka k dílu
Milana Kundery)

Základním tématem, jež je exponováno již v raných dílech a přechází i do vyzrálé tvorby, je téma vztahu mezi mužem a ženou. Milostná tematika tvoří osu Kunderových románů, od níž vždy autorský subjekt plynule přechází k tématům filosofickým, společenským atd., aniž by ji však ztrácel ze zřetele.

Jestliže se o velkých romanopiscích tvrdí, že všechny jejich romány jsou variací jednoho, platí to jistě i o Milanu Kunderovi. Všechna jeho díla (pomineme-li počáteční angažovanou tvorbu) jako by byla obměnou jednoho. Jako kdyby existoval jeden invariantní román a všechny ostatní by byly jeho variantami. Tato podobnost se týká jak jejich výrazového uspořádání, tak i významových okruhů (příbuznost motivů a témat, prostoru etc.). Zmíněná kontinuita však není vůbec zátěží textu, spíše naopak. Znovu a znovu máme možnost spolu s vypravěčem přemýšlet o podstatě sdělovaných skutečností. Stejná témata jsou nám osvětlována z jiných úhlů, jsou jinak nastavena a zasazována do nových, překvapivých kontextů, v nichž vždy vyplynou na povrch další významy.

Základním tématem, jež je exponováno již v raných dílech a přechází i do vyzrálé tvorby, je téma vztahu mezi mužem a ženou. Milostná tematika tvoří osu Kunderových románů, od níž vždy autorský subjekt plynule přechází k tématům filosofickým, společenským atd., aniž by ji však ztrácel ze zřetele. Kundera analyzuje jevy, jež jsou neoddelitelnou součástí vztahu mezi mužem a ženou – láska jako stav duše, tělesná láska, žárlivost, donjuanství, nevěra...

V této práci bych se chtěl zaměřit právě na nevěru. Bude to však pouze rychlý přelet nad sémantickým hnízdem nevěry v Kunderově románovém světě. V centru mého zájmu budou Kunderovy romány psané česky.¹ Bude se tedy jednat o celostní pohled na Kunderovo dílo v kontextu tématu nevěry. Tento postup může být výhodný, neboť budeme moci sledovat zmiňovanou kontinuitu Kunderova díla vzhledem k tomuto tématu. Nevěra je totiž přítomna ve všech románech. V jednotlivých textech však nabývá odlišných sémantických kvalit a v každém má také trochu jinou funkci a zvláštní smysl. Nemá však platnost pouze sémantickou, ale má také důležitou funkci při rozvíjení zápletky a děje (Valčík na rozloučenou, Nesnesitelná lehkost bytí). Chtěl bych popsat toto funkční rozrůz-

nění, zachytit onu proměnnost významů, vývoj tématu, jeho proměny a variace. Chci se také zamyslet nad interpretací nevěry v rámci Kunderovy tvorby jako celku.

Básnická sbírka Monology je prvním Kunderovým dílem, které tematizuje vztah mezi mužem a ženou. Nalezneme zde citové reflexe, lyrické bloudění, hledání lásky... Sbírkou je ve formě monologů, jež vždy říká mileneček milence a naopak. Nepochází zde tedy k dialogu. Jejich výpovědi jsou osamocené, vyznívají jakoby do prázdna, jako marné volání. Nalezneme zde i básně, v nichž se poprvé objevuje téma nevěry. V básni Kdybys raději mlčel milenka obviňuje milence z nevěry:

Nemluv, nelži o lásce!
Z každého tvého slova slyším
jak na mne Źuká červotoč.
Mám rád, mám rád, mám rád....
Vždyť já vím, že tvoje srdce
je omotáno cizí kadeří!
Nelži, že jsou to moje vlasy!
Nevěřím, nevěřím!²

I když milenka při nevěře muže přímo nepřistihne, přesto cítí, že je partner neupřímný (tento motiv je později rozvíjen v Kunderových románech). Poznává to z jeho zbabělých pohledů a „horečky, co jde mu po těle“. Trpce konstatuje proměnu jeho

Havlovo donjuanství je okolím (kromě manželky přirozeně) chápáno jako pozitivum, je jím proslaven a je v této oblasti brán jako odborník. Jeho žena je mladá, krásná herečka, „a i když ji [doktor Havel] s nekonečnou trpělivostí (a naprosto upřímně) denně přesvědčoval, že nemá a nebude mít nikdy nad ni, bolestně a divoce na něj žárlila“.

chování ve vztahu k ní a vzpomíná, jak to bylo na začátku...

V úplném závěru sbírky je báseň, stylizovaná do ukolébavky, kterou zpívá žena svému muži. Žena mu zde vypráví příběh jeho vlastního života. Objevuje se zde motiv zrady (společenská tematika, tematizovaná později v románu Žert), smrt matky, stáří a také mu vypráví o ženě, s níž jí byl nevěrný:

A cizí ženu nech si zdát.
Bláznivě začals ji mít rád.
Nech si zdát pokoj v hotelu,
v něm lože, svoji nevěru,
pak perón, rozmazaná ústa,
oči, jež vlaku nevěří
a život, co ti po ní zůstal
jak dlouhá chodba bez dveří.³

Není to však vášnivá obžaloba jako v předchozí básni. Zde je nevěra viděna s delším časovým odstupem, žena muži již dávno odpustila. Její láska k němu překonala všechny nástrahy života a nevěra se zdá být jeho přirozenou součástí.

Milan Kundera později přešel od lyrické poezie k próze, „zbavil všechny své romány všech příznaků tradičního českého lyrismu a formuloval rozchod s poezií i intelektuálně ve formě kritiky ‚nezralosti‘ české literatury“. ⁴ V souboru povídek Směšné

lásky již nenalézáme lyrické reflexe. Spíše naopak. Charakterizuje jej ironický odstup vypravěče, jenž nám zprostředkovává příběhy o lásce. Jsou to však příběhy anekdotické, směšné, v nichž je ideál „čisté“ lásky spíše nabouráván a zpochybňován. Posunuje se celkové vidění a perspektiva autorského subjektu.

Téma nevěry se objevuje v celém povídkovém souboru. V povídce Zlaté jablko věčné touhy vystupuje postava Martina – přítel vypravěče. Martin je nám zpočátku prezentován jako věčný svůdník. Svádí ženy jen tak, pro zábavu, má u nich úspěch. Dozvídáme se však, že „má doma mladou ženu a co hůř: miluje ji; a co ještě hůř: bojí se o ni.“⁵ Poprvé se zde objevuje tento paradox, který se bude u Milana Kundery mnohokrát opakovat – na jedné straně donjuan, kterému nečiní morální zábrany svěst jakoukoliv ženu i přes svůj manželský stav, na druhé straně spořádaný, milující manžel. Martinovo donjuanství se ale v závěru povídky ukazuje spíše jako záležitost slova než činu, neboť ve chvíli, kdy má začít „jednat“, tvrdí, že musí být brzo doma, protože musí hrát se ženou žolíka(!). To vše podtrhuje komičnost celé situace. Martinova honba za ženami se postupně stává sebeklamnou hrou, která slouží spíše k tomu, aby si stále připadal mladý. Nevěra je zde tedy spíše předstíraná, než skutečná.

Tento model je dále rozveden v povídce Doktor Havel po deseti letech.⁶ Doktor Havel – již starší pán – je také donjuan, který je navíc „opředen erotickou pověstí“. Havlovo donjuanství je okolím (kromě manželky přirozeně) chápáno jako pozitivum, je jím proslaven a je v této oblasti brán jako odborník. Jeho žena je mladá, krásná herečka, „a i když ji [doktor Havel] s nekonečnou trpělivostí (a naprosto upřímně) denně přesvědčoval, že nemá a nebude mít nikdy nad ni, bolestně a divoce na něj žárlila“.⁷ Když Havel odjíždí do lázní, její žárlivost se stupňuje. Zpočátku nemá doktor díky svému zdravotnímu stavu na nevěry ani pomyšlení, když se mu však zlepší, zkouší navázat se ženami kontakt. Žádná ale neproje-

Ludvík se zmocňuje
Helenina těla a je
přesvědčen, že to
Zemánka zasáhne, že to bude
vnímat jako gesto pomsty.
Svůj omyl rozpoznává ve
chvíli, kdy mu Helena řekne
o jejím vztahu k Zemánkovi –
už spolu dávno nežijí jako
muž a žena, jejich vztah je
v troskách. Tělo, kterého se
Ludvík zmocnil, pro něj mělo
symbolickou hodnotu.
V tuto chvíli však jej již vidí
pouze v jeho tělesnosti.
Symboličnost mizí,
symbol nyní ztrácí svou
hodnotu: „...tělo, jež jsem
nikomu neužmul, nikoho
v něm nepřemohl a nezničil,
odložené tělo,
opuštěné manželem, tělo,
které jsem chtěl zneužít
a které zneužilo mne.“

vuje zájem. Doktor Havel se proto cítí špatně a začíná si čím dál více uvědomovat své stáří a špatné zdraví. Situace se však mění, když se ukáže v malém městě se svou manželkou – slavnou herečkou. Ženy, jež jej dříve přehlížely, mají nyní o doktora zájem. Doktor se cítí znovu mlád. Zde vidíme další vtipný paradox: žárlivá manželka nepřímo způsobuje, že se otevírá prostor pro manželovy nevěry. Ty jsou pro doktora jakýmsi balzámem na duši, okamžitě se mu zlepšuje nálada a připadá si znovu mladý. Je zajímavé, že necítí vůči své ženě žádné provinění. Naopak. Chápe ženy, které svádí, jako „dar lásky“ od své manželky.

Předchozí povídky byly spíše hravé a zábavné. V závěru Druhého sešitu směšných lásek je však zřejmě umělecky „nejzávažnější“ povídka celého souboru – Falešný autostop. Zde se setkáváme s mladým mileneckým párem, který jede na dovolenou. Po zastávce na benzinové pumpě dívka z legrace stopuje. Přítel zastaví a oba začínají předstírat, že se neznají – začínají hrát hru. Mladík se stylizuje do role drsného muže, dívka do „necudné a nevázané“ ženy, což ostře kontrastuje s její původní stydlivostí. Hra se však postupně mění, neboť oba milenci ji začínají vnímat jako realitu. Přestávají chápat vzájemné role jako hrané a zaměřují hru se skutečností. Dívka už tedy nevidí v chlapci neznámého muže, ale vnímá jej jako svého partnera, který svádí cizí ženu (tou cizí ženou je ona sama). Mladík naopak začíná vidět ve své partnerce lascivní ženu a shledává, „že se podobá až nechutně věrně tomu modelu žen, který tak dobře znal a k němuž pociťoval lehký odpor.“⁸ Oba milenci si myslí, že jsou svědky nevěry, že jsou u ní přímo přítomni, mají možnost sledovat „v přímém přenosu“ partnerovo chování: Mladík „viděl svou dívku, jak svádí cizího muže, a měl tu trpkou výsadu být při tom; vidět zblízka, jak vypadá a co mluví, když ho podvádí (když ho podváděla, když ho bude podvádět); měl tu paradoxní čest být sám tím, s nímž je mu nevěrná.“⁹ Dívku miloval hlavně pro její „čistotu“ a cudnost. Nyní si začne uvědomovat, že lascivita a nevázanost patří k její osobnosti.

Nastoluje se zde otázka, zda tomu tak doopravdy je (pokud se zde o nějaké pravdě dá vůbec hovořit). Jak vysvětlit onu neuvěřitelnou proměnu, kterou dívka zažila? Je to tak, jak si to sama představuje, tedy jako hru, která ji osvobozuje, jako roli, v níž se cítí „bez studu, bez životopisných determinací“ a svobodná, která ovšem zůstává stále v mezích role? Nebo se máme ztotožnit s mladíkovým pohledem, jenž ji najednou, poprvé v životě, vidí jako frivolní ženu, která je „všeho schopná“? Neodkryla tato hra pouze onu „temnější“ stránku její osobnosti, která nyní pouze vyplouvá na povrch, avšak v dívce byla už dávno předtím? To by ovšem znamenalo, že to, co nyní prožívají, není pouze nevěra předstíraná, ale je to nevěra skutečná, neboť dívka by se jí byla schopna znovu dopustit. Kouzlo tohoto textu je v tom, že nám nedává na tyto otázky jednoznačnou odpověď. V závěru povídky se chce dívka své role

zbavit, neboť se pro ni stává neúnosnou. Mladík však již není ochoten (a možná ani schopen) její „návrat zpátky“ přijmout a pochopit.

I v ostatních povídkách souboru najdeme nevěru. Jeví se nám téměř jako běžná a zcela normální součást každodenní reality. U autorského subjektu nenalezneme nikdy její morální hodnocení. Nikde ji neodsuzuje. To platí nejen o tomto povídkovém souboru, ale také o celém Kunderově díle.

Mohlo by se zdát, že v Kunderově prvním románu – Žert – je nevěra pouze okrajovou záležitostí. Je pravda, že společenské téma zde převažuje nad ostatními. Nevěra zde má však zcela specifické postavení. Hlavní hrdina (řekněme spíše jedna z postav) – Ludvík – se chce pomstít za křivdy spáchané na něm v padesátých letech Pavlu Zemánkovi, který způsobil, že byl vyloučen ze školy i ze strany a poslán do dolů. Nástrojem pomsty má být Zemánkova žena – Helena. Chce ji svést, aby Zemánka pokořil, aby se „zmocnil zcela určitého intimního světa“, myslí si, že když svede jeho ženu, vezme mu kus jeho já, část jeho života. Zemánek to má vnímat jako zradu, které se jeho žena dopustila právě s Ludvíkem – jeho dávným nepřitelem: „Vstal jsem a položil před Zemánka na stůl legitimaci. Zemánek se na mne už ani nepodíval; neviděl mne už. Ale já jeho ženu teď vidím, sedí přede mnou, opilá, s červenými tvářemi a sukní omotanou kolem pasu. Její silné nohy jsou nahoře obroubeny černými latexových kalhotek; jsou to nohy, jejichž otvírání a zavírání stalo se rytmem, jenž pulsoval desetiletím Zemánkova života. Na ty nohy jsem položil své dlaně a zdálo se mi, že držím v rukou sám Zemánkův život.“¹⁰

Ludvík se zmocňuje Helenina těla a je přesvědčen, že to Zemánka zasáhne, že to bude vnímat jako gesto pomsty. Svůj omyl rozpoznává ve chvíli, kdy mu Helena řekne o jejím vztahu k Zemánkovi – už spolu dávno nežijí jako muž a žena, jejich vztah je v troskách. Tělo, kterého se Ludvík zmocnil, pro něj mělo symbolickou hodnotu. V tuto chvíli však jej již vidí pouze v jeho tělesnosti. Symboličnost mizí, symbol nyní ztrácí svou hodnotu: „...tělo, jež jsem nikomu neuzmul, nikoho v něm nepřemohl a nezničil, odložené tělo, opuštěné manželem, tělo, které jsem chtěl zneužít a které zneužilo mne.“¹¹ Ludvíkova msta se obrací proti němu samému. Když Ludvík potká Zemánka s jeho mladou milenkou, dochází mu, že gesto msty se už stalo neprůhledné, neinterpretovatelné. Ludvík je skeptik, který vystřízlivěl z ideálů svého mládí, ale přesto podlehl iluzi, že věrnost má určitou hodnotu. V Kunderově románovém světě je tato hodnota neustále devalvována.

V románu Valčík na rozloučenou má nevěra také důležité postavení. Zde má však mimo významové platnosti i jiné funkce – rozehrává zde zápletku, na níž je děj postaven. Nevěra, které se dopustí trumpetista Klíma ještě před začátkem vlastního příběhu, zde rozehrává děj plný náhod, zvratů a omylů. Růžena, se kterou Klíma strávil jednu noc, je těhotná. Klíma ji chce přesvědčit, aby šla na po-

Poprvé v promluvách postav se zde řeší otázka, proč se Klíma nevěry vůbec dopouští. Proč je neustále nevěrný, když svou ženu miluje? Tento rozpor vysvětluje Klíma v dialogu s cizincem Bertlefem: „Miluji svou vlastní ženu. To je moje erotické tajemství, které je většině lidí úplně nesrozumitelné.[...] Nikdo tomu nerozumí, nejméně moje vlastní žena. Myslí si, že velká láska se projevuje tím, že nemáte nic s ostatními ženami. Ale to je hloupost. Každou chvíli mě to žene k nějaké cizí ženě, ale ve chvíli, kdy se jí zmocním, jakási mohutná pružina mě od ní vymršťuje zpět ke Kamile.

trat. Dějové napětí spočívá v tom, zda se mu podaří naivní Růženu přesvědčit a utajit nevěru před svou ženou. Nakonec Růžena umírá a Klíma je tak zachráněn.

V tomto románu vidíme typologicky stejný model manželského vztahu jako v povídce Doktor Havel po deseti letech (a některých dalších povídkách Směšných lásek). Na jedné straně Klíma – nevěrný manžel, silnější ve vztahu, který však svou ženu miluje, na druhé straně Klímová – krásná a žárlivá manželka. Je ale nemocná. Její žárlivost se tímto handicapem zvětšuje. „Tato překrásná paní se bála žen a viděla je všude. Nikdy a nikde jí neušly. Uměla je objevit v tónu hlasu, kterým ji Klíma pozdravil, když se vracel domů. Uměla je ucítit podle vůně jeho šatů.“¹² Manželka je schopna rozeznat manželovy nevěry nejen zrakem, ale i sluchem a čichem.

Poprvé v promluvách postav se zde řeší otázka, proč se Klíma nevěry vůbec dopouští. Proč je neustále nevěrný, když svou ženu miluje? Tento rozpor vysvětluje Klíma v dialogu s cizincem Bertle-fem: „Miluji svou vlastní ženu. To je moje erotické tajemství, které je většině lidí úplně nesrozumitelné.[...] Nikdo tomu nerozumí, nejméně moje vlastní žena. Myslí si, že velká láska se projevuje tím, že nemáte nic s ostatními ženami. Ale to je hloupost. Každou chvíli mě to žene k nějaké cizí ženě, ale ve chvíli, kdy se jí zmocním, jakási mohutná pružina mě od ní vymršťuje zpět ke Kamile. Někdy si říkám, že vyhledávám ostatní ženy jen kvůli této pružině, kvůli tomu vymrštění a tomu nádhernému letu (plnému něhy, touhy a pokory) k vlastní ženě, kterou mám každou novou nevěrou raději a raději.“¹³ Zde je tedy nastavena nevěra jinak než ve Směšných láskách, má jinou funkci. Již není návratem do radostné doby mládí, ale je návratem k vlastní ženě. Zde vidíme další z Kunderových paradoxů. Nevěra je pro Klímu vlastně jen utvrzením v monogamní lásce.

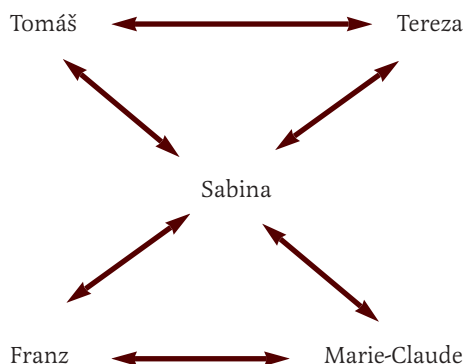
V románu Nesnesitelná lehkost bytí se tento model znovu obměňuje, ale v základu zůstává stejný: nevěrný muž a naproti tomu žárlivá žena. Zpočátku je hlavní hrdina Tomáš svobodným mláden-cem – nevázaným libertinem. Se ženami udržuje pouze „erotické přátelství“, které nepřerůstá v „agresivitu lásky“. Po setkání s Tere-zou se však situace mění – pocítí k ní lásku. Není se však schopen vzdát svých „erotických přátelství“, ocitá se v pasti: „pro své milenk-y byl poznamenán potupným cejchem své lásky k Tereze, pro Te-rezu potupným cejchem svých dobrodružství s milenkami.“¹⁴ V To-mášovi se sváří dva póly lásky: láska libertinská, která upřednost-ňuje spíše tělesné slasti, a láska tristanovská – láska jako duševní prožitek. Stejně jako v předchozím textu, i zde se objevuje zdůvod-nění nevěry, tentokrát však ne přímo od hlavního hrdiny, ale od vy-pravěče, který nám jakoby tlumočí jeho myšlenky. Tomáš se do-mnívá, že Terezu nevěry v ničem neohrožují. Odepřít si je mu při-padá „stejně nesmyslné jako kdyby si chtěl odepřít chodit na fot-bal.“¹⁵ Zde vidíme naprostou trivializaci nevěry. Milostné avantýry s jinými ženami jsou sníženy na nejnižší možnou úroveň. Jsou na-

prosto nevýznamné. Jeho vztah k Tereze je ale založen na „naprosté nerovnosti“. I když tvrdí, že fyzická láska je nevýznam-ná, přesto na Terezu dokáže žárlit a považuje „její věrnost za bezpodmínečný předpo-klad“. Tomáš si je tohoto rozporu vědom, ale přesto se nevěr stále dopouští.

Tereza úzkostlivě žárlí. Tomášovy nevě-ry ji pronásledují nejen ve dne, ale zdá se jí o nich i v noci. Stejně jako Kamila v před-chozím románu, i Tereza je schopna kdy-koliv rozpoznat Tomášovy nevěry podle vůně jeho dechu, vlasů, které voní žen-ským klínem... Ačkoliv ji Tomáš neustále přesvědčuje o své lásce k ní a zároveň o bez-významnosti jeho vztahu k jiným ženám, není to schopna akceptovat. Zachází do-konce tak daleko, že si chce ověřit platnost Tomášových slov. Je fyzická láska opravdu jen tělesným aktem, který nesouvisí s lás-kou? Tereza se pokouší zjistit, zda je to pravda: „Chce u inženýra zůstat jen chvíli; jen co vypijí šálek kávy; jen aby poznala, co je to dojit až k samé hranici nevěry.“¹⁵ Na-konec se však s inženýrem pomiluje a do-konce, ač se tomu brání, cítí tělesnou slast (zde se nám vrací motiv ze Směšných lásek, kde se v závěru dívka miluje s chlapcem s maskou „drsného muže“. Je to milování „bez citu a bez lásky“, ale dívka přesto cítí tělesnou rozkoš, dokonce takovou, jakou ještě nikdy nepocítila). Tento „experiment“ se jí nedaří. Tereza najednou poznává, že láska může vzniknout z jednoho okamžiku, že hranice mezi láskou tělesnou a du-ševní je prostupná. Uvědomuje si, že „To-máš není nikde chráněn před nástrahou lásky a Tereza se o něho musí bát každou hodinu a každou minutu.“¹⁶ Tomášovy mi-lostné avantýry jsou tedy pro ni stále zátě-ží.

Paralelně s příběhem Tomáše a Terezy se odvíjí další příběh nevěry švýcarského intelektuála Franze a Tomášovy milenk-y Sa-biny, která se přestěhovala do Švýcarska. Vznikají nám zde tedy dva paralelní milost-né trojúhelníky, na jejichž vrcholech je Sa-

bina (ta tvoří svorník mezi těmito dvěma příběhy):

Franz, ačkoliv je ženatý, má milenkou. Namlouvá si však, že svůj vztah k manželce neposkvrní, bude-li se stýkat se Sabinou mimo Ženevu. Chce „žít v pravdě“. To ho nakonec přinutí k tomu, že se své manželce přiznává, že jí byl nevěrný. Tím se hrouští jak manželství, tak jeho vztah k Sabině. Ta jeho rozhodnutí není schopna akceptovat. Má pocit, „jako by Franz vypáčil násilím dveře její intimity.“¹⁷ a rozchází se s ním, aniž by zanechala jediný vzkaz. Poprvé zde vidíme z mužovy strany snahu o „čistotu a neposkvrněnost“ lásky, o žití v pravdě, snahu nepodvádět. Tato snaha vyjde ale naprázdno. Manželka se s ním rozvede, protože jí byl nevěrný, a Sabina od něj odchází, neboť se přiznal manželce o jeho poměru k ní. „Čistý“ milostný vztah se zdá být nerealizovatelný.

V románu *Nesmrtelnost* se nevěra sice objevuje, ale nezaujímá zde tak důležité místo jako v předchozích „opusech“. Pojí se k jedné z postav – k Agnes. Ta kdysi měla milence, ale tato epizoda není nijak významná (nijak nenarušuje vztah k manželce) a nehraje důležitou funkci v ději. Vidíme zde ale také nevěru jinými očima. Jako její metaforu. Ačkoliv má Agnes muže a dceru, uvnitř je samotářka. Lidský zápas o svobodu, kariéra, hon za penězi – tyto věci jsou jí cizí. Přestože svou rodinu miluje, chce odjet do švýcarských Alp a tam žít sama. Pryč od civilizace, rychlých aut, hluku velkoměsta... „I když tam neměla milence, Švýcarsko byla její jediná hluboká a systematická nevěra,

kteřou se na nich proviňovala. Švýcarsko: zpěv ptáků ve vrcholcích stromů. Snila o tom, zůstat tam jednou a už se nevrátit.“¹⁸ V závěru románu se jí naskytne příležitost tuto nevěru, jež zůstávala spíše v mezích snu, realizovat. Paradoxně ji však zahubí přesně to, před čím utíkala. Na cestě do Švýcarska se zabije v autě na dálnici (která jí vždy naháněla strach).

V Kunderově díle je nevěra jedním z klíčových témat, které se stále vrací a opakuje v mnoha variacích. Ve sbírce básní je nevěra viděna skrze lyrický subjekt – ženy, která vášnivě obviňuje svého milence z nevěry. V pozdějších dílech je lyrická zpověď vystřídaná ironickým odstupem vypravěče. Tento postoj autorského subjektu, autorské perspektivy, zůstává v dalších dílech v podstatě nezměněn. Od *Monologů* vidíme nepřerušovanou linii, která se táhne až k „pozdním“ románům. Nevěry se dopouštějí téměř všichni jejich hrdinové. V různých textech nabývá jiných významových kvalit. Ve *Směšných láskách* je pojata jako návrat do doby mládí – doby radosti. Je zde ale i nevěra předstíraná, jež překračuje své hranice a stává se skutečností, což má existenční dopad na postavy. Mohli jsme vidět nevěru jako mstu, jež se však obrací proti tomu, kdo ji zosnoval. Dále nevěra jako utvrzení v monogamní lásce – hlavní hrdina musí mít jiné ženy, aby si uvědomil hodnotu své vlastní, aby se k ní mohl „pokorně a cudně“ vrátit. Vyhledává je jenom kvůli tomuto návratu. V dalším románu je milostný akt trivializován. Nemá nic společného s láskou. Nevěra vlastní rodině, jež hlavní hrdinka musí podstoupit jako vykoupení, aby mohla uniknout před přetechnizovanou společností.

A co mají všechny tyto nevěry společné? Něco přece. Dokazují, že hrdinové, kteří se nevěry dopouštějí, nikdy nejsou schopni odhadnout její důsledky. Jejich záměry se jim vymykají z rukou a ukazuje se naprostá nepředvídatelnost činů, která má dopad na jejich životy. V této souvislosti nelze nezmínit Kunderovo oblíbené židovské přísloví: „Člověk myslí a Bůh se směje...“

Bibliografie:

- 1 Zmíním se však i o Kunderově sbírce básní *Monology*. Analýza bude z knihy povídek *Směšné lásky a románů Žert, Valčík na rozloučenou, Nesnesitelná lehkost bytí a Nesmrtelnost*. Bohužel se mi nepodařilo opatřit knihu smíchu a zapomnění a život je jinde. Z tohoto důvodu nebudou tyto romány v rozboru zahrnuty.
- 2 Kundera, Milan: *Monology*. 2. vyd., Československý spisovatel: Praha, 1964, s. 28
- 3 *Ibid.* s. 109
- 4 Chvatík, Květoslav: *Svět románů Milana Kundery*. 1. vyd., Atlantis: Brno, 1994, s. 33
- 5 Kundera, Milan: *Druhý sešit směšných lásek*. 1. vyd., Československý spisovatel: Praha, 1965, s. 8
- 6 V souborném vydání *Směšných lásek* má povídka název *Doktor Havel po dvaceti letech*
- 7 Kundera, Milan: *Třetí sešit směšných lásek*. 1. vyd., Československý spisovatel: Praha, 1968, s. 120
- 8 Kundera, Milan: *Druhý sešit směšných lásek*. 1. vyd., Československý spisovatel: Praha, 1965, s. 68
- 9 *Ibid.* s. 72
- 10 Kundera, Milan: *Žert*. Sixty-Eight Publishers: Toronto, 1989, s. 220
- 11 *Ibid.* s. 231
- 12 Kundera, Milan: *Valčík na rozloučenou*. Atlantis: Brno, 1997, s. 22
- 13 *Ibid.* s. 33
- 14 Kundera, Milan: *Nesnesitelná lehkost bytí*. Sixty-Eight Publishers: Toronto, s. 27
- 15 *Ibid.* s. 25
- 16 *Ibid.* s. 139
- 17 *Ibid.* s. 146
- 18 Kundera, Milan: *Nesmrtelnost*. 1. vyd., Atlantis: Brno, 1993, s. 35

V příštím čísle (vychází 1. prosince 2003)

vykrademe:

Petra Matouška

polskou povídku

polský rozhovor

Vánoce

První sborník textů z Dobré adresy

Dobrá adresa všude
V s vámi!
tramvaji,
na houbách, v kavárně
i ve vaně!
Již brzy vyjde
v tištěné
podobě!

Cena za jeden kus jen **95,-** Kč
+ poštovné od 15,- Kč

Str. 17 Objednávejte!

E-mailem: dobraadresa@firstnet.cz

Poštou: Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5

Děkujeme za podporu!

Na shledanou příště!